

สำนักหอสมุด

เรื่อง

โคลงนิราศล่องแก่งแม่ปิง

ของ

จางวางเอก พระยาบุรุษรัตนราชवलลภ

(นพ ไกรฤกษ์)

พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ

พระยาเพชรพิสัยศรีสวัสดิ์

ณ เมรุวัดเทพศิรินทราวาส

พ. ศ. ๒๕๐๕

สำนักหอสมุด

๑. พระยาเพชรพิสัยศรีสวัสดิ์ (แม่จัน วสันตสิงห์)
๒. ท่านผู้หญิงเสงี่ยม พระเสด็จสุเรนทราธิบดี
๓. หม่อมลำดวน ดิศกุล ณ อยุธยา

สำนักหอสมุด

คำนำ

คุณพระปฏิเวทย์วิศิษฎ์ ได้นำต้นฉบับหนังสือนิราศ
ล่องแก่งแม่ปิงของเจ้าคุณบุรุษรัตนราชवलลภ (นพ ไกร-
ฤกษ์) มาให้ข้าพเจ้าดูและบอกว่า ท่านเจ้าของได้สั่งไว้ว่า
ถ้ามีโอกาสมือใด ก็ให้พิมพ์ได้ คุณพระปฏิเวทย์-
วิศิษฎ์ จึงนำมาปรึกษาข้าพเจ้า เพราะเห็นว่า เป็น
หนังสือดี ที่อย่างน้อยก็ได้อรรถาธิบายเหตุการณ์ในสมัยหนึ่ง
ได้และเจ้าคุณบุรุษ ฯ ท่านได้ขอให้เพื่อนฝูงที่เป็น
นักเลงกลอนด้วยกันช่วยแก้ไข จึงมีลายมือทั้งของคุณ-
พระปฏิเวทย์วิศิษฎ์ และเจ้าคุณเพชรพลัยศรีสวัสดิ์
(แม่น วสันตสิงห์) ผู้เป็นผู้วาราชการจังหวัดเชียงใหม่
อยู่ในเวลานั้นด้วยมากมาย.

เพื่อยุติเป็นเวลาที่จะมีงานพระราชทานเพลิงศพพระ-
ยาเพชรพลัยศรีสวัสดิ์ในเวลาเร็ว ๆ นี้ หอพิมพ์พัฒนบุ-
(เหลือ) ดิศกุล ผู้เป็นหลานน้ำ จึงชักชวนพี่น้องให้
พิมพ์แจกในงานคุณน้าคนเดียวของเธอ.

๒

ขออุทิศบุญราศีที่หลาน ๆ ได้ทำให้เจ้าคุณน้า
จงส่งผลให้ท่านทราบด้วยญาณวิเศษ แล้วอวยพรด้วย
ความชอบใจหลาน ๆ ทั้งกัน.

พนพิศมัย ติสกุล

พ. ศ. ๒๕๐๕.

สำนักหอสมุด

พระยาบุรุษรัตนสร้อย ราชพล ลภเอย
สมเด็จพระราชสว
ริเริ่มแต่งโคลงบรร
พระวิมาดาเธอศรี
คู่แค้นแดนเหนือ

เริ่ม ปางประเวศดาว ภาคเหนือ
หัด ประพันธ์ยากเหลือ ชดช้อง
แต่ง ระหว่างเมื่อล่องเรือ วันว่าง มากเฮย
โคลง ระยะทางพร้อง พร่ำไว้นลิม

โคลงนิราศ

เรื่องล่องแก่งแม่ปิง

(๑) สุริยาเร่องเรือพน	อัมพร แฉ่วเอย
หว่หว่มหม่ม	ม่วรื่อง
เซยกลักลอบเกษร	เส้าวรส รวยนา
พรรคพิทคเหินก้อง	เกริ่นเร้าเลียงรงม
(๒) อังคารยสืบเก่า	พฤตจิสก
สองสี่เจดศูนย์ตก	ฤกษ์
กำหนดเสด็จยก	จากพระ นครเฮย
ทุกท่านบานใจปด	ปลาบปลื้มเตรียมจร

บ. ร.-พิสัย

(๓) สิบนาฬิกาเที่ยงแท้	กำหนด ไว้เสีย
เด็ดสุดจักรลดาหมด	พรั่งพร้อม
ขบวนพิเศษรถ	ไฟเทียบ ที่แฮ
ต่างประนตมอบน้อม	ต่างอ่อนอาลัย

(๔) บรรวมวงศ์เสด็จส่งพร้อม	เพรียงหลาย
ข้าราชการมากมาย	ใหญ่น้อย
อีกท่านสตรีถวาย	เคารพ ทวนา
ถึงกำหนดรถไฟคล้อย	เคลื่อนล้อเร็วปรือ

บ. ร.

(๕) บนานลูที่ตั้ง	กองบิน
ถึงชงตอนเมืองฉวิล	กลับบ้าน
คิดคิดใคร่บอกระบิล	โสรกข้าว ถึงเฮย
รถผ่านอุราสท่าน	สุดแล้วอวรรหา

บ. ร. - พิสมัย

(๖) รถไฟเร็วรวดแม่	ลมภาพ
จวบผ่านบางป้อินสถาน	เอกอ้าง
แลผาตราชวังตระการ	สูงเด่น
ปี่ยมหาราชสร้าง	ก่อไว้ในสถาน

บ. ร. - พิลัย

(๗) คณิงปางปี่ยราชเจ้า	ยังมี พระชนม์เฮ้ย
เคยเสด็จทุกปี	ทั่วค้ง
จงรักมอบกายชี	วิตมอบ ถวายนา
หมอบชิตพระสุคนธ์ฟง	กลั่นกล้วนาสา

บ. ร. - พิลัย

(๘) สันบุญทุลกระหม่อมแก้ว	ลัับไกล
เสด็จสู่สวรรค์าลัย	สุดชั้น
ละข้าพระบาทใน	มนุษย์ โลกนา
วิปโยคโคโรกอดอัน	อกโอ้อาตุรแสน

บ. ร. - พิลัย

(๙) บารมีพระมากพัน	รำพัน
พระพิทักษ์ยุติธรรม	ต้องแท้
บริสุทธิตุจดวงวัน	ส่องโลก ไชร์แฮ
ทวยราษฎร์รักบาทแม่	ยิ่งด้วยปีติรงค์

บ. ร.

(๑๐) เย็นพายัพติดต่อ	ตนสบาย
เย็นร่มพฤษภาคลาย	สว่างเศร้า
เย็นอุทกตองกาย	ใจชื่น น้ำใส
เย็นพระคุณปกเกล้า ฯ	ยิ่งสนเย็นใด

บ. ร.

(๑๑) ถับถึงอยู่เยศยัง	รถพลัน
ข้าราชการผายผัน	แน่นเฝ้า
ทรงตรัสทักโดยทัน	ที่ทั่ว กันนา
จวนจวบรถไฟเรา	เคลื่อนคล้อยต่อไป

บ. ร.

(๑๒) ชุมทางนามกล่าวบ้าน พาส
 สำหรับเปลี่ยนรถมี ลำด้วน
 หลายหลากทั่วเลวดี ไปกลับ มาเฮีย
 มีแต่เงินแล้วด้วน สดวกเล่าเดินทาง

บ. ร.

(๑๓) ลพบุรีคือละโว้ เบาราดน
 สุ่มหิเทศาภิบาล อยู่เฝ้า
 พลเรือนและทหาร ยืนรับ เสด็จเฮีย
 คำนับโอนศिरเกล้า นอบน้อมคุษฎี

บ. ร.

(๑๔) รถไฟดุจลิวฟ้า ลอยลม
 ขบวนเสด็จเหนือส้ม เกยรดก้อง
 ผ่านไหนราษฎรมาชม บารเมศ ทั่วนา
 บางกยอกรชรวง เกศกมลถวายชัย

บ. ร.

(๑๕) ตวันบายเข้าเขตต์แคว้น นคร สวรรค์แฮ
 สงฆประสิทธิปิตพรชัย เลิศเออ
 ทวยราชฎรกลาดสลอน เนืองแน่น
 รถหยุดรับพนไชอ อิกนาเสียบยงผอง

บ. ร.

(๑๖) ชมกองเกียรตยศตั้ง เรียงราย รับเฮย
 ชมท้าววันายพล สัปรบพร้อม
 ชมแถวพวงพลเรือนหลาย ถ้วนเครื่อง แบบนา
 ชมท่านเทศน์อันอม นอบเกล้าทูลนาม

บ. ร.

(๑๗) กระเช้าของว่างพร้อม จัดเหมาะ ดินา
 มีข้อผูกไว้นะเพาะ เรียบร้อย
 เทศน์ภิบาลเลาะ เลียบสั่ง ถวายแฮ
 ท้าวทุกท่านใหญ่น้อย อิ่มทงปวงชบวน

บ. ร.

(๑๘) รอนรอนนกรำรอง	เรียกรัง ก้องเฮีย
เย็นคำวังเวงใจ	ไครกเศร้า
คิดคิดไครกลับหลัง	ส่มสวาสดี
โอ้ว่าขวัญเนตรเจ้า	ปานเป็นเนน

บ. ร.

(๑๙) ลูกนัยกลับจากด้าว	เซียงราย
โทรกิจและเส้าสาย	ตรวจซ่อน
เฝ้าเสร็จสู่รทหมาย	จรดง
ยังพิศณุโลกย่อน	จึงแคล้วกลับกรุง

บ. ร.

(๒๐) ลุล่วงถึงเขตต์แคว้น	มณฑล เหนือเอย
นามพิศณุโลกยล	เลิศแผ้ว
ที่สถิตยทศพล	พระพุทฺธ ชินราช
ใครผ่านบุชาแล้ว	ปลาบปลื้มเปรมกมล

บ. ร.

(๒๑) รถไฟเทียบที่แล้ว
 เหล่าพวกข้าราชการ
 กองเกียรติยศทหาร
 ต่างก็คำนับน้อม

มินาน
 พรังพร้อม
 รับเสด็จ
 ทวทงประชากร

บ. ร.

(๒๒) ผู้บัญชาการอีกทั้ง
 ข้าราชการเจ้าเมือง
 ทรงตรัสยุบลสาร
 โดยพระอารักขา

นายทหาร ปวงเฮย
 ทวหนา
 ทกขัศุข ทวนา
 บาทไท้พระคุณเหลือ

บ. ร.

(๒๓) ราตรแรมรถทั้ง
 สดเจียบเหงาใจชวน
 หม่ตรวจกเดินสวน
 เดชเส่นาบดคุม

ชบวน
 คาคลุ่ม
 ระงับ เหตุเฮย
 บ่พ้องภัยพาล

บ. ร.

-
๑. นายพลตรี พระขอมรวีสยสรเดช (พิน โรหิตะพินทุ)
 ๒. อำมาตย์เอก พระยาภักดีสถานวิเศษ (ชวน กัลยาณมิตร)
 ๓. พระเจ้าพี่นางเธอ กรมหลวงกำแพงเพชร อัครโยธินเสด็จด้วย
 ในขบวน

(๒๔) เรียมนอนเดี่ยวว่างว่าง เอกา

คิดใคร่กลับค้นหา เพื่อนเคลา

เวียนแต่พลิกไปมา หลายท่ม ยามเฝ้า

จนจวบไถ่ขึ้นเรา ม่อยเคลมหลับไหล

บ. ร.

(๒๕) พรายพรายสุริเยศเอย เวหา

สดุ้งตนจากนิทรา รุ่งแล้ว

ตระเตรียมแต่งกายา ตามเสด็จ

ต่างสุรยนต์แคล้ว คลาดคล้อยเกษมสันต์

บ. ร.

(๒๖) นาฬิกาแก่ว่งแล้ว ประพาศ รถเอย

ลวดพระชินราช เสด็จเข้า

ประทับทเกาอาสน์ พร้อมพระ วงศ์นา

เจ้าพนักงานคอยเฝ้า ช่วยเฝ้าอวยการ

บ. ร.

(๒๗) ทรงสักการครอบต้น ไม้ทอง เงินนา
 สวดปริตสมโภชนลง เสร็จแล้ว
 ถวายภัตกิจของ แต่พระ สังฆะ
 อุทิศพระไทยแล้ว เสร็จทั้งเวียนเทียน

บ. ร.

(๒๘) เดือนหกเปิดคำขึ้น วันพฤหัสบดี
 ปีมะเส็งนักษัตร ฤกษ์ได้
 เลขพันห้าร้อยซัด พุทธศักราช
 หล่อพระชินราชให้ เสร็จพร้อมสมบูรณ์

บ. ร.

(๒๙) เสด็จกลับจวนเที่ยงชน รถไฟ
 ทรงตรัสลาปราไสย ท้วหน้า
 ส่องท่านพระยาไป ตามเสด็จ ด้วยแฮ
 อมร. กัลยา. มีชา รถเรารับจร

บ. ร.

(๓๐) อุตริดิษฐ์เมืองต่อเข้า	พายัพ ภาคนา
รถหยุดรับนาฬิ	เสร็จแล้ว
พระยาวิเศษกับ	ข้าราชการ ฝ่าเฮย
รถออกตามเสด็จแล้ว	ส่งข้ามเขตต์แดน

บ. ร.

(๓๑) ตามทางระหว่างเวียง	ภูผา
ราชภูริจับจองนา	เกลื่อนกล่ม
ลาวซ่งแตกต่นมา	จากพิศ ญเฮย
ประกอบอาชีพค้ม	ค้าเช่าเพลาขาย

บ. ร.

(๓๒) เด่นไชยใจพิชชา	โหยหวล
คิตคิตนวน้องนาง	ค้าเช่า
เริ่มร่ำคร่ำครางครวญ	ทุกซ่เมือ
ขอเทพดลใจเจ้า	เพื่องแจ้งเริ่มตรอม

บ. ร.

(๓๓) ท่านเจ้าเมืองแพรวเผ่า ยังสถา นัเฮย
 ฆาราชการภรรยา พรังพร้อม
 ถวายเครื่องคัมภานา มีต่าง ต่างชนิด
 รถเลื่อนนกรมการนอม นอบเกล้าส่งไสว

บ. ร.

(๓๔) จากแพรวรถเลียบขน เขาส่ง
 ป่าสักและยางขง แน่นคลม
 รถจักรต่อสองขง ขบวนเล่น ถัดวกแฮ
 ชมระหว่างแม่ยมปลม แต่ลวนลักขง

บ. ร.

(๓๕) ยามเย็นยลภาพพน เพลินสบาย
 ล้วนบารหารผาหลาย หลากเท
 อาทิตยลับเขาหาย วิเวก จริงแฮ
 หนาวคำสรวมเลื้อแก จิตตนั้นหนาวบหาย

บ. ร.

(๓๖) ระยะเวลาทางแดน
ดูไม่เห็นสิ่งไร
จึงกลับกล่าวเรื่องใน
รับแขกอาหารแปล

ต่อไป
มืดแท้
ขบวนเสด็จ น้า
สวดกล่าตลอดทาง

บ. ร.

(๓๗) รถไฟแล่นลดเลี้ยว
ออกทุ่งมุ่งมองพลอย
พอผ้อหมู่ไฟคอย
ทุกท่านมิว่างวัน

ลงคอย เรือนนา
ต้นเตน
รับเสด็จ ลำปางเฮีย
ต่างตั้งใจมอง

บ. ร.

(๓๘) กับถึงรถแดนเข้า
ต่างปลื้มปรีดิ์
และพระราชชายาศรี
ท่านเสด็จบ่มิช้า

สถาน
ทวนหน้า
พ่ายพิ ภาคเฮีย
สู่แผ่นับพลัน

บ. ร.

-
๑. ผ้อคำเมือง แปลว่า ภูเขา
๒. พระราชชายา เจ้าดารารัศมี

(๓๙) พระเสด็จยุรยาตร์เอยยังชาน ชลาเฮีย
ผ่านพวกขำราชการ พรังพร้อม
กองเกียรตยศทหาร ดำรวจ อิกแฮ
ต่างก้านบนอม จิตต์ปลื้มปรีดา

บ. ร.

(๔๐) มีตำรัสตรัสเอน ปราไสย
แม่ทัพ เจ้าเมืองใจ ผ่องแผ้ว
เชิญพระราชเสด็จไป ประทับรถ ยนต์เฮีย
ลำดับตามยศแล้ว เร่งคล้อยไปแรม

บ. ร.

(๔๑) งามพลับพลาเลิศล้ำ จัดสรร ท้วนา
เพลิน พิศคิดบรรจง แต่งตั้ง
เจริญ รอบขอบเขตต์คัน เนาวคู่ช เกษมเฮีย
ใจ ชื่นสดหมดทั้ง เหล้าข้าในขบวน

บ. ร. - หิลับ

๑. นายพลโท พระบาทกฤษณลักษณ์ (สวาสดี บุนนาค)

๒. มหาอำมาตย์ตรี พระบาทสุเรนทรราช (เจิม จารุจินดา)

(๔๒) ที่หนึ่ง^๑ ~ หนึ่ง^๒ รุ่งเช้า ชวน^๑ นก^๒ กอ^๓ ล^๔ ฟัง^๕ ร^๖ เข้า
 ล้อ^๑ พร้อม^๒ ย^๓ นาม แล^๑ นา

บ. ร.

(๔๓) เปรม^๑ ปรี^๒ ดิ^๓ ปรา^๔ โม^๕ ท^๖ ย^๗ แท้ ส^๑ ่อง^๒ น^๓าง^๔ ส^๕าว^๖ หน^๗ุ่ย^๘ แ^๙ได้^{๑๐}
 ก^๑อบ^๒ แก^๓ว^๔ เ^๕ล^๖ริ^๗ม^๘ ผ^๙ส^{๑๐}ม ด^๑้วย^๒ น^๓า

บ. ร.

(๔๔) อ^๑าก^๒าศ^๓ หน^๔าว^๕ อ^๖า^๗ท^๘ิ^๙ด^{๑๐}ย^{๑๑} แ^{๑๒}ย^{๑๓}ง ย^๑เ^๒ย^๓ม^๔ ย^๕อด^๖ เ^๗า^๘ ล^๙ัก^{๑๐} แ^{๑๑}จ^{๑๒}ง^{๑๓}
 ส^๑่อง^๒ ท^๓อง^๔ ส^๕นาม ท^๑ัว^๒ แ^๓ล

บ. ร.

(๔๕) เจ^๑้า^๒ น^๓าย^๔ ถ^๕า^๖ ย^๗ ร^๘ู^๙ป^{๑๐} ๗ ส^๑น^๒ุก^๓ เ^๔ม^๕ เ^๖ส^๗บ^๘าย^๙ ล^{๑๐}า
 เ^๑ต^๒ด^๓ ไ^๔ห^๕ ฝ^๖ล^๗บ^๘ พ^๙ล^{๑๐}า น^๑น^๒ แ^๓ล

บ. ร.

(๔๖) เล^๑็ก^๒ แ^๓ล^๔ว^๕ ก^๖ล^๗บ^๘ ท^๙พ^{๑๐}ก ม^๑ิ^๒ ๗^๓าน^๔ ก^๕เ^๖ร^๗อง^๘ เ^๙า^{๑๐}
 ก^๑า^๒ ฝ^๓เ^๔ ๗^๕า^๖ว^๗ เ^๘า^๙ เ^๑า^๒ง^๓ ด^๔ง^๕ อ^๖า^๗ห^๘า^๙ เ^๑ล^๒ ฝ^๓ย^๔ ๗^๕า

บ. ร.

๑. น. ส. หนุ่ย โชติเสถียร บุตรตรีพระยาวิสุทธสาครดิษฐ์ (สาย
 โชติเสถียร)

๒. น. ส. กอบแก้ว วิเศษกุล บุตรี พระยาสุรินทรราชา (นกยูง
 วิเศษกุล)

(๔๗) แม่ทัพจัดเต็มให้ แถมคนใช้อีกซ้ำ
ห้องหับประดับล้ำ เลิศแล้วของงาม สรรพนา

บ. ร.

(๔๘) บ่ายเสด็จวัดพระแก้ว ลำปาง
ประพาศเมืองถนนทาง ทิวแล้ว
แะร้านเครื่องหนังพลาจ สรรเสือก ช่อเฮีย
ใครผ่านมามีแคล้ว คลาดพ้นไม่มี

บ. ร.

(๔๙) เลือกของไวไต้่น้อย พอควร
คนพวกในขบวน กะไว
เจ้าและบริพารมวล ล้ามสืบ เค็ชเฮีย
คนและของเหลือไซ้ ล่วงหน่านพิศริ

บ. ร.

(๕๐) เข้าวัดเงี้ยวทำน้้อย	ศรีชุม ประพาศเฮย
ตุ้แม่ทำน้คุดม	ห่มผ้า
ทองกระจกตุ้คุดม	ประดับ วิหารฮา
ทรงสักการมิชา	เสร็จแล้วเสร็จจร

บ. ร.

(๕๑) เย็นประพาศหัวดาว	แดนเวียง
ถึงสับตุ้พลเมียง	มุงจ้อง
ศาลารัฐบาลเรียง	รายหมู่ กันเฮ
กองทหารตำรวจบ้อง	เหตุร้ายไปม

บ. ร.

(๕๒) เมืองลำปางสถิตยตั้ง	เซาบัง ล้อมแฮ
สพานที่ขามแม่วัง	ยัดกว้าง
พลเมืองเกลื่อนอยู่ยง	สองฝั่ง นานา
เดี่ยวแต่เมืองดุงร้าง	ขาดเจ้าครองนคร

บ. ร.

(๕๓) ยามคำเขายำฮ้อง	ตามนา พิก้าเฮีย
ทรวงพี่ยารั่วครา	เนกฮ้อง
อยู่เดียวเปลี่ยวเอย	พลเทศ ถวิลนา
หนวยิ่งหนาวจิตรฮ้อง	ขาดน้องอาลัยหา

บ. ร.

(๕๔) เตรียมสรรพพอรุ่งเช้า	เดินทาง
จากพลับพลาลำปาง	ไต่เต้า
ถนนเลียบแม่วังพลา	เพลันพิศ ยิงนา
โดยขบวนรถเข้า	เขตต์ถ้ำผาไท

บ. ร.

(๕๕) งามยลเขาถันถ้ำ	ผาไท
งามช่องคุดหาไสล	เลิศแล้ว
งามพิศเมื่อส่องไฟ	พราวดจ เพ็ชรนา
งามสลบตีแพรว	แดดต้องส่องผ้าน

บ. ร.

(๕๖) ชมดอยพรรณมิ่งไม้	สูงระหง
ถนนลัดตรง	กตเดียว
สุดทุ่งมุ่งเขาดง	ป่าสัก
รถเส้นทางคดเคี้ยว	หลักห้วยธารระหาร

บ. ร.

(๕๗) พิศพรรณไม้ใหญ่ล้วน	ต้นสัก สูงนา
ถนนผ่านชมเพลินนัก	ปลูกปลัม
บางป่าก็น่ารัก	และโปรง สล้างเฮย
ยางสลับบึงคลม	คละเคล้าพรรณหลาย

บ. ร.

(๕๘) ฝูงวิหครำร้อง	กลางวนา
บางพวกบินร่อนมา	จับจอง
นกแก้วจับเพกา	เคียงคู่ พรอดแฮ
ไก่ป่าเลี้ยงชนก้อง	เขยคยชยกิน

บ. ร.

(๕๕) ถึงงาวประทับร้อน	กลางวัน
พักผ่อนสบายครัน	ทั่วหน้า
เจ้าคุณผ่านมาพลัน	จากแม่ โขงเฮย
ท่านตรัสทักมิด	เสร็จแล้วแยกจร

บ. ร.

(๖๐) ระยะทางตอนตอน	คล้ายคลึง กันนา
เหมือนกล่าวเข้าจงดุ	กล่าวซ้ำ
ตัวนายบ้ายลุด	พเยาพัก แรมเฮย
ประทับเวียงแก้วลา	เลิศแท้แสนสบาย

บ. ร.

(๖๑) พระยาราชเดชพร้อม	ข้าราชการ การนา
รับเสด็จสมจิตต์มาต	มั่งไว้
ร้านกแห่เทียนชาติ	เงยวจิต ถวายเฮย
ทงหมู่ทวยราษฎร์ไช้	แซ่ซ้องจ่อแจ

๑. เจ้าคุณพระประยูรวงศ์ และพระองค์เจ้าสุวภักทร ท่านไปเที่ยว
อยู่ก่อน

๒. พระวิมาดาเธอ กรมพระสุทธาสินีนาฏ

๓. อำมาตย์เอก พระยาราชเดชดำรง (ผล สุรตานนท์) ผู้ว่า
ราชการจังหวัดเชียงราย

(๖๒) พยาบพบเจ้า

เยาวแม่มาแอบแฝง

เหลือบแลเสาะแสวง

ยลแต่สาวพเยาคล้า

เรียมเคลง

กายกำ

รอบไป พบเฮย

ไครกซังหวลหา

บ.ร. - หัส

(๖๓) ยามนอนผ้าห่มซ้อน

หนาวสั่นใจจอตคั่น

มอยหลับกกลับฝัน

นามพเยานงเยาวเจ้า

หลายฝัน

มุงเกล้า

ฝันใฝ่ ถึงนา

อยู่นฤาเณ

บ.ร.

(๖๔) จตุตทนต์วันมาศนี้

จวบพ้องวันประสูติ

เวียนประจวบรอบชั

พระนา

บ.ร.

(๖๕) แด่สมเด็จพระเจ้า

เจ้าฟ้าธิภา

พินางเชอเลริมเข้า

นภดล

บ.ร.

(๖๖) กรมขุนอุทองสร้อย
เลิศลาเบญจกมล

เขตตชดียนารนอย
ยานี

บ.ร.

(๖๗) พระชนมยนิยงลา
พระฉวีผ่องตระการ
เสวยสุขเกษมสำนัด
พร้อมพละอุดมแผ้ว

ยาวนาน
เพริศแพรว
ปราศสิ่ง ช้องเฮย
สับพร้อม อนามัย

บ.ร.

(๖๘) ขอสิ่งศักดิ์สิทธิ์
เทพรักษาเสวตฉัตร
อีกพระมนัสกษัตริย์
สับช่องอภิบาลไท้

ไตรรัตน์ สามเฮย
อยู่ใกล้
สยามลวง ลับแฮ
ปราศพัน อันตราย

บ.ร. - ทิสัย

(๖๙) เข้าเสด็จวัดพระเจ้า
อธิฐานเทียนพัน
ราชบริพารปวง
เป็นพุทธบูชาอม

दनหลวง
เล่มพร้อม
ช่วยจตุ ถวายแฮ
เนื่องด้วยประสูติกาล

บ.ร.

(๗๐) บ่ายเรือประพาสควาน

ผักชวาเต็มไป

เสวยเครื่องว่างใน

คล้ายทะเลสาบสา

บึงไธ

เขยคา

เรือพลับ พลาเฮย

โถงแท่นเห็นไกล

บ.ร.

(๗๑) แม่น้ำอิงผ่านควาน

ประวติกกล่าวสามไผ่

อิงทำสัตยปราไสย

จิงขนานนามพร้อง

นไป

พบพ้อง

แทบฝั่ง น้ำฮา

ว่าน้ำอิงนที

บ.ร.

(๗๒) คำเจ้าเมืองเหล่าข้า

ขอพระราชทานโอ

โดยความเบิกบานใจ

ขอเอกสัมเด็จพระเจ้า

ราชการ พร้อมแฮ

ภาคเฝ้า

ในวาระ นนา

พระเจ้าเจริญนาน

บ.ร.

๑. พระยาจำเมือง ผู้ครองพเยา. พระยาเมืองราย ผู้ครองเชียงใหม่
พระร่วง ผู้ครองสุโขทัย.

(๗๓) กล่าวสรรเสริญพระยศ เฝ้ายปรากฏกักกอง
ฟังเสนาะเพราะพร้อง เหล่าล้วนนักเรียน สตรี

บ.ร.

(๗๔) พื่อนระทวยนวนาน ยระยาตรอ่อนช้อย
ขอขับเพราะไม่น้อย กล่าวชองอวยชัย พระนา

บ.ร.

(๗๕) เปรมพระทัยไปร้องข้อง การทธาราชาการพ้อง
กับทงนักเรียน ถวายพร

บ.ร.

(๗๖) ทรงขอบใจทวหน้า เสด็จชนมิตา
ผ่อนยงพระอิริยา บถแด

พิสัย

วันประสูติสมเด็จพระนางเจ้า

พวกกัณเฑียรเสนาบดี ร้องถวายพระพรชัยมงคล

บท ๑. ยอหดถนอม พร้อมชนเหนือเคียร พวกเหล่า
นักเรียน พยาเขตตหอง เป้นข้าพระองค์ ช่งทรง
ปกป้อง อาศัยอยู่ร่มธงไทย หมู่ข้าบาทพร้อมนอม
ด้วยใจใจต่อองค์ทรงไชย ส้มเด็จพระเป็นเจ้า พระคุณ
นเลาเหลือคณนะนา จึงขออวยพรทุกคนท่วหน้า
ขอสดร่อย่าพ้องผ่าน

บท ๒. เสด็จเลียบเลาะ เพราะเป็นเขตต์สยาม พระองค์
ทรงนาม กรมขุนอุทอง ขัตติยนาธิเบ้นเจ้า พร้อมกับ
จอมวิมาดาไคลคลาชาตเรไต่ จากกรุงเทพ ฯ มหา
นคร พวกบริวารติดตามส่ลอน บัได้อัณนาทร
รอบล้อมท่านไท่ สัตว์ท่งมวลบักวนอยู่ใกล้ ต่าง
ขามเดชทรงธรรม ะจัดะจ่ายบักายเขตตชน
สวามิภักดิ์อยู่นอมจิม

บท ๓. ขอองค์เทพย์ไท่ สถิตยฺในเซาเซิน ห้วยหนอง
 แวนเนิน พิมานย่านกว้าง ประดิทธิประศาสน์พร
 หอสมเอกอ้าง หอพระเจ้าจาง พระชนม์หมั่น
 แสนเป็ พระนามขจรทวทงชาน ขำบาทอญฐิต
 บทศรีอยู่พร้อม เป็นขำบาทบงกช ซึ่งทรงปกป้อง
 หอไพร่ราษฎรอยู่สุขสำราญ พาลบ่ผ่านช่อง แสน
 ปริดาปลาบปลมเนอ

บท ๔. ในวันนี้ศุภวาระดิถี เป็นวันประสูติจอมนาริ
 สัมเด็จพระเป็นเจ้า พวกขำบาทบงกชทั้งหลาย
 ถวายพระพรชัยมงคลปิ่นเหง้า หอพระยศยิ่ง พระ
 ชนม์นาม ปราศจากทุกข์ปราศจากโรค ปราศจาก
 โศก พระโรคอย่าแผ้วพาน นิราศอุปสรรคราญ
 ธิปปราศพินาศพัน เจริญโชคเจริญชัย ผ่องภัย
 ล่วงบั้น อยู่สุขชุ่มเย็นเมือง ผูกเทพบดีนทรตงหมด
 ดงเลี้ยง ช่วยพิทักษ์บาทไท่เนอ

บท ๑. ขอญชูลี เหนือเกษ่นอมนอม นักรเรียน
 หงหลายต่างพร้อม มาประนตบทศรี เต่องค์ท่าน
 ใต้ ด้วยใจปรีดี (ขอพียงบารมีเจ้าตณยศใหญ่)

นอมเคียรเกล้าถวาย ให้ฝ่าบาทเจ้า นักรเรียน
 ทุกคนแต่เล่า ใจชื่นชมยินดี ไพรฟ้าในโงงเขตต์นี้
 ต่างมีใจหลังนอมเนอ

บท ๒. ขออวยพรสถาวรชั่วฟ้า หือสองพระจอมเกล้า
 เกียรติพูนนามหอม ปราบทุกทิศทั่วแหล่งหล้า
 ลือขจร (ฝูงประชานิกรศิโรตม์ราบกราบบาท)

พระชนมายุได้แสนพรรษา โปยกัยหลักพัน
 ตนพระจอมวิมาดา กับส่มเด็จพระรัตนารุทุกอย่าง

บท ๓. พระพรทงน ขอได้ส่มปรารถนา เต่องค์
 ภิมุขทุกถ้อยวาจา (อริราชลาอย่าได้มาเกี่ยว)

วันทาหมุ่มจุมเกล้าข้า ขออภิวาทน้นอมจิม.

นายบุญส่ง ลิตีสาร แต่ง

นายอินโต บุญรัตนานันท์ ตรวจ

๓. ข้าบาทพร้อม	ชนบน้อม	อภิวันท์
แต่องค์ทรงธรรม	พระวิมาดา	องค์เป็นใหญ่
เสด็จประพาส	ชายประเทศ	เขตต์แดนไทย
เพื่อหวังให้	ชาวประชา	สถาพร
พวกราชาเจ้า	เหล่าดำด้อย	ทั้งน้อยใหญ่
ต่างมีใจ	ปรดีเปรม	เกษมอ่อน
มาราบบาท	ถวายเป็นคัม	ประนมกร
แต่บวร	องค์เจ้าฟ้า	พระชนนี
ขอพระองค์	เสวยสุข	ทุกเช้าค่ำ
ภัยอย่ากล้า	วรกาย	ให้พ่ายหนี
ทรงตำราญ	ทุกทิวา	และราตรี
พระรัศมี	ระงับ	กับเฝ้าพาส
พระประสงค์	จงสิทธิ์	ด้วยอิทธิเดช
ทั่วประเทศ	ต่างน้อม	พร้อมสमान
ใจจงรัก	ฝากตัว	ทั่วบริวาร
จวบสิ้นปราณ	ใจจง	คงภักดี

นายทองคำ สุวรรณรัตน์ แต่ง
นายอินโต บุญรัตนานันท์ ตรวจ

๔. นักเรียนทั้งหลายพากันมาไหว้
 สืบนิ้วต่างดอกไม้มารูปเทียนบูชา
 ต่างมอบกายมาถวายวันทา
 กับองค์ราชาไพร่ฟ้ามาราบ
 คีโรตรวบรวมระยอบนอบกร
 มาสวามิภักดิ์ท่านให้สละอน
 ฝูงประชาชนกร
 บัณฑิตฉลาดเคลื่อนไหว
 อยู่ขอบเขตต์เขื่อนไถ่แดนต่อแดน
 มีเมืองเชียงราย
 กับเมืองเชียงแสน
 ติดต่อพรมแดนของฝรั่งเศส
 เพราะบุญปกเกล้าได้พึ่งบารมี
 จึงพ้นจากทาสเป็นข้าทาส
 พ้นจากการราวของพวกใจบาป

ได้ยู่สัขเรียบราบชำนชาบหญหุหัย
 ได้เป็นนัศระสัตรอยู่ไกล
 ต่างก็เป็นไทยบ่มีใครกดขี่

พระคุณทงนผิงอยู่ในดวงแด
 ล้าลิกอยู่เสมอบ่เผลอปรวนแปร
 พระองค์ทรงดูแลบ่ได้ทุกซัได้ยาก
 หมู่มช้ชาบาทจึงขออวยไชย
 สัตรหมู่พาลอย่ามาปนอยู่ไกล
 หอมใจหลิงนอมจิม

นายบุญส่ง สติสาร แต่ง

นายอินโต บุญรัตนันท์ ตรวจ

(๗๗) เลี้ยงดูเหว่าเร่งเร้า

ฝูงไก่ปอบปีกขาน

อรุณส่องแสงฉาน

ภมร^๔ก^๕หว^๖หว^๗แคลว

ระวีวาร

เจอย^๕แจ้ว

เรื่อ^๕เรื่อ ภพ^๕แฮ

เลือก^๕เคล้า^๕เล้าว^๕คน^๕ซ์

บ.ร.

(๗๘) หนาวเย็นจำจากห้อง

รับเร่งแต่งกายา

ต่างหม^๑ต่างหรรษา

คอยเสด็จ^๔พระแม่^๕เจ้า

นิทรา รมน^๕เฮ้ย

แต่^๕เข้า

เริง^๕ระริก กั้น^๕แฮ

เคลือน^๕คล้อย^๕ไคลคลา

พิลัษ

(๗๙) เดินทางระหว่างเข้า

หอมกลิ่น^๑ผกาคลาย

หม^๑พิหค^๑บิน^๑ผาย

ทวย^๑ราช^๑ฏ^๑ร^๑ผ่อง^๑ภัก^๑ตร^๑แน^๑ลัม

แสน^๑สบาย แม่^๑เฮ้ย

กลีบ^๑แย้ม

เส้า^๑ระภัก^๑ชา^๑เฮ้ย

วุ่น^๑ว้า^๑หากิน

บ.ร.

(๘๐) หยุด^๒พุก^๒เปลี่ยน^๒รณ^๒ชน^๒

เป็น^๒ทย^๒ล^๒ม^๒ม^๒อง^๒

เห็น^๒คว^๒าน^๒พะ^๒เย^๒าน^๒อง^๒

นา^๒ไร^๒โล^๒ง^๒เว^๒ง^๒ว^๒าง^๒

จอม^๒ทอง^๒

รอบ^๒ข้าง^๒

เน^๒อง^๒เน^๒น^๒ บ^๒้าน^๒เฮ^๒ย^๒

ป^๒่า^๒ไม^๒เ^๒า^๒ชา^๒ร^๒

บ.ร.

(๘๑) กล^๒ับ^๒ท^๒ร^๒ร^๒ถ^๒ไ^๒ห^๒ญ^๒ไ^๒ค^๒ล^๒ว^๒

ผ^๒่าน^๒ห^๒ม^๒บ^๒้าน^๒แม่^๒ไ^๒จ^๒

เม^๒ือ^๒ง^๒พ^๒าน^๒ต^๒อ^๒แ^๒ว^๒ไ^๒ค^๒ล^๒

ล^๒ู^๒ป^๒อง^๒พ^๒ู^๒น^๒าร^๒อน^๒

คร^๒ร^๒ไ^๒

ช^๒ับ^๒ช^๒อน^๒

ค^๒ลา^๒ร^๒เ^๒ง^๒ ร^๒ีบ^๒แ^๒ย^๒

พ^๒ล^๒ง^๒แ^๒ล^๒ว^๒อ^๒ษ^๒ม^๒

บ.ร.

(๘๒) ป^๒ระ^๒ท^๒บ^๒ร^๒อน^๒ท^๒ห^๒ว^๒ย^๒

น^๒้ำ^๒ด^๒ก^๒ล^๒้า^๒ร^๒า^๒ย^๒า^๒ว^๒

ภ^๒ม^๒พ^๒น^๒พ^๒ฤ^๒ก^๒ษ^๒า^๒ร^๒า^๒ว^๒

ร^๒ม^๒ร^๒น^๒พ^๒ิ^๒ท^๒ค^๒ร^๒อง^๒

ท^๒ร^๒า^๒ย^๒ชา^๒ว^๒

ล^๒้น^๒ก^๒อง^๒

จ^๒ัด^๒แ^๒ง^๒ ไ^๒ว^๒น^๒า^๒

เ^๒า^๒ช^๒ร^๒อง^๒ถ^๒ว^๒า^๒ย^๒เ^๒ด^๒ย^๒ง^๒

บ.ร.

(๘๓) ยลัธรรพพรรณดอกไม้

ลี้ต่างกลีบซ้อนรา

ริมธารหว่างชอกผา

เพลินพิศพิศเพลินเพียง

นานา

กลั่นเกลี้ยง

น้ำตก ชูเฮีย

เล่ห์คล้ายไผ่ผ่น

บ.ร.

(๘๔) หอมกลั่นกล้วยไม้ที่

คล้ายกลั่นอรเวยบาง

พลาบอกพวกเพื่อนพลาบ

เพลินคิดจิตตมุงคล้าย

ริมทาง

ชนิษฐ์น้อย

ตาสด หาแฮ

คล้ายคล้ายเห็นโฉม

บ.ร.

(๘๕) ดวันชายพักผ่อนแล้ว

ประทับรณณผาย

ส่องฟากทุ่งนาหลาย

ราษฎรเกยวเกปนวดกลุ่ม

พอสบาย

แดดคลุม

แลโล่ง เดียนแฮ

แต่ล้วนขาวเหนียว

บ.ร.

(๘๖) ยามเย็นถึงพักตัว
 แรมยอดเขาไปรุ่งสวาย
 ต่างหม่อมน้อยกระจาย
 วนส่งให้รวมรว

เซียงราย
 โลงหลัว
 ต่างยอด เขาเฮีย
 วนย้ายเปลี่ยนแปลง

บ.ร.

(๘๗) แม่. ลีซอ. พวกเข้า
 ต่างมุ่งมารวมคอย
 นกเรียนเหล้าสตรียลอย
 ครมชชันนารีนอม

ชาวดอย
 อยพร้อม
 นำพวก เข้าเฮีย
 นอบเกล้าอวยชัย

บ.ร.

(๘๘) กลางคืนซอว่าอ้าง
 ยอพระเกียรติพระขวัญ
 ชาวดอยบำพอนพลัน
 เริงวันสนุกพัน

รำพัน
 ขบขัน
 ติดต่อ ท้ายเฮีย
 ทลวนแปลกตา

บ.ร.

(๘๙) นินฺนินฺวาภาคฺชน
 หนาวนอกระกำดวง
 ออกพิประดาษดวง
 หนาวนักเพิงพิชไซ้

เย็นทรวง
 จิตต์ใหม่
 เต็มเทวศ นาแม่
 ออกสท้านสุดหนาว

บ.ร.

(๙๐) ครวญครวญจนรุ่งเช้า
 เลี้ยงไก่กาสกุณ
 บริพาธ่างเปรมปรดิ
 วับริ่งแตงตวัชร้อง

วังสุริย์แฮ
 แซ่ชร้อง
 หวังเทียว ส่นุกเอย
 แซ่สนในขบวน

บ.ร.

(๙๑) ประพาศวัดพระแก้ว
 วัดพระสิงห์แล้วผาย
 นำเมืองต่อโดยหมาย
 เมี่ยมมนักเรียนสตรีเฝ้า

เชียงราย
 ใต้เต้า
 กำหนด ไว้เฮย
 กล่าวถ้อยอัญเชิญ

บ.ร.

(๕๒) กาลก่อนองค์พระแก้ว

มรกต

เคยสถิตยอุโบสถ

แก้ว

เดิวนพระอนทต

แทนแทน ท่านนา

โนวัดเชียงราย

ก่อนนั่งงามไฉน

บ.ร.

(๕๓) บ่ายเสด็จถ้ำพระช้าง

นอกเวียง

ฉายบาดาเคยเคียง

เทพพน

หน้าถ้ำมรณเพียง

วนะเทพย์ สราญเฮย

เพิ่นเกาะหินชุ่มชื้น

เหล่ากล้วยไม้แซม

บ.ร.

๑. มีนิทานชาวเมืองเล่าว่า มีพระขามหากษัตริย์พระองค์ ๑ ทรงมี
ประพาศไปโล่น้อย เนื้อวังหน้าเข้าไปในถ้ำ พระขามหากษัตริย์องค์
นั้นก็ไล่ติดตามเข้าไป ถ้ำลึกขุบปีตออกไม่ได้ หมตปัญญาพวกที่
ตามเสด็จด้วยกัน แต่พระธิดาทั้ง ๑ องค์ออกกลัวความมืด ตั้งการ
บ่วงสรวงสังเวชและกล่าวคำอธิฐานวิงวอน แล้วนางทั้ง ๑ องค์ก็
เปลือยกายพ้อนรำถวาย ภูเขานั้นหัวเราะปากถ้ำก็เปิดขึ้นหน่อหนึ่ง
พุดพระขามหากษัตริย์นั้นหนีออกมาได้ “เลยได้ชื่อว่าถ้ำขุบอยู่จน
ทุกวันนี้”

(๕๔) บอกไฟจุดเชื้อรื่อง
 หวยราชวรหึงชายเฝือ
 โดยเสด็จกลับทางเรือ
 ลุทีประทับเข้า

สนุกเหลือ เทียวฮา
 ตันเต้า
 กกแม่ น้ำแฮ
 เสด็จชนประทับแรม

บ.ร.

(๕๕) ราตรีนอนสนั่นส้าน
 ผ้าห่มคลุมตอณาถ
 ถวิลหวังมั่งสวาสดี
 ไฉนจะได้แอบเจ้า

อากาศ หนาวฮือ
 จิตต์เศร้า
 อรนุช เดียวแม่
 นุ่มเนอนางเดียว

บ.ร.

(๕๖) เข้าประพาศทั่วทั้ง
 หมูราชวรตูปางตา
 ทอดพระเนตรศาลา
 แลตระหนางงามแล

นครา
 หย่อนแท้
 กลางจ้ง หวัดแฮ
 สิ้นสิ้นจิตสร

บ.ร.

(๔๗) โรงทหารบนม่อนไถลั

พิศภาคภูมิตรน

บดินเล็กกองพัน

เมืองรบรักษา

เคียงกัน

ยังลา

โรงว่าง เปลาเฮย

เพื่อใช้ราชการ

บ.ร.

(๔๘) เขียงรายตำนานกล่าว

เม้งทอดข้างมงคล

หัวดอยป่าแห่งหน

หลุดพลัดตามพบไถลั

ยุบล ลารเฮย

คชไ

ตวนอก นันเฮย

กนกน้ำจอมทอง

บ.ร.

(๔๙) จอจัตวาศกอ้าง

เลขหกสองสี่ประจักษ์

พระยาเม้งรายพัก

จึงสั่งสร้างนครให้

จุลศักราชเนอ

กล่าวไว้

แม่กก นันเฮย

ชวนนเขียงราย

บ.ร.

(๑๐๐) ตวันช่ายบ้ายล่องแล้ว	ยาตรา
ออกจากเขียงรายลา	รับแต่
โดยระหว่างมรรคา	เด่นสุข
ชมไรรู้ณาเขาเข้า	ป่าเว้งเพลีนสบาย

บ.ร.

(๑๐๑) นกแก้วจับกิ่งแก้ว	ป่าพลอด
เขาคู้ขันบินลอด	หว่างไม้
เปล้าดูเหว่าจับยอด	ไผ่ปก คลุมเฮย
ยุงจับต้นพวงไซร์	ปีกแล้วไผ่ผิน

บ.ร.

(๑๐๒) ถนนตอนระหว่างน	เป็นดิน
ยังบ่ได้ถมหิน	ขัดช่อง
สพานแม่กกจิน	ดนาเปลี่ยน เหล็กเฮย
ไม่เสร็จจรถเดินต้อง	บุกไผ่เรือกแทน

บ.ร.

(๑๐๓) ผ่านเชิงเส้นใหม่นั้น
 สองฟากถนนแน่นนั้น
 อำเภอยู่บ่อกัน
 หนตกทางแยกด้าน

แม่จัน บ้านแฮ
 หมูบ้าน
 ลู่ทกซ์ ราษฎร์ไฮย
 ต่อด้าวเชิงตุง

บ.ร.

(๑๐๔) ขั้บรถเลยลวงโกล
 เขตต์ประทับโอโง
 ภูมิประเทศโปรงโยง
 เดือนสว่างเดินเล่นข้าง

แม่โขง
 ไหญ่กว้าง
 เขาป่า น้ำแฮ
 ผ่งน้ำโขงสบาย

บ.ร.

(๑๐๕) ตั้งข่าวทางวิทยุได้
 ว่าสุขเกษมเปรมปรีดิ์
 ประทับพักรাত্র
 สุดเขตต์แดนเหนือแล้ว

สดวกดี
 ผ่องแผ้ว
 เทบผั่ง โขงเฮย
 กลับเมอเวียงพิงค์

บ.ร.

(๓๐๖) เข้าประพาศวัดร้าง เขียงเส้น เก้าเฮีย
 จอมกิตติชุมแดน ทวดาว
 พระธาตุเก่าสูงเส้น รถเลียบ ชนแฮ
 ทรงสักการมะโนน้ำ นอบน้อมจอมสงฆ์

บ. ร.

(๓๐๗) กลับลงแวงวัดพร่อง จอมสวรรค์ นามเฮีย
 วัดป่าสักแล้วฝน ต่อเต้า
 ช่างควาदनสร้ง ดงขอ ถูกแฮ
 มรูปช้างหลังเข้า รอบล้อมเจดีย์

บ. ร.

(๓๐๘) ประพาศถนนอกทั้ง คือเวียง
 บ่อมประตูกำแพงเรียง เรียบร้อย
 สร้างด้วยป่าสักเคียง ทัวรอบ กำแพงเฮีย
 ยลทิวทัศน์ใหญ่่น้อย เก่าร้างพังเค

บ. ร.

(๑๐๙) แ่่นภูครองครอบด้าว เชียงราย ก๋อนเฮย
 ลั้งพวกอำมาตยหลาย หม่นคน
 เทยวหาตรวจ่มงหมาย ภูมท ดัเฮ
 สร้างนครให้ล่น เลิศล้ำต่อไป

บ. ร.

(๑๑๐) พงศ์าวดารบอกอ้าง นามลู่
 เจ้าพระยาแ่่นภู เริ่มส้าง
 เมืองใหม่เม่อปั้ง ไหญ่ลัมฤทธิ์ ศกเฮ
 จุลศักราชกล่าวอ้าง หกเก้าลู่ญเลริม

บ. ร.

(๑๑๑) หิริญนครต่อสร้อย ไชยบุรี
 ศรีเชียงแ่่นท่ว ดิตทาย
 หน้าเมืองดกโขงที้ ภูมสัง่า งามพ้อ
 สร้างเล็จแ่่นภูยาย ยบยงเชียงแ่่น

บ. ร.

(๑๑๒) เชียงแสนแสนจะร้าง ราศมาน
 ถิ่นที่โบราณสถาน ยับสิ้น
 กลายเป็นป่าสุสาน ดูนาท ใจแม่
 ชพหรือไม่เคยดิน อยู่ได้คงไหน

บ. ร.

(๑๑๓) ผึ้งชนสุดชีพม้วย มรณา
 สุนทรส่วนทราภายา หมดสิ้น
 ประพติจักเป็นตรา ประทับ ไว้เฮย
 คอชวและดชน สู้ต่ายคงเสมอ

หัลย

(๑๑๔) บ่ายทรงเรือชลำข้าม โขงเขตต์ น้ำเฮย
 หยุดถิ่นฝรังเศส ผึ้งช่าย
 บำเปลี่ยวแทบประเทศ รีมฝั่ง นันเฮ
 นาไร่คนแยกย้าย บ่ได้มเลย

บ. ร.

(๑๑๕) ฝั่งตลิ่งสูงว่างเว้ง	เยือกเย็น
น้ำขุนเขยวกรากเป็น	รวิรว
บรรดาเกาะแลเห็น	ทางฝั่ง ซ้ายซ้าย
ปันเขตต์น้ำไหลพรว	ชิดใกล้ฝ่ายเรา

บ. ร.

(๑๑๖) กลางคั่นจันทร์แจ่มแจ้ง เวหา	
จันทร์ปรีดา	มืดคล้ำ
เรียมห้วนห้วนวิญญา	คั่นนุช
โคมแม่โลกบังช้า	ลับแล้วเรียมตรอม

บ. ร.

(๑๑๗) หนาวลมผ้าห่มได้	พอดบาย
หนาวหิมะผิงไฟคลาย	อุ่นบ้าง
หนาวในจิตต์คิดหมาย	นกกนุช อุณา
หนาวถนมาแรมร้าง	อกโอดแสนหนาว

บ. ร.

(๑๑๘) ดูอรุณรุ่งเช้า
 ลอองหมอกปิดบังแสง
 นกยูงเลียบฝั่งแฝง
 พรอทด้าหาสืบหา

เรือแดง
 ล่องหล้า
 ริมแม่ ไชงแม่
 รุ่งเช้าหนาวบ่หาย

บ. ร.

(๑๑๙) เข้าทรงรถกลับเมื่อ
 ไชงแม่เซียงแสนเดิม
 ขอบใจที่ช่วยเสริม
 จงอย่เกิดสถานร้าง

ทางเดิม
 เทวศวัน
 สิ่งสนุก แปลกแฮ
 แดนนานเห็น

บ. ร.

(๑๒๐) ถีบถงทพกร่อน
 ราชเดชจัดเครื่องถวาย
 ศาสตร์รู้บาลสบาย
 ทรงตรัสทักพวกเฝ้า

เซียงราย
 เร่งเร้า
 พักผ่อน ก็นนา
 เสรีจแล้วเสด็จจร

บ. ร.

(๑๒๑) หยต^๑พ^๒ก^๓เป^๔ล^๕ย^๖น^๗ร^๘ถ^๙น^{๑๐} จอม^{๑๑}แ^{๑๒}ว^{๑๓} ดอย^{๑๔}เฮ^{๑๕}ย^{๑๖}
 ส^{๑๗}ถ^{๑๘}ป^{๑๙}ว^{๒๐}ห^{๒๑}าร^{๒๒}แล^{๒๓} ร^{๒๔}อบ^{๒๕}ล^{๒๖}ว^{๒๗}น^{๒๘}
 พ^{๒๙}ง^{๓๐}ว^{๓๑}ิ^{๓๒}ห^{๓๓}ค^{๓๔}น^{๓๕}ก^{๓๖}จ^{๓๗}อ^{๓๘}แ^{๓๙}จ^{๔๐} พล^{๔๑}อด^{๔๒}ด^{๔๓}ล^{๔๔}ง^{๔๕} เ^{๔๖}ด^{๔๗}ย^{๔๘}ง^{๔๙}นา^{๕๐}
 ท^{๕๑}อด^{๕๒}พ^{๕๓}ร^{๕๔}ะ^{๕๕}เน^{๕๖}ต^{๕๗}ร^{๕๘}ท^{๕๙}ว^{๖๐}ถ^{๖๑}ว^{๖๒}น^{๖๓} เ^{๖๔}ล^{๖๕}ร^{๖๖}จ^{๖๗}เ^{๖๘}ล^{๖๙}ว^{๗๐}ก^{๗๑}ล^{๗๒}บ^{๗๓}ล^{๗๔}ง^{๗๕}

บ. ร.

(๑๒๒) เว^๑ลา^๒เ^๓ย^๔น^๕ย^๖า^๗เ^๘ล^๙ว^{๑๐} ถ^{๑๑}ิง^{๑๒}พ^{๑๓}เย^{๑๔}า^{๑๕}
 ป^{๑๖}ระ^{๑๗}ท^{๑๘}บ^{๑๙}พ^{๒๐}ล^{๒๑}บ^{๒๒}พ^{๒๓}ลา^{๒๔}เพ^{๒๕}ร^{๒๖}า^{๒๗}
 เว^{๒๘}ย^{๒๙}ง^{๓๐}เ^{๓๑}ก^{๓๒}ว^{๓๓}เ^{๓๔}ห^{๓๕}เ^{๓๖}ล^{๓๗}ง^{๓๘}ล^{๓๙}า^{๔๐}เ^{๔๑}นา^{๔๒} ป^{๔๓}ระ^{๔๔}ท^{๔๕}บ^{๔๖} ก^{๔๗}่อน^{๔๘}เ^{๔๙}ย^{๕๐}
 ย^{๕๑}า^{๕๒}ม^{๕๓}ด^{๕๔}ก^{๕๕}ห^{๕๖}น^{๕๗}า^{๕๘}ว^{๕๙}เ^{๖๐}ท^{๖๑}บ^{๖๒}ก^{๖๓}ล^{๖๔}ง^{๖๕} ป^{๖๖}ร^{๖๗}อ^{๖๘}ท^{๖๙}เ^{๗๐}ห^{๗๑}า^{๗๒}ห^{๗๓}า^{๗๔}ล^{๗๕}บ^{๗๖}ล^{๗๗}อ^{๗๘}ง^{๗๙}

บ. ร.

(๑๒๓) ต^๑า^๒น^๓า^๔น^๕พ^๖เย^๗า^๘ก^๙ล^{๑๐}า^{๑๑}ว^{๑๒}ไ^{๑๓}ว^{๑๔} น^{๑๕}ค^{๑๖}ร^{๑๗}เด^{๑๘}ิม^{๑๙} ร^{๒๐}ำ^{๒๑}ง^{๒๒}เ^{๒๓}ย^{๒๔}
 ร^{๒๕}า^{๒๖}ช^{๒๗}บ^{๒๘}ุ^{๒๙}ต^{๓๐}ร^{๓๑}ลา^{๓๒}ว^{๓๓}เ^{๓๔}น^{๓๕}เ^{๓๖}ล^{๓๗}เ^{๓๘}ร^{๓๙}ิม^{๔๐} ก^{๔๑}่อ^{๔๒}ส^{๔๓}ร^{๔๔}ำ^{๔๕}ง^{๔๖}
 ท^{๔๗}ว^{๔๘}น^{๔๙}เ^{๕๐}ว^{๕๑}ศ^{๕๒}ส^{๕๓}ถ^{๕๔}า^{๕๕}น^{๕๖}เด^{๕๗}ิม^{๕๘} ท^{๕๙}ก^{๖๐}ล^{๖๑}ง^{๖๒} ส^{๖๓}ัน^{๖๔}น^{๖๕}า^{๖๖}
 เ^{๖๗}ล^{๖๘}ร^{๖๙}จ^{๗๐}ก^{๗๑}จ^{๗๒}อม^{๗๓}ท^{๗๔}ร^{๗๕}ร^{๗๖}ม^{๗๗}อ^{๗๘}ำ^{๗๙} ช^{๘๐}อ^{๘๑}ไ^{๘๒}ด^{๘๓}ค^{๘๔}ร^{๘๕}อง^{๘๖}เ^{๘๗}ม^{๘๘}เ^{๘๙}อ^{๙๐}ง^{๙๑}

บ. ร.

(๑๒๔) ชุนจอมธรรมน^๓น^๓ วงศ์^๓หิ^๓ร^๓ญ^๓ นคร^๓เฮ^๓ย^๓
 ครอบ^๓เพ^๓า^๓สาม^๓ปี^๓บ^๓ร^๓ จ^๓บ^๓ไท^๓
 โอร^๓ส^๓รา^๓ช^๓เก^๓ด^๓ย^๓ร^๓ ย^๓ง^๓เย^๓ย^๓ม^๓ ส^๓ม^๓ย^๓นา^๓
 ศ^๓ก^๓ส^๓ห^๓ก^๓ห^๓น^๓ง^๓ไ^๓ช^๓ร^๓ ช^๓อ^๓พ^๓ร^๓อ^๓ง^๓ช^๓น^๓เจ^๓อ^๓ง

บ. ร. - หิลับ

(๑๒๕) อ^๓ร^๓ุ^๓ณ^๓เร^๓อ^๓ง^๓ร^๓อ^๓พ^๓น^๓ เว^๓หา^๓
 ต^๓น^๓จ^๓า^๓ก^๓ท^๓น^๓ท^๓ร^๓า^๓ ร^๓ุง^๓เล^๓ว^๓
 เ^๓ล^๓ี^๓ย^๓ด^๓ุ^๓เห^๓ว^๓า^๓โก^๓ญ^๓จ^๓า^๓ ม^๓ย^๓ุ^๓เร^๓ศ^๓ ก^๓อ^๓ง^๓เฮ^๓ย^๓
 ไ^๓ก^๓ไ^๓บ^๓า^๓ก^๓า^๓ง^๓เช^๓น^๓แจ^๓ว^๓ ร^๓ำ^๓ร^๓อ^๓ง^๓เ^๓ล^๓ี^๓ย^๓ไ^๓ด^๓

บ. ร.

(๑๒๖) ลา^๓พ^๓เพ^๓อ^๓น^๓พ^๓อ^๓ง^๓ น^๓อ^๓น^๓ห^๓น^๓า^๓ว^๓
 เ^๓ค^๓ย^๓พ^๓ัก^๓ร^๓แ^๓ร^๓ม^๓ส^๓อ^๓ง^๓ค^๓ร^๓า^๓ว^๓ ส^๓ุ^๓ช^๓ลา^๓
 ช^๓บ^๓ว^๓น^๓ร^๓ถ^๓พ^๓ร^๓อ^๓ม^๓ร^๓า^๓ว^๓ เก^๓า^๓น^๓า^๓พิ^๓ ก^๓า^๓เฮ^๓ย^๓
 ช^๓ำ^๓ร^๓า^๓ช^๓ส^๓่ง^๓เ^๓ล^๓ี^๓ด^๓จ^๓ำ^๓ว^๓ เ^๓ำ^๓เช^๓ร^๓อ^๓ง^๓ถ^๓ว^๓าย^๓พ^๓ร^๓

บ. ร.

(๑๒๗) ออกจากที่ประทับแล้ว จรช้าง อำเภอยะ
 ดำรวจอยู่ริมทาง ผ่านไกล
 โรงร้านผ่านตลาดวาง ของเกดอัน
 หมดหมู่บ้านยลไม้ บำลวันดอกงาม

บ. ร.

(๑๒๘) รั้นกลันผการุ่งเช้า ชื่นใจ จริงเฮย
 สายหยดดอกห้อยไสว กลันเกลียง
 มลิวันรสนันใน บำเกดอัน ขาวนา
 แก้วเกดล้าดวนเลียง จิตต์ให้โหยหา

บ. ร.

(๑๒๙) เขตต์ล้าปางพกรอน เมืองงาว
 ถึงที่อำเภอราว เทียงคล้อย
 ขบวนรถหมียว แล่นเรียบ ร้อยเฮย
 พกผ่อนกันเลกนอย หน่งแลวบทจร

บ. ร.

(๓๓๐)	ชมทางรถเล่น ^๒ อ้อม	เวียน ^๒ นวง
	เลาะ ^๑ เดีย ^๒ บเขา ^๒ ชน ^๒ ลง	คด ^๒ เคียว
	หยุด ^๑ รถ ^๑ เสด็จ ^๑ ทรง	ถ่าย ^๑ รูป ^๑ วิว ^๑ เฮ
	หลาย ^๑ แห่ง ^๑ หลาย ^๑ ที่ ^๑ เลี้ยว	ลิว ^๑ ลวน ^๑ งาม ^๑ ผอง

บ. ร.

(๓๓๑)	ถึง ^๑ จำ ^๑ ปยุ ^๑ หยุด ^๑ ห้วย	แม่ ^๑ คำ
	ทอด ^๑ พระ ^๑ เนตร ^๑ การ ^๑ ท่า	ป่า ^๑ ไม้
	ช้าง ^๑ งัด ^๑ ลาก ^๑ โดย ^๑ คำ	สั่ง ^๑ พวก ^๑ หมอ ^๑ ฮา
	ตุ ^๑ สัด ^๑ วก ^๑ ดี ^๑ พอ ^๑ ไ้	ยั้ง ^๑ ร่อย ^๑ แรง ^๑ คน

บ. ร.

(๓๓๒)	จาก ^๑ ดอย ^๑ ลาก ^๑ สู่ ^๑ พน	ราว ^๑ เตียน
	ชน ^๑ รถ ^๑ และ ^๑ วก ^๑ เวียน	สั่ง ^๑ ชา
	กระ ^๑ บือ ^๑ ลาก ^๑ เช่น ^๑ เพียร	มา ^๑ สู่ ^๑ ห้วย ^๑ นา
	ช้าง ^๑ ช่วย ^๑ ยง ^๑ ดลง ^๑ น้ำ	เหล่า ^๑ ลวน ^๑ งาม ^๑ หลาย

บ. ร. - พิสัย

(๑๓๓) คนงานพวกขมุ่ล่วน แซงชั้น
 ทำกิจที่ดขยัน หมั่นแท
 ขอมเบบบริษัทสรร จ้างพวก นนา
 ทอดพระเนตรเสร็จแล้ว ล่วงพ้นต่อไป

บ. ร.

(๑๓๔) พลาขมพรรณมิ่งไม้ นานา
 แก้วเกตและจำปา ป่าไซ
 พิกุลกระดังงา งามพุ่ม เขียวแม่
 หอมระรังกลิ่นไกล หดถเอมเด็ดถึง

บ. ร.

(๑๓๕) ดูเหว้ามยุเรศแก้ว โกลนจา
 ใ้ป่าและกระทา เกรนกลุม
 ภูระโตกรว้ารองหา กุ่เพอน กัณนา
 สิริยศดับไมค์คูลัม นกรองกองเลี้ยง

บ. ร.

(๓๓๖) เย็นย่ำถึงเขตต์เช้า ลำปาง
 แรมพักรถไฟทาง หุ่นกว้าง
 ต่างคนรีบเร่งพลาง ชนสิ่ง ของแฮ
 ในจิตต์คิดหมายข้าง มุ่งหน้าต่อไป

บ. ร.

(๓๓๗) ตรวจกิจการทั่วแล้ว เตรียมนอน
 พนักงานจัดบรรจรถนี้ เรียบร้อย
 ด้วยจะจากแรมจร พ้นเขตต์
 ควรกล่าวเรื่องเล็กน้อย หนึ่งไว้ลำปาง

บ. ร.

(๓๓๘) มหาเถรพร้อมราษฎร ทั้งหลาย
 ตั้งกิจภิเษกนายน ทิพช้าง
 มีนามกล่าวขยาย เจ้าพระ ยาเฮีย
 สู่สระฤๅไชยอ้าง ต่อท้ายสงคราม

บ. ร.

(๑๓๙) ครองลำปางแต่นั้น เป็นปฐม
 ขวตจัตวาศกสม ว่าไว้
 หนึ่งเก้าอกัญญนิมม เคษสี่ จุลแฮ
 เป็นเทศเอกราชไซริ บัได้ออกผอง

บ. ร.

(๑๔๐) สิบเอ็ดธันวาศเข้า เจ็ดนา พิกาเฮย
 ขำราชเฝ้าส่งลา เสร็จแล้ว
 รถไฟเคลื่อนจากสถา นมุง ไหมแฮ
 ต่างฝ่ายใจผ่องแผ้ว ดันเดินตามกัน

บ. ร.

(๑๔๑) งามขบวนรถล้อย งามราชวงศ์ใหญ่น้อย
 สว่างลาชวนตา ชมนา

(๑๔๒) ราชบริพารสพรั่งพร้อม งามดุจดั่งดาวห้อม
 รอบล้อมพระจันทร์ แดนา

(๑๔๓) เลี้ยงสัตว์รับรุด เร็วประจักษ์ลัวฟ้า
เลี้ยงราษฎรสองฝั่งลำ แซ่ช่องชมบุญ บารมี
บ. ร.

(๑๔๔) พันเขตตมืองออกทุ่ง รถไฟมุ่งบ่ข้ำ
พนาบกแนวหน้า พิศแล้งามปาน กันแด
บ. ร.

(๑๔๕) รถเดินวงเลียบอ้อม ชายเขา
ระหว่างป่าลำเนา หมูไม้
ห้วยธารบบางเบา กลาดเกลื่อน ทิวแฮ
ฝูงสัตว์จับดูบาทได้ พงน้ำลำธาร
บ. ร.

(๑๔๖) ชุนตาลตระหง่านงำ ภูผา
รถลอดถ้ำพราดา มดแท
นานมากกว่าแล้วมา ในที่ อันแฮ
พันอุโมงแตกแจ้ หยตน้อยหนึ่งจร
บ. ร.

(๑๔๗) สพานสามยาวใหญ่ข้าม ลูกเขา

แลลิวลิกไม้เบา

คดโค้ง

บรรดาหมู่พวกเรา

มองหวั่น ใจนา

พอหมดใจโล่งโล้ง

สุดสิ้นหายกลัว

บ. ร.

(๑๔๘) นายทหารตามเสด็จด้วย ในขบวน

แม่ทัพเบิกบานชวน

จิตต์ปลื้ม

พระยาอมรสรวล

สันต์สนุก นักฮา

พระมหาณรงค์คัลม

นงยมพึงคย

บ. ร.

๑. นายพลโท พระยาพระกฤษณลักษณ์

๒. นายพลตรี พระยาอมรวิสัยสรเดช

๓. นายพันเอก พระมหาณรงค์ (แปลก จุลกันท์) ผู้บังคับการ
ทหารเชียงใหม่

(๑๔๙) พระยาสุเรนทรปกป้อง ลำปาง
 ตามเสด็จสั่งสดทาง รณ
 พระพิทักษ์ บ้าง จิตตรวจ การแฮ
 เจ้าราชวงศ์ช่วยช ฝายช้างภูธร

บ. ร.

(๑๕๐) ต่างคนต่างกล่าวถ้อย สันทนา
 คุยเล่นเรื่อนานา สันห้อง
 ต่างหัวต่างหรรษา เพลินสนุก ทัวฮา
 เลี้ยงรดสันทนกอง ล่วงพันตำบลหวาย

บ. ร.

(๑๕๑) เข้าหัวโหมงเค็ชเข้า สถาน
 ข้าราชการมากม ฝรั่งพร้อม
 กองเกียรติยศที่ งามสง่า นักเฮีย
 ชาวพวกเชียงใหม่ล้อม แน่นเฝ้าบาททองดี

บ. ร.

๑. นายพันตำรวจเอก พระพิทักษ์ทวยหาร (สือ โทณะวนิก)

ผู้บังคับการตำรวจภูธร

๒. นายพลตำรวจตรี (เจ้าราชวงศ์แก้วภานเมรุ ณ ลำปาง) ผู้กำกับ-
 การตำรวจลำปาง

(๑๕๒) เสด็จลงจากรถเอน ปราสัย
 ข้าราชการโดยพระไทย ผ่องแผ้ว
 เจ้าหลวงรับเสด็จไป ประทับ คุ่มนา
 ออกจากสถานแล้ว คลาดเต้าตามทาง

บ. ร.

(๑๕๓) บัดใจมาจวบพ้อง ยังสพาน เหล็กเฮีย
 แก้วรุ่งงามตระการ ยิ่ง
 ตรงไปสู่สถาน ที่ประทับ แรมแฮ
 ทวยราษฎร์สองฝั่งชา เกลื่อนเฝ้ามองเมียง

บ. ร.

(๑๕๔) วงศ์เชียงใหม่พรังพร้อม เหล่หลาย
 นั่งแน่นอยู่เรียงราย เกลื่อนกลุ่ม
 เสด็จถึงตรัสทักทาย สุขทักษ์ ทวนา
 แล้วแยกเทียวชมคุ้ม ทวทงเขตต์แรม

บ. ร.

(๑๕๕) ห้องบรรณพิศแพรว พิจิตรบรรจงแล้ว
แต่ล้วนจัดสรร ใหม่มวล

บ. ร.

(๑๕๖) ที่สงัดมากห้อง ของครบชุดของ
เครื่องใช้สอาด ทิวนา

บ. ร.

(๑๕๗) ห้องเสวยจัดโต๊ะตั้ง ชั้นสุวรรณบัลลังก์
ช่อไม้กุหลาบ งามนา

บ. ร.

(๑๕๘) โต๊ะบิลเลียดจัดไว้ สรรแต่ของดีใช้
เพื่อให้ทรงสำราญ แลนา

บ. ร.

(๑๕๙) ห้องรับแขกแต่งตั้ง โต๊ะเก้าอี้
หวดพร้อมกุหลาบ หอมนา

บ. ร.

(๑๖๐) ริมฝาแขวนรูปล้วน อาวุธนับมิถ้วน
เครื่องช้างสลั บ กล้วยแล

บ. ร.

(๑๖๑) กลางคั่นไฟฟ้าสว่าง แสงกระจ่างทั่วคุ้ม
ชาวเมืองมากกลาดกลุ้ม อยู่ข้างกำแพง ชมแล

บ. ร.

(๑๖๒) กลางแจ้งจัดกีฬา เห็นนิศหาพรักพร้อม
สนามแบดมินตันล้อม แต่ล้วนจัดสรร ไว้นา

บ. ร.

(๑๖๓) การัดทหารยืนยาม ประจำตามเกยรติเจ้า
เพื่อป้องกันคนเข้า แปลกหน้าพลุกพล่าน แลนา

บ. ร.

(๑๖๔) เฝ้ายบรรเลงพิณพาทย์ มีชาติกกก้อง
ฟังเสนาะเพราะพร้อง คลับคล้ายกรุงเทพ ฯ จริงนา

บ. ร.

(๑๖๕) เย็นประพาศทวทั้ง ในเวียง
 ตลาดใหญ่ร้านรายเรียง เรียบร้อย
 ดำหนักพระราชเคียง นามแม่ พิงค์เออย
 ๕ เสด็จเยี่ยมตอบน้อย หนึ่งแล้วกลับแรม

บ. ร.

(๑๖๖) ลีงท่มเครื่องใหญ่ตั้ง โต๊ะประจำ
 เครื่องฝรั่งเครื่องไทยกำ หนตรู
 กาแฟหนึ่งโมงล้ำ เหนียกแน่น
 เทียงเครื่องกลางวันผู้ จัดตั้งระวีการ

บ. ร.

(๑๖๗) เวลาบ่ายเครื่องพร้อม นานา เสวยเฮ้ย
 ชนมและผลไม้หา ถ้วน
 แต่งโต๊ะตระการตา เพลินพิศ
 ผู้ปฏิบัติเลือกถ้วน เน้นน้อยตรูณ

บ. ร.

๑. จากโคลงราชหัตถ์เลขาส่วนพระองค์ รัชกาลที่ ๕ ประหาศยุโรป
 ๒๔๔๐ พิมพ์ในงานพระบรมศพสมเด็จพระพันปีหลวง ๒๔๖๓ น้

(๑๖๘) ที่พักเรอาอยู่นั้น
หมอละกรรมวังตาม
เรือนกว้างใหญ่สวยงาม
อยู่ติดติดต่อกัน

รวมสาม คนเนอ
กะไว
เป็นสุข สบายฮา
ช้วนเซตต์กำแพง

บ. ร.

(๑๖๙) เข้าวันนมได้
บายเสด็จทรงรถไป
ก่อเคียงเรียบเรียงไฉว
ล้วนเหล่าเชิงใหม่พอง

เสด็จไหน
กัพร้อง
เป็นส่วน อัสสุริยา
ใหญ่น้อยมากหลาย

บ. ร.

(๑๗๐) ทรงบำเพ็ญกิจเกอ
พระสวดมาติกาจน
เสด็จทรงทอดตรัยบน
ฉางซ่อมมาลาแพรว

พระกุศล
เสร็จแล้ว
อัสสุริยา
อุทิศไว้อานุสสร

บ. ร.

(๑๗๑) บบฝารามวัดน^๕
 ทาวชอกอนาม^๕
 ธีรางเมอศักราชปี^๕
 หรอหนงล้วนดอกน^๕

เดิมที^๕
 จิตต^๕หมัน^๕
 เจ็ดลี^๕ เจ็ดแฮ^๕
 ต่อท้ายไม้หลวง

บ.ร.

(๑๗๒) พระเมือ^๕งแกว^๕ชอมไว^๕
 คิตศักราชตกราว
 ห้าสิบแปดปี^๕สาว
 บัจจุ^๕บ^๕น^๕ร้าง^๕บ^๕ห^๕ย^๕อย

อิกคราว หนึ่งนา^๕
 แปดร้อย^๕
 สิบทราบ^๕ เรืองแฮ^๕
 หมดสิ้นสิ่ง^๕ดี

บ.ร.

(๑๗๓) เลี้ยตายหนอปล่อย^๕ทั้ง
 พระประธานอยู่^๕ใน
 หลังกาและฝา^๕ไป
 เหลือแต่^๕องค์^๕อ้าง^๕ว้าง

อนาถใจ
 โบสถ์ร้าง^๕
 ไหนหมด^๕ เล้า^๕เอย
 ปิดล้วนคำ^๕เปลว

บ.ร.

(๑๗๔) ตีแต่กู่^๑จูน^๒น

ถึง^๑อน^๑น^๑เลิ^๑ก^๑ง^๑ด

ทอดพระเน^๑ตร^๑ท^๑ว^๑ห^๑ม^๑ด

ถ้าย^๑ร^๑ป^๑ห^๑ม^๑ก^๑ก^๑อง

หมดจด

บ^๑ต^๑อง

เขต^๑ต^๑ว^๑ด^๑ น^๑น^๑า

เก^๑ย^๑ร^๑ต^๑ไ^๑ว^๑ส^๑บ^๑ไ^๑ไป

บ.ร.

(๑๗๕) วิ^๑ต^๑เก^๑า^๑ด^๑อ^๑อ^๑ย^๑ท^๑าย

พระ^๑ป^๑ระ^๑ช^๑า^๑น^๑พิ^๑ศ^๑ง^๑า^๑ม^๑ม^๑ว^๑ล

วิ^๑ห^๑า^๑ร^๑โบ^๑ส^๑ถ^๑ี^๑ไ^๑ม^๑เ^๑ช^๑ว^๑น

ทอ^๑ด^๑พ^๑ระ^๑เน^๑ต^๑ร^๑เส^๑ร^๑จ^๑แล^๑ว

วิ^๑ต^๑ส^๑ว^๑น^๑ ด^๑อ^๑ก^๑ไ^๑ม^๑เ^๑ย^๑ย

ผ^๑อง^๑เ^๑ฝ^๑ว

ด^๑ิ^๑อ^๑ย^๑ พ^๑ร^๑อ^๑ม^๑น^๑า

ก^๑ล^๑บ^๑เ^๑า^๑ไ^๑น^๑เว^๑ียง

บ.ร.

(๑๗๖) วิ^๑ต^๑พ^๑ระ^๑ล^๑ิง^๑ห^๑ี^๑เส^๑ด^๑จ^๑เ^๑า

ผ^๑จ^๑ห^๑ด^๑ถ^๑ี^๑ป^๑ระ^๑น^๑ด

โบ^๑รา^๑ณ^๑วิ^๑ต^๑ถ^๑ว^๑จ^๑ด

โบ^๑ส^๑ถ^๑ี^๑เก^๑า^๑ห^๑อ^๑ไ^๑ต^๑ร^๑พ^๑ร^๑อ^๑ม

อ^๑ุ^๑โบ^๑ส^๑ถ

น^๑อ^๑บ^๑น^๑อ^๑ม

จ^๑ำ^๑เพ^๑อ^๑ เ^๑า^๑น^๑า

เ^๑ห^๑ล^๑ำ^๑น^๑ง^๑า^๑ม^๑ผ^๑อง

บ.ร.

(๑๗๗) ท้าวฝ่ายเริ่มสร้าง
 ศักราชเจ็ดร้อยมี
 เดิมเรียกช่อวัดลี
 เชิญพุทธลีหังค์ไว้

เมื่อปี ระกาแฮ
 กล่าวไว้
 เชิญพระ
 จึงได้แปลงนาม

บ.ร.

(๑๗๘) วัดนันทะ
 ทำสังฆประจำปี
 เพราะนับว่าเป็นศรี
 ประพาศเสร็จทรงรถอ้อม

พิธี
 พรั่งพร้อม
 นครใหญ่ เน้นา
 กลับค้อมเปลกทาง

บ.ร.

(๑๗๙) เสวยคำพิณพาทยชอง
 ฟังเสนาะครนเครง
 เลือกกล้วนแต่พวกเพลง
 ลังคับนางลอยร้อง

บรรเลง
 กีก้อง
 ไพเราะ จริงนา
 รับพร้อมผ้านเลี้ยง

บ.ร.

(๑๘๐) เข้าเสด็จบ้านพวกเงี้ยว

บ้านภาษณะมากมี

ทรงชอสังทิต

เสด็จเสด็จเคลอนคล้อย

เคลือบดี ดินนา

ใหญ่น้อย

หลายอย่าง มากแฮ

ตอนนั้นพลันถึง

บ.ร.

(๑๘๑) ขวงสิงห์ช้างเผือกขึ้น

สร้างเพื่อเป็นสิงหนาท

กาวิละสร้างศักราช

ออกรบศึกทุกท้าว

ปลาด ถัดงานเฮย

แก้ตัว

หนึ่งหนึ่ง หกสองแฮ

แวน้อมบวงสรวง

บ.ร.

(๑๘๒) ต่อนันวัดกู่เต้า

เจดีย์ลักษณะดีฐาน

รูปบาตรคว่ำประธาน

ซึ่งพระเมืองแก้วสร้าง

โบราณ

แปลกบ้าง

เถาต่อ กันนา

ก่อไว้นานมา

บ.ร.

(๑๘๓) โพธารามวัด^๕น
เปลี่ยนเรียกเจ็ดยอดเดิม
สถูปแบบพุทธคยาเสริม
ประเทศอินเดียคล้าย

ชื่อเดิม
ต่อท้าย
มหาโพธิ์
แบบนมจริง

บ.ร.

(๑๘๔) ตัววัด^๕นพระเจ้า
แปดหน้^๕เจ็ดศักราช
ประชุมพระมุนีมา
ไตรปิฎก^๕ครั้งแปดไซ^๕ร์

ติโลกราช สร้างนา
กล่าวไว้
สังคาย นายเฮ
นับครั้งนิพพานมา

บ.ร.

(๑๘๕) แดนเมือง^{๕๒}มาเริ่มสร้าง
ศักราชเจ็ดเจ็ดสามปี
เจ้าติโลกราชท^๕ว
เสร็จแปดแปดสามแพรว

วัดเจดีย์ หลวงนา
บ่แล้ว
สร้างต่อ อีกเฮ
ศก^๕นั้นตามประสงค์

บ.ร.

๑. พระเจ้าติโลกราช ผู้ครองเชียงใหม่
ผู้ครองเชียงใหม่

๒. พระเจ้าแสนเมือง

(๑๘๖) ครึ่งหนึ่งองค์พระแก้ว

มรกต

อีกพระแก้วขาวใสสด

แก้ว

สถิตย์โลหะปราสาทหมด

ยงวิจิตร นนนา

ราชกุญแจเคยหลวงน

กลับร่างชุดโสม

ป.ร.

(๑๘๗) ทอดพระเนตรทั่วแล้ว

ทุกสถาน

เสด็จกลับทรงตำราญ

พักคุ้ม

ต่างคนต่างเบิกบาน

ใจทั่ว กนกนา

ขอชนชายชนกลุ่ม

อีกทั้งครองเงิน

ป.ร.

(๑๘๘) เจ้านายบ้ายเสด็จมา

ประพาศ เมืองเฮย

ตามหมันบานทวยราษฎร์

เกลื่อนกลุ้ม

พักวัดพระไต่ยาตร

ขอนแก่น

กลับมณฑลทางถนนกลุ่ม

คาแถวธงเวียง

ป.ร.

(๑๘๘) ยามคำพิณพาทยกรรม	บรรเลง
ร้องขับพรหมมาสดรเพลง	เพราะพร้อม
ยังฟังยังวังเวง	ใจบ่น บ่นนา
ถวิลเมื่อยามเจ้าร้อง	กล่อมให้เรียมนอน

บ.ร.

(๑๘๙) วันใหม่อาทิตย์ขึ้น	ส่องแสง
สว่างทั่วภพดวงแดง	เด่นฟ้า
ชาวราษฎร์ต่างแสวง	กอบกิจ การนา
บานเบิกทั่วทุกหน้า	อุ่นว่าหากิน

บ.ร.

(๑๙๐) ร้านเครื่องเงินเล็ดจเข้า	ทอดพระเนตร
พวกช่างทำพิเศษ	พร้อมพร้อม
ด้านलगค์ต่างเกท	เขียนปิด ทองนา
ดั่งนกนรอบล้อม	เลือกชอกนนวน

บ.ร.

(๑๙๒) ข้างเงินทำแต่ล้วน
ชั้นเขยนหมากมากมาย

ต่างรูปต่างลวดลาย
ทรงเลือกของงามแท้

เงินหลาย อย่างเฮีย
มั่วแปล

ดตะอย่าง กันแฮ
เสร็จแล้วคนเวียง

บ.ร.

(๑๙๓) เครื่องเงินเงินเหล่าน
ถนนหนึ่งราษฎรทำ
ตามน้อยมากพอกำ
แล้วกรวมตั้งร้าน

ที่ลำ นกนา
ทุกบ้าน
ถึงส่วน ตัวแฮ
ใหญ่บ้างเร่ขาย

บ.ร.

(๑๙๔) วัดพระสิงห์บายคล้อย
พระนั่งในธรรมาสน์
เทศก์ณทัมหาราช
ฟังเรื่องไม่ค่อยรู้

มหาชาติ ถวายเฮีย
อดอู
ตามแบบ เมืองแฮ
กรอยแท้เหลือทน

บ.ร.

(๑๕๕) ทรงถวายของเสร็จแล้ว	เสด็จกลับ
ยามค่ำพิณพาทย์รับ	ส่งร้อง
ฟังเสนาะเพราะเพลงขับ	เรื่องอิ เหนานา
ไหว้พระปฏิมาพร้อม	พราให้สัมถวิล

บ.ร.

(๑๕๖) ดิบน้าวันมาศเข้า	ประพาศ
โรงทหารดังมาด	มุ่งไว้
กุหลาบดกแดงดาด	ชาวใหญ่ เหลืองนา
ทรงเก็บผลิตเพลินไร่	กลิ่นฟุ้งหอมหวาน

บ.ร.

(๑๕๗) นายทหารอีกทั้ง	ภริยา
เฝ้ากลาดดาสดา	พรังพร้อม
ทรงตรัสทุกแล้วลา	เสด็จต่อ ไปแฮ
รุดเล่นคนขับอ้อม	ออกพันโรงทหาร

บ.ร.

(๑๙๘) โรงพยาบาลชอนัน

พวกมิชชันนารีรอ

นำทอดพระเนตรพอ

ผ่าตัดตรวจโรคเข้า

แม็คคือ มิกนา

อยู่เฝ้า

ทั่วทุก แห่งแฮ

อีกห้องผสมยา

บ.ร.

(๑๙๙) ห้องคนเจ็บแบ่งไว้

วรรณโรคแยกมิกละ

นอนเฉลี่ยไปร้งระกะ

หมอดตรวจระวังไข

คนละ พวกนา

อยู่ใกล้

ตากแดด ลมฮือ

อีกผู้พยาบาล

บ.ร.

(๒๐๐) พวกมิชชันจัดเต็ม

ช่วยทุกข์ประชาชน

ขอคณะเจริญผล

โปรดประทานเงินมิช้า

การกุศล

ทั่วหน้า

บุญส่ง เสร็จมิแฮ

เสร็จแล้วเสด็จจร

บ.ร.

(๒๐๑) คาราวิทยาแห่ง^๕

พวกมิชชันนารี

การเรียนปดครอง^๕ดิเขามุ่ง^๑ส่ง^๑เคราะห์^๕แท้สถ^๕รี เรียนนาอ^๕ก^๕แลสถ^๕าน^๕ส^๕า^๕ค^๕ พ^๕ค^๕เฮห^๕อน^๕เว^๕น^๕ค^๕ว^๕ม^๕เพ^๕ย^๕ร

บ.ร.

(๒๐๒) น^๕ก^๕เร^๕ียน^๕ร^๕บ^๕เส^๕ด^๕จ^๕พ^๕ร^๕อมร^๕ป^๕ร^๕าง^๕ส^๕ว^๕ร^๕น^๕ส^๕วจ^๕ร^๕ร^๕ย^๕าร^๕ะ^๕บ^๕ิ^๕ย^๕บ^๕ร^๕าวพ^๕ริ^๕ระ^๕ชา^๕บ^๕ำ^๕ร^๕ุง^๕ข^๕างแ^๕ว^๕ย^๕าวเด^๕ก^๕บ^๕้างก^๕ร^๕ุง^๕เท^๕พ^๕ ๖ จ^๕ริง^๕นาก^๕อบ^๕เก^๕อ^๕การ^๕เร^๕ียน

บ.ร.

(๒๐๓) ป^๕ริ^๕น^๕ส^๕ร^๕อ^๕ย^๕ะ^๕ล^๕แ^๕ด^๕เ^๕ล^๕ง^๕นพ^๕ว^๕ก^๕มิ^๕ช^๕ช^๕น^๕ภ^๕า^๕ค^๕เพ^๕ย^๕รห^๕ล^๕ก^๕ส^๕ต^๕ร^๕แ^๕ล^๕ะ^๕ว^๕า^๕ด^๕เ^๕ียน^๕นพ^๕ว^๕ก^๕น^๕ก^๕เร^๕ียน^๕น^๕ม^๕ท^๕งร^๕อ^๕ง^๕เร^๕ียน^๕ ๗ ช^๕าย^๕เฮ^๕ยจ^๕ด^๕ด^๕งบ^๕ะ^๕บ^๕ค^๕ึก^๕ ช^๕า^๕นาไ^๕ห^๕ญ^๕น^๕อ^๕ย^๕ม^๕า^๕ก^๕ม^๕าย

บ.ร.

(๒๐๔) นักเรียนพวกหนึ่งนั้น

อีกพวกหนึ่งเวียนจร

ครูอยู่ประจำสอน

เรณรอบสนามทุกด้าน

อยู่นอน

กลับบ้าน

กำกับ ระวังนา

ว่างไว้ตอนกลาง

บ.ร.

(๒๐๕) แต่งกายขาวสลับน้ำ

เสื้อเชิดกางเกงตาม

สรวมหมวกหนีบทิงาม

ผ้าผูกคออีกไซ้

เงินตาม

แบบไซ้

ส่ง่ายัง จริงนอ

เพิ่มชาติภูมิ

บ.ร.

(๒๐๖) ผู้ปกครองตั้งเครื่อง

แซนวิชขนมหลาย

ที่พักอยู่สบาย

ตรัสตอบขอบใจแท้

ว่างถวาย

อย่างแท้

แสนสุข นึกนอ

เสร็จแล้วอาลา

บ.ร.

(๒๐๗) เวลาขายบายคล้อย	เจ้านาย
พร้อมเหล่าบริวารหลาย	แวดล้อม
ทรงม้าประพาศชาย	เชิงสุเทพ ดอยแอ
ผ่านประตูปรางพร้อม	หยุดม้าสำนามบิน
	บ.ร.

(๒๐๘) แล่นปรางประดุก้าวัน	คราวยุทธ นาเฮย
พระบาทสมเด็จพระพุทธ	ยอดฟ้า
ตั้งเชียงใหม่แตกกรุง	ยับย้อย ลงแอ
ปรางประตูเลียถา	เสด็จเข้าเป็นปฐม
	บ.ร.

(๒๐๙) แดดร่มลมพัดขึ้น	เย็นใจ
ประพาศป่าต่อไป	หว่างไม้
บุบผชาติบานไฉว	ส่งกลิ่น พุ้งนา
ฝูงนกบินเกลื่อนไกล	ร่อนร้องวังเวง
	บ.ร.

(๒๑๐) ถึงบ้านพักพอเจ้า

ท่านเล็ดจประทศอย

เลียงเกรงว่างกนพลอย

เล็ดจกลบถองแผ้ว

เชิงดอย

อยู่แล้ว

เพลินสนุก คุยฮ้า

คำคลุ้มราตรี

บ.ร.

(๒๑๑) ยามค่ำแม่ทัพเผ่า

พร้อมท่านผู้บัญชา

ตรัสขอขบจิตต์หมา

ของประทานเหมาะสม

ทูลลา กลับเสีย

อกัน

เป็นธุระ ระวังเสีย

อกทั้งอวยพร

บ.ร.

(๒๑๒) แม่ทัพกลับนึกให้

เคยร่วมตามเล็ดจไป

บัดนี้จะจากไกล

ขอฝากข่าวส่งบ้าน

อาลัย ยิงนา

ทิวหย่าน

กลับก่อน แล้วพอ

ว่าเศร้าใครคิดถึง

บ.ร.

(๒๑๓) สุธาภิบาลเสด็จเข้า
 ถัด^๑ถ่าน^๒ตอง^๓อยู่^๔คละ^๕
 หมู^๖ตลาด^๗ปน^๘ปะ^๙
 ด^{๑๐}ไม่^{๑๑}ส้ม^{๑๒}คน^{๑๓}ไซ^{๑๔}

ทอดพระ เนตรนา
 ดิด^๑ไกล^๒
 คับ^๓แคบ^๔ นัก^๕เฮ^๖
 อยู่^๗ได้^๘สบาย^๙เลย
 บ.ร.

(๒๑๔) สถานที่ประชาต่อท้าย
 เสน^๑ที่^๒บอง^๓กน^๔ภย^๕
 สง^๖เคราะห์^๗บอก^๘ทั่ว^๙ไป^{๑๐}
 ช่วย^{๑๑}คลอด^{๑๒}ช่วย^{๑๓}เด็ก^{๑๔}ให้^{๑๕}

อนามัย พัทธ^๑กษ^๒เฮีย^๓
 เจ็บ^๔ไซ^๕
 ปฏิ^๖บัติ^๗ ตัว^๘เฮ^๙
 เพื่อ^{๑๐}พน^{๑๑}อัน^{๑๒}ตร^{๑๓}ราย^{๑๔}
 บ.ร.

(๒๑๕) เสด็จ^๑เลย^๒จาก^๓น^๔
 ตาม^๕ระยะ^๖ทาง^๗ไกล^๘
 ถึง^๙โรง^{๑๐}พยา^{๑๑}บาล^{๑๒}ใน^{๑๓}
 แมค^{๑๔}เค^{๑๕}น^{๑๖}รับ^{๑๗}เสด็จ^{๑๘}คล^{๑๙}อย^{๒๐}

ต่อ^๑ไป^๒
 ไซ^๓น้อย^๔
 พว^๕ก^๖โร^๗ค^๘ เร^๙อน^{๑๐}เฮ^{๑๑}
 ดิด^{๑๒}ต^{๑๓}อย^{๑๔}ตาม^{๑๕}ทูล^{๑๖}
 บ.ร.

(๒๑๖) สถานที่ใหญ่กว้าง

เรือนพวกคนเจ็บมี

หลังเล็กเล็กมากมี

สองฟากถนนไม่นาน

ยาวรี

เรียบร้อย

ตึกและ ไม้แฮ

เขตตกรวเรียง

บ.ร.

(๒๑๗) ส่วนผักสวนดอกไม้

คนป่วยทำมีเบื่อน

เพื่อเพลินจิตดีใจเหมือน

ไข่ถูกต้องทุกถ้ำ

ริมเรือน งามเฮย

บิตชำ

ไม้ป่วย เจ็บนา

เพื่อให้กายสบาย

บ.ร.

(๒๑๘) คนเจ็บมีมากทั้ง

สองแปดส่นเศษปลาย

ชายหญิงแยกเรียงราย

คนหนึ่งปีหนึ่งไซ

หญิงชาย

กล่าวไว้

บันพวก อยู่แฮ

จ่ายร้อยบาทประมาณ

บ.ร.

(๒๑๙) พวกมิชชันนารีจิตตเอื้อ

หาทรัพย์เพื่อเจอรุ่น

ประกอบกิจเป็นคุณ

ขอสิ่งศักดิ์สิทธิ์ได้

การบุญ ยิ่งนา

จ่ายใช้

แก่เพื่อน มนุษย์เสีย

ช่วยค่าเจริญผลอง

บ.ร.

(๒๒๐) เลื้อยพิเคราะห์ป่าป๋อง

ป่ารกเพราะเลื้อยคนอง

ดินเย็นเพราะหญ้าป๋อง

หญ้าอยู่เพราะดินห่ม

ปกครอง

อยู่คุ้ม

ปกปิด อยู่แฮ

ห่อให้ดินดี

บ.ร.

(๒๒๑) ทรงรุดทอดพระเนตรแล้ว ทุกสถาน

ถ้ำรูปหมู่ริมลาน

ทรงลากลับม้านาน

รถออกพนเขตดชน

ตักนั้น

ตรัสชอบ ใจแฮ

กลับคุมพกลบาย

บ.ร.

๑. ใจความเป็นกษัตริย์ของพวกชาวบักย์ได้

๒. ที่ตั้งโรงพยาบาล

โรคเรื้อน เรียกว่า เกะกลาง

(๒๒๒) ยิมคานำกลับ^๕

ดีเกิน

คณะสโมสรเชิญ

เสด็จไรร^๖

ทอดพระเนตรต้นนิลเพลิน

พอสนุก

พวกฝรั่งตงเครื่องไว^๖

อีกนาชาถวาย

บ.ร.

(๒๒๓) ทรงทักเกือบทั่วถวน

ทุกคน

สมาชิกเปรมกมล

ยิ่งพร้อม

พอพระสุริยน

เย็นย่ำ แล้วแฮ

เสด็จกลับต่างนอบน้อม

เข้าช่องถวายพร

บ.ร.

(๒๒๔) ยามคำพิณพาทยคลม^๖

คลื่นเคลง

ขอสลบแก้บทเพลง

ขับต้น

หญิงชายขับบรรเลง

เสียงอ่อน หวานนา

ตามเพศเมืองชอบต้น

สนุกลาไต่พาน

บ.ร.

(๒๒๕) โรงเรียนตัวอย่างเข้า	ประพาศ ทัวนา
อิกส์ตริยพราช	แน่งน้อย
เป็นของรัฐบาลมาด	มุงเพื่อ แบบแฮ
แตกตอออกดอย	กร้อยบ่วงทางจร

บ.ร.

(๒๒๖) ทอดพระเนตรตลอดแล้ว	ทันใด
เลยประพาศต่อไป	ฮ่วยแก้ว
สุดถนนหยุดรถใน	ทิดระ เตรียมแฮ
เปลี่ยนเกาฮามแล้ว	ไต่ชนเขาสูง

บ.ร.

(๒๒๗) ห้วยแกวนาคกยอย	เย็นสับาย
พุกทพลบพลาวาย	ว่างรอน
เจ้านายรบผันผาย	เล็ดจตอ อิกเล
ถงทนาดกซอน	ซำกองเลียงตง

บ.ร.

(๒๒๘) ผาเงินธารทำห้อง

ซึ่งบงกชบาไปรยปราย

น้ำตกซ่ากระจาย

แสงแดดส่องแสงรุ่ง

สนานกาย

กลิ้งฟุ้ง

ชาวตาช เต็มแม่

ร่วงคล้ายล่องฝน

บ.ร.

(๒๒๙) กลับพักประทับร้อน

ในจิตต์ตู่เบิกบาน

ต่างหมู่เสวยอาหาร

เลือกนั่งตามชั่วรธา

ลำราญ

ท่วหน้า

ข้าวกระ ทงแฮ

วกน่าเพลินสบาย

บ.ร. - พิสมัย

(๒๓๐) มหาตเลกนาटकพรอง

ไหลพรว้าฟุ้งสำเนียง

น้ำไหลซอกหินเรียง

ไอล่องปลิวต้อง

ซ่าเสียง

ลั่นก้อง

ราบเกลื่อน รกะแฮ

หมู่ไม้งามไสว

บ.ร. - พิสมัย

๑. ถ้ำ = ทำ ในที่นี้คือการโท ๒. เขิงเขาห้วยแก้วนี้ เกยตั้ง
โรงเรียนมหาลเล็กหลวงในรัชกาลที่ ๖

(๒๓๑) ถ่ายรูปนั่งเก็ล่อนก่อน
เหล่าหมู่พวกติดตาม
ถ่ายที่ต่างต่างยาม
ตอนบ่ายเตรียมกลับพร้อม

หินงาม นึกนา
เสด็จล้อม
แลผ่าน งามเฮย
นึกให้อาลัย

บ.ร.

(๒๓๒) ราตรีการเล่นพน
ซอนักเรียนหญิงชาย
ขอพระเกียรติกำจาย
อีกสิ่งพิณพาทยซอง

เมืองถวาย
ขับร้อง
ขจรเดช
เสนาะลาบรรเลงรมย์

บ.ร.

(๒๓๓) งามนักเรียนอ่อนเกล้า
ก่อนร้องถวาย

หัตถ์ประนมมอบเฝ้า
พระนา

บ.ร.-พิสัย

(๒๓๔) งามเครื่องแบบดั่ง
แต่ลวนประกวด

ดั่งมวงดีเหลืองบ้าง
กัณนา

บ.ร.-พิสัย

(๒๓๕) งามนัยนาเข้มช้อย
สับแล้วอายเอียง

ครหมอบเมียงชะม้อย
ไปมา

บ.ร.-พิสัย

(๒๓๖) งามเสนาอำมาตย์ไท
ฝ่าเบองพระบาท

เสวกบริพารได้
ท่านแล

บ.ร.-พิสัย

(๒๓๗) งามพระวงศ์พรั่งพร้อม
แวดล้อมรัชนี

งามดุจดาราห้อม
กรแล

บ.ร.-พิสัย

(๒๓๘) ไพเราะเสียงขับร้อง
ล่อเคล้าประสาน

ฟังเสนาะเพราะพร้อม
กันนา

บ.ร.-พิสัย

บทขอ ครูนักเรียนชายหญิง
จังหวัดเชียงใหม่

ร้องถวายพระวิมาดา กราวเสด็จประพาส

พ.ศ. ๒๔๗๐

ท่านองคมนตรี
(พร้อมกัน)

๑. ยอสิบนิ้วม่อนผนม ถวายบังคมพระวิมาดาเจ้า
ทรงองค์สมเด็จพระปกเกล้า มีใจหมั่นพระบารมี
จงรักภักดีทุกคนแต่แล้ว บัดนี้ในผ้าดองบาทเจ้า
พากันร้องรำไป นลองพระคุณไปตามแต่ได้
ด้วยดวงใจซนแต่เนื้อ

ชาย

๒. ในวันนี้ไชยะดีดี ตนบุญมีสมเด็จพระเจ้าฟ้า
เชอพระองค์เจ้าจอมโลกหล้า ยাত্রาประพาสมณฑล
สถาน เพื่อทรงดำราญพระไทยผ่านฟ้า หอสุขเกษม

๑. เป็นคำของเจ้าไคยารัตน์ พระราชอาษา. กะพระยาเพชรนิลย
เมืองนิมิติน

ตำราญทวนหน้า หมู่มจุมไพร่ฟ้าใจชนเขยบัน อยู่เย็น
เป็นสุขทุกซีกยบด้าน ทรงสำราญยิ่งแด่เหนือ

หญิง

๓. ปางก่อนนั้นบ่หอนเคยหัน พระทรงธรรม์ส้มเค็จ
เจ้าฟ้า ขัตติยนารศรีกรุงเลิศล้ำ เสด็จประเวศแผ้ว
เขตต์ล่านนา ห่อฝู่งประชาชื่นใจสะว่าง เป็นแต่กุศล
หมู่ม้าบาทสร้าง แต่ภาวะก่อนปางใด ห่อเราทั้งหลาย
ได้สำกราบไหว้ พระองค์คำทำนยศใหญ่

ชาย

๔. เสด็จครองนบนบุญนุกหนา กรุณาหมู่มจุมไพร่ฟ้า
ซึ่งเป็นข้าขอบขันธ์ไพร่สนทน์ ฝู่งประชาทั่วทั้งมณฑล
เพื่อห่อโดยลบบารมย์เทยงเตา ห่อสุขเกษมชุ่มเย็นเคียร
เกล้า ไต่เบ่งพระเดชจอมเมือง เป็นที่เกรงขามจุ่ปาย
จุ่บอง ไพร่เมืองสำกราบน้อมจุม

๑. เป็นคำของเจ้าดารารัสมิ พระราชชาบา และพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

หญิง

๕. หอมพระยศปรากฏขจร พระญาณบวรประเสริฐ
เลิศล้ำ พระทรงธรรมแผ่ผายจุฑา ผิดกรรมล้ำพระ
ช่วยตรวน ทรงเกอกุลผู้ราษฎร ประชานกรไพร่
ไทยใบไม้ ห่อสุขเกษมชุ่มเย็นใจใจ เปรียบเหมือน
มิ่งไม้โพธิ์ทอง เป็นฉัตรสูงบังมุงทางบ่อ ปกจำห้ว
เมอร่อนเหนือ

(พร้อมกัน)

๖. มวลหมู่พร้อมนักเรียนทั้งหลาย ทั้งหญิงชายทุกคน
ใหญ่น้อย ได้เบ่งยอดสร้อยพระบารมี ในวงศ์จักรี
มาเมืงแน่นแล้ว ขอहाँองค์ทรงบุญเพริดแพร้ว ทรง
เจริญพระชนมา อายุวรรณะสุขะพละ วัฒนาयันยง
อะคร้าว เฉลิมบารมีองค์พระปกเกล้า ผู้เป็นจอมมิ่ง
เมืองไทย ภัยร้ายจงหลีกหนีไกล หอมไทยโชติช่วง
ใหญ่

ทำนองไทยใหญ่

๓. ผืนมกรจุลชอนนบนิม สัพรังพรอมหม่นักเรียน
 หังหลาย เฝือกทรงลักษณ วงศ์จักรพรรณราย
 ยาดราณินผาย มาสู่นครเชิงใหม่ องค์พระฤาษาย
 พระวิมาดาเจ้า มเหสีองค์เก่า จอมจักรมิ่งเมืองไทย
 ไพร่น้อยสากราบไหว้ ทุกเขตต์ค้ายนา เมืองไทย
 อริราชเมือไกล หอมใจหลงนอมจิม

๔. ตะวันนัตรง ถัดนดอไปเล่า ของคัมพูอยู่เกล้า
 เจ้ายศใหญ่บุญสูง พระจอมจักรอรรคเรศเมืองกรุง
 เสด็จมาบำรุงฝงประชาชนะราชฐร์ หอหมุชาบาทได้
 อयरรมเย็นเหนือเกล้า ทกว้นคนค้ำเข้าสายสืบไปยาว
 บัเผื่อใจแก่ไทยต่างด้าว กับฝงหมุท้าวต่างแดนเหนือ
 ไปยาว บัเผื่อใจแก่ไทยต่างด้าว กับฝงหมุท้าวต่างแดน
 เหนือ

๕. กะตัญญูจกคุณท่านไท บัมคักเลื่อเหนือใต้

๑. พระยาเพชรพิสัย แต่ง

ต่างอยู่ม่วนกินหวาน หมูเข้าบาทไต่ต่างไต่กินแล
 ไต่ทาน ยังม่มีมารลั้งไต่มาผ่ำ หื้อราชการพระภูบาล
 เป็นเจ้า ดำเนินไปตลอดเต้า เข้าสู่ส่วนความงาม
 หื้อประกาศเขตต์สยาม เจริญเรืองเปื่องยศใหญ่
 ความงาม หื้อหำองค์ทรงนาม พระชนมย์นเดียง
 เต้าจ่ม

๔. ขออวยไชยสตรไกลหลักปิ่น ออย่าได้มาลวงปล้น
 สยามเขตต์กรุงศรี จงพ่ายแพ้แด่พระบารมี วงศ์จักร
 นฤปดิธราชหล้า ห้อมไม้ตรนิยมชมจุนหัว แด่เกษตริย
 เจ้าฟ้า แผ่นหล้าภูมิ สัมพันธมิตรราชไมตรี หื้อยन्द
 หลังนอมจ่ม, ภูมิ ทงหำองค์หงศ์จักร หื้อทนาย
 เดียงเต้า เหนือ

พิสัย

แบกมอญ ร้องหมูรับพิณพาทยรับ

ปวงข้าพระพุทธเจ้า บรรดาเหล่าครูนักเรียนทวหนา
 นอมเคียรบงคมกมกกายา บังคมพระวิมาดาเทวี อิกองค์

ส้มเด็จพระเป็นเจ้า พินางพระปกเกล้าชาวกรุงศรี
 ขอร้องรับขับบำเรอภูมิ เพื่อเป็นที่สำราญหฤทัย
 ขอห้องคัทรงเจริญชนมาน เกษมสุขสำราญยิ่งใหญ
 สิ่งประสงค์จึงดำเร่จัดงพระไทย สรรพภัยต่าง ๆ หาง
 พันเอย

พิสัย

(๒๓๙) พระองค์ส่วพัทธเจ้า พระพี่นางเฮย
 ประทับฟังดนตรี ทน
 ทุกท่านต่างเปรมปรีดี กันหมด
 จวนจวบสองยามช เลิกแล้วต่างจร

บ.ร.

(๒๔๐) กลับเรือนพักสุดเศร้า เหลือใจ
 ถวิลเมื่อยามพิศมัย นม่นอง
 เคยพดลสิ่งเสียใน ยามคำ คินนา
 โอ้ออกมาร่างห้อง หางเจ้านอนเดี๋ยว

บ.ร.

(๒๔๑) รุ่งเช้าว่างมิได้
 เลยกออกเที่ยวไกล
 ดูเหล่าราษฎรเร่งใจ
 เข้าชอกตรอกทุกด้าน

เสด็จไหน
 หมูบ้าน
 กอบกิจ การนา
 แอ้วอดสาว

บ.ร.

(๒๔๒) ที่เหมาะถ้ายรูปไว้
 เรือนแบบชาวราษฎร์ราญ
 สองหลังแฝดนอกชาน
 ดงคมนาบนชน

เป็นพยาน
 ยืน
 ยุงเก็บ ข้าวเฮีย
 ชิดกันบันไดฝา

บ.ร.

(๒๔๓) พนดินมีบ่อน้ำ
 กระเดื่องครกขาวดำ
 ปลุกไม้ดอกใบทำ
 เตียนรนต์งแครวาน

ประจำ
 หรับบ้าน
 ทัวทุก แห่งแฮ
 เพอไวทำงาน

บ.ร.

(๒๔๔) บ่ายประพาศหมบ้าน	สันกำแพงเฮีย
สองฟากถนนเปลี่ยนท่า	ไร่ชา
หยุดทิวการอำ	เกอทอด พระเนตรแฮ
ทอชิ้นใหม่ดีลา	บัพเพแห่งใด

บ.ร.

(๒๔๕) ราษฎรบริบูรณ์ทั่วทั้ง	ตำบล
ประกอบกิจทุกตน	ทั่วหน้า
ไม่ค่อยจะยากจน	เช่นที่ อันแฮ
ทอชิ้นเป็นสินค้า	อีกชาวบริบูรณ์

บ.ร.

(๒๔๖) ประพาศเสร็จกลับคุ้ม	ทางเดิม
ยามค่ำพิณพาทย์เสริม	ส่งร้อง
เรียมเรายังคั้งเดิม	ดวงเทวศ ทวีแฮ
คิดใคร่กลับคืนห้อง	แห่งน้องพี่เคย

บ.ร.

(๒๔๗) ลีบเก้านว้มาศเข้า

โดยรยณต้งมาด

ถนนยาวใหญ่โรยดาด

ยางร่มสองฝั่งไชร้

ประพาศ ลำพูนเฮย

ม่งไว

หินตลอด สดวกแฮ

ตลอดเข้า แตนลำพูน

บ.ร.

(๒๔๘) ลำพูน^ขเหล็ก^ขข้าง

นาไร่สวนสลัปน

ระยะรดเดินจน

ห้าสิบนาทึแม่น

ริมถนน จรแฮ

ทัวแคว้น

ถึงตลาด เมืองเฮย

เหาะแท่เส้นสบาย

บ.ร.

(๒๔๙) ถึงวัดพระธาตุเจ้า

ข้าราชการพร้อมมูล

พระยาวิชิตกุล

ตรัสทักแล้วเล็ดจเข้า

ลำพูน

ม่งเฝ้า

รายชื่อ ถวายแฮ

โบสถ์น้อมนมัสการ

บ.ร.

(๒๕๐) แล้วเสด็จหลังโบสถ์น้อม บูชา

ด้วยพระทัยहरणा

ผ่องแผ้ว

เจดีย์พระธาตุปรา

กฏเก่า แก่แฮ

งามรูปทรงพิศแล้ว

จักต้องติดใจ

บ.ร.

(๒๕๑) กราบสักการครอบต้น

ไม้ทอง เงินเนอ

ส้มโอม้วนเวียนเทียนฉลอง

ทนน

สร้างน้อมอย่างทำนอง

ชักรอก น้ำฮ่า

ถึงแทบคอระฆังชน

รตน้าสร้างถวาย

บ.ร.

(๒๕๒) ตัวเรียมอุทิศน้อม

นมัสการ

เคารพเจดีย์สถาน

ชาตุนน

นึกคุณพระจอมญาณ

ยอดภพ

ขอพระไตรรัตนกน

กิตพณภยพาล

บ.ร.

(๒๕๓) พิพิธภัณฑที่จัดไว้
ของเก่าเก็บรวมเรียง
นักเที่ยวอาจมองเมียง
ดั่งเพลินใช้น้อย

ตามระเบียง
เรียบร้อย
สิ่งแปลก ตาแฮ
แต่ล้วนควรชม

บ. ร.

(๒๕๔) เมืองลำพูนนั้น
ชื่อหริภุญไชยกาล
สุทิวะ, สุกฤษี, สาร
จุลศักราชสองห้าพัน

นามขนาน
ก่อนโน้น
สรรค์เศก สร้างนา
ว่าไว้ในตำนาน

บ. ร.

(๒๕๕) วัดพระธาตุแห่งนี้
สร้างเมื่อราวพุทธกาล
ได้พันสี่ร้อยประมาณ
อาทิตย์พระเจ้าแก้ว

ตำนาน
ล่วงแล้ว
ยี่สิบเจ็ดเฮย
ผู้เฒ่าผู้แก่ติชมการ

บ. ร.

(๒๕๖) บรรจุเกศชาติไว้
เป็นประเพณีมา

บูชา
เลิศล้ำ

บรรพาสารทเหนือเพื่อบุคดา
ทำพิธีสร้าง

เหล่าราชวรุณ สพรังเฮ
แห่งครวทาน

บ. ร.

(๒๕๗) แล่นมหาพลว้ตร้าง
เหลือแต่เจดีย์เซ
ล้มช้ำตามคเน
กล่าวว่าครั้งละไว้นน

พังเค
หักสับน
เก่ามาก อยู่แฮ
ก่อสร้างไว้เดิม

บ. ร.

(๒๕๘) เล็ดจล้ทพคุ่ม
พวกหมู่ญาติเป็นพวง
ตงเครื่องและเตียงปวง
พวกหมู่ชายชนเข้า

เจ้าหลวง
ชนดเฝ้า
ขบวนเล็ดจ ทัวแฮ
นงนอมชายของ

บ. ร.

(๒๕๕) ถึงเวลาบ่ายคล้อย

เสด็จประทับรถคลา

เจ้าหลวงและบรรดา

รถออกนอกเมืองแล้ว

ตรัสลา

คลาดแคล้ว

ญาติสั่ง เสด็จแฮ

ไต่เต้าทางเดิม

บ. ร.

(๒๖๐) พระนอนหนองผิงหยุด

เหล่าราชภูริณัฏมา

ถึงเชิงใหม่เวลา

พิณพาทย์ค้ำอึงหม

บูชา

ก่อนก

ห้าเศษ โมงแฮ

แซ่ซ้องประสานเสียง

บ. ร.

(๒๖๑) สโมสรนวัรัฐเลียง

บ่ายเสด็จข้าราชการ

ทอดพระเนตรประลอง

สมาชิกจับคู่เข้า

รับรอง

แน่นเฝ้า

เต็นนิส เกล็ดอนแฮ

แข่งพร้อมหญิงชาย

บ. ร.

(๒๖๒) กรรมกรต่งเครื่องน้ำ	ชาถวาย
ควาและหวานมากหลาย	สิ่งไซ้
ประทานชวดแก้วลาย	ปักกุ หลาบนา
สำหรับสโมสรีไซ้	เพื่อไวเบ้นกลาง

บ. ร.

(๒๖๓) เวลาเย็นย่ำแล้ว	ทรงลา
เสด็จกลับพวกสุม	ชิกน้อม
ค่านับสั่งเสด็จปรา	โมทยั่วทั่ว กันแฮ
รถเคลื่อนจากที่พร้อม	ต่างชรวงชโยเลี้ยง

บ. ร.

(๒๖๔) ยามคำพนพาทยक्रम	ครันครอง
พื่อนพระราชบรรเลง	ต่อท้าย
ยกย้ายเปลี่ยนหลายเพลง	ท่าแปลก ดาเฮย
ททาคูคล้าย	แม่นมั่นระบำไทย

บ. ร.

๑. พระราชาบา เจ้าดารารัศมี ทรงฝึกหัดและเป็นของโปรดของ
ท่าน

(๒๖๕) ^๒พอน^๕เมือง^๕ถือ^๕ประ^๕ท^๕ป^๕แพ^๕รว^๕ รำ^๕วาง จั^๕หะ^๕แฮ^๕
^๒พอน^๕ตบ^๕มอ^๕แบ^๕บ^๕ย^๕าง ย่ำ^๕เท^๕้า
^๒ม^๕เชอ^๕ข^๕บ^๕พอน^๕ย^๕น^๕ค^๕าง กอด^๕ด^๕อก ส่ำ^๕ว^๕เฮ^๕ย
^๒ร่ำ^๕ดา^๕บ ^๒พอน^๕เง^๕ย^๕ว^๕เ^๕า ช^๕ย^๕บ^๕เง^๕ม^๕อ^๕พ^๕น

บ. ร.

(๒๖๖) พัก^๕แต^๕ง^๕ต^๕ว^๕ไ^๕หม^๕เ^๕แล้ว ฌั^๕บ^๕พล^๕ัน
^๒พอน^๕พ^๕ม่ำ^๕ท่ำ^๕ท^๕ัน ชั^๕บ^๕ร^๕อง
^๒พิ^๕ณ^๕พา^๕ท^๕ย^๕ป^๕ระ^๕สา^๕น^๕ก^๕ัน กล^๕ม^๕กล^๕อม เ^๕รา^๕ะ^๕นา
^๒เห^๕ล่ำ^๕พว^๕ก^๕ฟ^๕ง^๕แ^๕ซ^๕ซ^๕อง ช^๕ก^๕ซ^๕เพ^๕ล^๕ิน^๕ส^๕บาย

บ. ร.

(๒๖๗) ^๒เท^๕ย^๕ง^๕ค^๕ัน^๕หม^๕ด^๕ช^๕ุด^๕แล้ว ประ^๕ทา^๕น
^๒ช^๕อง^๕แจ^๕กระ^๕บ่ำ^๕บา^๕น เบ^๕ิก^๕หน้^๕้า
^๒เล^๕ด^๕จ^๕น^๕บ^๕มี^๕นา^๕น พัก^๕เ^๕ื่อน อด^๕เ^๕ย
^๒ทุ^๕ท่ำ^๕น^๕เป^๕รม^๕ก^๕ม^๕ล^๕จ๋า แ^๕ย^๕ก^๕ย่ำ^๕ย^๕ก^๕ล^๕บ^๕พล^๕ัน

บ. ร.

(๒๖๘) ถึงห้องนอนเงียบสัน

ขาดเพื่อนพดพาทิ

จำเป็นรบตล

คนอยุ่ทรวงสัทอน

สุดดี

ชออัน

ตลาดหลับ เทียวแม่

มิเว้นวายคณิง

บ. ร.

(๒๖๙) ยี่สิบเอ็ดรุ่งเช้า

เสด็จสั่งเจ้าคุณคณา

จากเชียงใหม่มา

ถึงฤกษ์แม่ปะน้อย

ธันวาคม คมชัย

เคลื่อนไหวคล้อย

เทียบที่ พร้อมนา

ล่องน้ำพิงค์จร

บ. ร.

(๒๗๐) นาฬิกาบ่ายล่วงแล้ว

โดยรถยนต์จุมาด

อำเภอและร้านตลาด

ขอนมั่งพระนอนไสร

ประพาศ แม่ริมชัย

มั่งไฉ

เป็นหมู ไหญ่แฮ

แะไหวบูชา

บ. ร.

๑. เจ้าคุณพระประยูรวงศ์ กับพระพี่นางเธอ พระองค์เจ้าสุวภักทร
ล่องเรือกลับจากเชียงใหม่

(๒๗๑) กลักรรรมผ่านแวะเข้า	ทักน่า ทัวเฮย
ปลุกผักเรียงดาษดา	มัวแท
มะเขือพริกนানা	ปลักล่า
หมูไก่หลายอย่างแล	แต่ล้วนหัดผสม

บ. ร.

(๒๗๒) ทอดพระเนตรนวดข้าว	แปลกดี
กำฟาดเป็นวิธ	ทัวแคว้น
ทรงซอผักต่างมี	มากอย่าง นักเนอ
หลายอย่างลมายแมน	ยุโรปแท้เทียบกัน

บ. ร.

(๒๗๓) เวลาเย็นย่ำแล้ว	เสด็จกลับ
ครุณักเรียนค่านับ	นอนบ่นอม
กลบถึงทประทับ	ต่างพัก ผ่อนเฮ
ยามค่ำตระเตรียมพร้อม	เพื่อเข้าเสด็จดอย

บ. ร.

(๒๗๔) ที่ชาวสี่รุ่งเช้า
บริพัตรต่างปรีดา
ตระเตรียมแต่งกายา
ฝนตกบ่หยุดยั้ง

ขึ้นว่า คมแฮย
ทวทง
ตามเสด็จ
มดคลมหนาวเย็น

บ. ร.

(๒๗๕) เสด็จดอยสุเทพเช้า
ต่างแต่งตัวค้างหมด
บ้ายโมงหนึ่งกำหนด
เดชะแดดสว่างแจ

เลียงด กันฮ่า
เปลี่ยนแก
กันใหม่ อีกนา
เสด็จชนรถจร

บ. ร.

(๒๗๖) ถีบถึงเชิงสุเทพแล้ว
พรังพร้อมคอยเสด็จ

คังคับชบวนแผ่ว
จรดล

บ. ร.

(๒๗๗) พลตำรวจเข้ามา
ต่อนันนายตำรวจ

ไปก่อนเป็นกองหน้า
เดินนำ

บ. ร.

(๒๗๘) ทรงเกา^๒อ^๒ประ^๒ท^๒บ^๒ถ^๒น
 ลำ^๒แท^๒ช^๒า^๒น^๒า^๒ญ^๒

หาม^๒ส^๒เ^๒ล^๒อ^๒ก^๒น^๒ล^๒ว^๒น
 ทาง^๒ด^๒อย^๒

บ. ร.

(๒๗๙) ข^๒บ^๒ว^๒น^๒ห^๒ล^๒ง^๒ห^๒ม^๒ข^๒า^๒ง^๒
 ส^๒ด^๒ท^๒า^๒ย^๒ข^๒บ^๒ว^๒น

หาม^๒ห^๒า^๒บ^๒ข^๒อ^๒ง^๒ด^๒า^๒ม^๒ข^๒า^๒ง^๒
 น^๒น^๒เ^๒ล^๒

บ. ร.

(๒๘๐) ด^๒า^๒ม^๒ท^๒า^๒ง^๒เ^๒ย^๒ง^๒ช^๒า^๒น^๒า^๒
 ไ^๒ห^๒ล^๒ด^๒เ^๒ย^๒ว^๒ด^๒า^๒น^๒
 ด^๒อ^๒ก^๒ไ^๒ม^๒บ^๒า^๒เ^๒ก^๒บ^๒า^๒น^๒
 ฝ^๒ง^๒ว^๒ิ^๒ห^๒ค^๒ร^๒า^๒ร^๒อ^๒ง^๒

จ^๒า^๒ก^๒ชา^๒ร^๒ ไ^๒ห^๒ล^๒เ^๒ย^๒
 ล^๒้น^๒ก^๒อ^๒ง^๒
 ก^๒ล^๒า^๒ด^๒เ^๒ก^๒ล^๒อ^๒น^๒ น^๒ัก^๒เ^๒ม^๒
 จ^๒ับ^๒ไ^๒ม^๒ค^๒ล^๒อ^๒เ^๒ย^๒ง^๒

บ. ร.

(๒๘๑) ผ^๒า^๒ล^๒า^๒ด^๒ส^๒อ^๒า^๒ด^๒ล^๒า^๒
 พ^๒ัก^๒พ^๒ว^๒ก^๒ห^๒า^๒ม^๒พ^๒อ^๒ค^๒ล^๒า^๒ย^๒
 จ^๒า^๒ก^๒น^๒ร^๒บ^๒ผ^๒น^๒ผ^๒า^๒ย^๒
 ฐ^๒ม^๒ร^๒น^๒พ^๒น^๒ท^๒า^๒ง^๒เ^๒ค^๒ล^๒ว^๒

เพ^๒ล^๒ิ^๒น^๒ส^๒บ^๒า^๒ย^๒
 เ^๒ห^๒น^๒อ^๒ย^๒เ^๒ล^๒ว^๒
 ม^๒ุ่ง^๒ด^๒อ^๒ ไ^๒ป^๒เ^๒ย^๒
 ค^๒ล^๒า^๒ด^๒ข^๒น^๒เ^๒า^๒ล^๒ู^๒ง^๒

บ. ร.

(๒๘๒) ชมพรรณพุ่ม^๒ย^๒ชน
 เอง^๒ไ^๒เอง^๒คำ^๒บาน

สาม^๒ปอย^๒ช้อย^๒ย^๒ยาน
 เอง^๒แะ^๒เอง^๒เงิน^๒เล^๒ยง

ริม^๒ธาร
 กล^๒น^๒เกล^๒ยง

ชวน^๒พิศ^๒ ย^๒ิง^๒นา
 จิต^๒ให้^๒ไ^๒ฝ^๒ย^๒น

บ. ร.

(๒๘๓) ดอก^๒แก้ว^๒คิด^๒คู้^๒แก้ว^๒
 ดอก^๒กร^๒กร^๒กระ^๒คน
 ดอก^๒ไ^๒ก^๒ด^๒ง^๒ไ^๒ค^๒ป^๒น
 ดอก^๒ส^๒ละ^๒เหม^๒อ^๒น^๒ส^๒ละ^๒เจ้า

กับ^๒ตน^๒ พ^๒นา
 ค^๒า^๒เข้า^๒
 บ^๒วน^๒จิต^๒ดี^๒ จ^๒ริง^๒แม่^๒
 เริ^๒ด^๒ร^๒าง^๒แ^๒รม^๒ไ^๒กล

บ. ร.

(๒๘๔) ถึง^๒ดอย^๒ส^๒ุ^๒เท^๒พ^๒ร^๒อ^๒ม
 ส^๒อง^๒ช^๒ว^๒โม^๒ง^๒พ^๒อ^๒ต^๒ะ^๒วัน
 พระ^๒รา^๒ช^๒มิ^๒ชา^๒พ^๒ล^๒ัน
 ส^๒วน^๒กุ^๒ห^๒ลา^๒บ^๒า^๒น^๒ช^๒อย

เพ^๒ร^๒ย^๒ง^๒กัน
 บ^๒าย^๒ค^๒ล^๒อย^๒
 เช^๒ญ^๒ไ^๒่^๒ดี^๒จ^๒ ช^๒ม^๒เฮ^๒ย^๒
 ร^๒อบ^๒ล^๒อ^๒ม^๒ด^๒ำ^๒ห^๒น^๒ก^๒ด^๒อย

บ. ร.

(๒๘๕) พิศพรรณกุหลาบเฝ้า ยวนใจ ยิ่งนา
 แต่งเด่นขาวประไพ ช่อไชร^๖
 ชมพุดอกบานไฉว เหลืองสลับ แสดแม่
 อากาจหน่วงจิตดีให้ คลั่งไคล้ไผ่^๗

บ. ร.

(๒๘๖) รื่นกลิ่นกุหลาบพุ่ม ชื่นใจ จริงเฮย
 ดอกใหญ่งามวิสัย ยั่วแย้ม
 สดต่างต่างสดีไล้ ตามเหล่า
 ของพระราชแต่งแต้ม แม่นมั่นยุโรปไกล

บ. ร.

(๒๘๗) สาวสวยสาวแอบนั้น ประกายคำ นามเฮย
 จีบดอกกุหลาบคล้า เทียบหน้า
 งามกุหลาบเหลืองร่า พันกล้าว งามนา
 งามรุ่มสาวเปล่งจ้า แน่นนอยระคนกัน

บ. ร.

(๒๘๘) ยามเย็นยลภาพพจน์

พักพิบพลาแรมคลาย

อาหารเรียบเรียงราย

เครื่องแต่งเหมาะทุกชน

เพลินสบาย

เหนื่อยสิ้น

ร่อยพร้อมแฮย

สรวกแทสบายเหลือ

บ.ร.

(๒๘๙) นอนเดียวเปลี่ยวคร้าง

ชมแต่กุหลาบเลย

ฝันว่าชเคียงเขนย

ด้นบเหินหนาแก้ว

แรมเซย

หลับแล้ว

ชานาแนบ ทรวงนา

พลันสุดแรง

บ.ร.

(๒๙๐) หอมกลิ่นกุหลาบฟุ้ง

หวดว่าแก้วกดยา

ขวนยวทรานาส้า

ดิงพเคยเลยบดม

รวยมา

นกยม

เสียวสวสดี ยิงนา

แนบเนอนวลปราง

บ.ร.

(๒๕๓) เล่นอนมิหลับได้

ชาย่งหนาวเย็นใจ

ออกจากนิทราไคล

หมอกมิดปิดตงแกลง

ต่อไป

จวบแจ้ง

คลาจาก ห่องแฮ

บให้เรียมเห็น

บ. ร.

(๒๕๔) ตามโมงเช้าเสด็จขึ้น

ธาตุสุเทพโบราณ

ถวายเครื่องสักการ

และเสด็จเดินเทียนแพรว

บนลาน เจดีย์ไฮย

ก่อแล้ว

ไม้พุ่มทองเงิน

พรังพร้อมบริวาร

บ. ร.

(๒๕๕) สรงน้ำพระสถูปัน

ต่างดักน้ำหอมมี

ถวายสรงอย่างเปรมปรดิ

กอกเปิดน้ำพุ่งไซ้

โดยพิธี

จัดไว้

ทั่วทุกคนนา

ซักล้างละอองฝน

บ. ร.

(๒๔๔) รูปทรงพระสถูป^๕
 ถ้วนปัดด้วยสุวรรณ
 วิหารสี่ทิศ^๕หัน
 พระระเบียงเลิศ^๕แล

งามครัน
 อร่ามแท^๕
 ลั^๕พระ ชาติ^๕เฮย
 แบบคล้ายพระปฐม

บ. ร.

(๒๔๕) วิหารสี่ทิศ^๕ตั้ง
 เหนือพระอุ^๕เรือนกาล
 ออกพระพ^๕หัท^๕ศีสถาน
 ไต่พระ^๕ท^๕น^๕ใจ^๕แล

พระประธาน
 ก่อน^๕แท^๕
 สถิต^๕ย^๕ที่^๕ น^๕นา
 ตก^๕น^๕น^๕พ^๕ุช^๕ประ^๕จำ

บ. ร.

(๒๔๖) ดำนาน^๕พระธา^๕ต^๕น^๕
 มหา^๕สุ^๕ม^๕น^๕เ^๕ร^๕แ^๕ด^๕ง
 นำ^๕มา^๕จาก^๕บาง^๕จา^๕แข^๕ว^๕ง
 ถวาย^๕แด^๕ก^๕อน^๕า^๕ไท^๕

กล่าว^๕แ^๕ด^๕ง
 ช^๕อ^๕ไว^๕
 ส^๕ว^๕ร^๕ค^๕์^๕โล^๕ก^๕ น^๕น^๕า
 เ^๕พ^๕อ^๕น^๕อม^๕ม^๕ช^๕า

บ. ร.

๑. แต่งตามพงษาวดารโยนก

๒. พระเจ้าก้อนา ผู้ครองเชียงใหม่

(๒๕๗) ก้อนาเลียงธาตุพร้อม	คชาทรง ชาติเฮย
ข้างมุงเดินมาตรง	สุเทพยง
จึงสร้างสถูปลง	ณะสถาน นันนา
เจดีย์แปดศกครั้ง	บรรจุแล้วจึงกาล
	ฉลัย

(๒๕๘) ทอดพระเนตรทั่วถ้วน	ทุกสถาน
โดยพระทรงสำราญ	ผ่องแผ้ว
ถ่ายรูปที่ตระการ	หลายแห่ง
ชมกุหลาบบัวแคล้ว	คลาตพันสักวัน
	บ. ร.

(๒๕๙) บ่ายประพาศป่าไม้	สูงระโห่ง
ป่าเมียงใบอ่อนโห่ง	หมดแล้ว
เต็มเก็บเกอบชัวโมง	เลือกที่ อ่อนเฮย
เสด็จกลับพระทัยแผ้ว	ผ่องพันเพลินสบาย
	บ. ร.

(๓๐๐) ยามเย็นอาทิตย์คล้อย	ลับเขา
หมอกปิดบังตาเรา	เว้งว
ตั้งประหนึ่งว่าเขา	กลางเกาะ ทะเลเฮย
ไฟหมู่บ้านระยิบร	คล้ายดาวราย

บ. ร.

(๓๐๑) ันว่าชาวहन	เสด็จกลับ เวียงเฮย
ทุกท่านตรวจเตรียมสรรพ	เสร็จแล้ว
อาชาคะเหร็น	เนืองแน่น ก็นา
พอบ่ายชบวนแล้ว	เคลื่อนคล้อยลงดอย

หิ้วย

(๓๐๒) องค์อันเหมและทง	จอมมารดา
ปวงเสด็จทรงคชา	เปลี่ยนบัง
สมเด็จพระวิมาดา	ทรงเครื่อง หามแฮ
พอแล้วเฝ้าลาดยง	หยุดให้พักพล

หิ้วย

(๓๐๓) ขบวนพักผ่อนแล้ว	คลาไคล
ลัดเลียบดงเนินไศล	สู่ ^๕ พน
น้ำตกหว่างทางไส	เย็น ^๕ น้ำ
บ้ายลัดตัดชุ่มชน	ดูพร้อมเชิงดอย
	พิสัย

(๓๐๔) เสร็จทรงรถพร้อม	บริพา
ถึงที่ประทับสราญ	ก่อน ^๕ นัก
อากาศไม่เย็นปาน	ตั้งอยู่ ^๕ ดอยแอ
ทุกท่านเปรมใจปล	สนุกพันดลเกษม
	พิสัย

(๓๐๕) ตกเวลาค่ำแล้ว	พระยา
วิสูตรสำครมา	สู่ ^๕ เฝ้า
จากกรงมุงยาดรา	ตามเสด็จ
เรือล่องนทีเขา	แก่งกว้างทางพนา
	พิสัย

(๓๐๖) ทรงโปรดจัดทง	รวมกับ เราเฮีย
สองร่วมสองเรงคัพ	สนุกแท้
สองสนิหประดิษฐ	ครวญไศก
สองร่วนสำรวลแปล	ปลาบปลื้มใจสบาย
	พิสัย

(๓๐๗) ยึดบเจ็ดชนว้เข้า	เสด็จคลา
ไคลสู่พระราชชายา	ตักกว้าง
ตัวเรากับพระยา	วิสูตร
ออกเที่ยวตามเวียงบาง	กับทงนายแบร
	พิสัย

(๓๐๘) เวลาเย็นหน้อยแล้ว	ประพาศ รดเฮีย
เจ้านครเคหาศน์	ก่อสร้าง
บวกรกรทส่วนสอาด	เย็นเฉอย
เสร็จเสด็จดูเวียงร้าง	รอบแล้วกลับแรม
	พิสัย

๑. พระยาบุรุษ ฯ ๒. มิสเตอร์แบร์ ชาตีสวิสอยู่เมือง-
 เชียงใหม่มาช้านาน ๓. บวกรกร เป็นชื่อตำบล

(๓๐๙) ยึดบแปดรุ้งเช้า	ฉันว่า
ทรงถ่ายภาพนานา	อีกไซร้
ตวันบ้ายเล็ดจกลา	ไคลสู่
คฤหาศน์แมคฟีไกล	ฮ่วยแก้ว ถิ่นเนา
	พิลัย

(๓๑๐) ครอบครวรับเสด็จพร้อม	เพรียงกัน
นำทอดพระเนตรสรรพ	ทวบ้าน
ไม้ดอกปลูสด้วน	เพลินจิตต์
กับทเรือนเพินส์อัน	สอาดแท่เขียวไสว
	พิลัย

(๓๑๑) เสรีจมน้ำสู่ห้อง	เรือนพลัน
ไซวซึ่งชั้นสุวรรณ	กล่าวอ้าง
พระปกเกศทรงสร	พระราช ทานเฮีย
บำเหน็จทถวายข้าง	เผือกค้ำบาระม
	พิลัย

๑. มิสเตอร์แมกกี ชาวอังกฤษ เดิมเป็นผู้จัดการบริษัทป่าไม้
ห้างบอเนียว เชียงใหม่.

(๓๑๒) แมคพิถวายเครื่องน้ำ ชาเสวย
 อิกชนมนมเนย ท้วหน้า
 ใครชอบแมคมินตันเลย ลงเล่น กัณหา
 เสวยเสร็จจมิช่า กลับคุ่มทางเดิม
 พิลัย

(๓๑๓) กลางคินพิณพาทยของ บรรเลง
 เพลงดับสับเปลี่ยนเพลง ปลีกบ้าง
 ร้องรับส่งครั้นครอง เส้นาไธต ยิงนา
 ราชฎรหยุดบ้างเดินข้าง เขตคุ่มเมี่ยงมอง
 พิลัย

(๓๑๔) ยี่สิบเก้าชนวมาศน์ ศรีเสวีรัฐ
 ประจวบกับวันเกิด แห่งชา
 ยินดทกาเนต ดลรอบ ปี่เฮ
 อาทิตยเรืองรองจำ ตนแล้วเตรียมจร
 พิลัย

- (๓๑๕) นำเสด็จประเวศแคว้น เทศา
เจ้าพวกรวดิศมา อยู่เฝ้า
ทรงถ่ายภาพนานา หลายแผ่น
ดำหนกพระราชเจ้า อยู่ข้างเคียงกัน
พิสมัย
- (๓๑๖) ดำรัสตรัสสั่งชา ยืนเคียง
กอกุหลาบดอกเรียง อยู่ใกล้
ต่างองค์ต่างเนือง ปองถ่าย ภาพเฮย
ฉลองเพอวันเกิดไชร เสร็จแล้วกลับพลน
พิสมัย
- (๓๑๗) พระกรุณามากลา ทูลต แล้วยเฮย
สมเด็จพระทานสมุทร อาลัม
องค์อันประทานชุด พิมโหล ม้วนนา
องค์เล็กประทานชา สมุดแมนเป็นสอง
พิสมัย

-
๑. พระราชาชา เจ้าดารารัศมี
 ๒. กรมขุนอุทองเขตรชิตยนาธิ
 ๓. องค์เหมวดี

(๓๑๘) พระวิมาดาโปรดเกล้า ประทานชั้น

เงินใหญ่ลูกไม้สร

จักว้น

พระราชจัดตั้งหิริญ

เพื่อให้ กาแฮ

บรรจุลูกไม้ลวน

อีกทั้งประทานพร

พิสัย

(๓๑๙) ขอสิ่ง ศักดิ์สิทธิ์ทั้ง

แดนไตร

สิ่งทีเคารพใน

โลกยัน

ดลดำเร็จพรชัย

จตุพิช ยิงนา

ระฤกบิยราช

ร่วมข้าเราต้อง

พิสัย

(๓๒๐) หม่อมเจ้าคันทรสสร้อย รังษี

สมุดพวงามดี

โปรดให้

ประโยชน์จัดใดเอรี

ตลอด ทางนา

ดูไปรุ่งเปรมจิตต์ไสร

ไปเว้นลิมพระคุณ

พิสัย

๑. โคลงบทนี้ ใจความตามจดหมายของพระราชชายา มีประทาน
พระขนิษฐา ฯ ในวันเกิด

- (๓๒๑) ตวันชายบ้าย^๕ต้น จดจำ
 ไรศึกษา^๕กสิกรรม ออกกร้าน
 พระโปรดเสด็จดำ เนินเปิด
 ของแบ่งขายเป็น^๕ด้าน มาก^๕ล้น เหลือหลาย
 นิสัย
- (๓๒๒) กล้าปลีใหญ่^๕แท้ สรรเล^๕กสดงามแปล
 ไม่แพ้^๕วันตก เทยวนา
 นิสัย
- (๓๒๓) ผักกาดแดงสด^๕สร้าง ไบติด^๕เขียวแดงบ้าง
 น้ำ^๕ดื่มลงกิน จริงนา
 นิสัย
- (๓๒๔) ดอกคือ^๕ลพอง^๕พ้อ กินกรอ^๕บอ^๕ร่อย^๕น้อ
 แม่น^๕แม่น^๕ยุโรป จริงแด
 นิสัย
- (๓๒๕) กุหลาบงาม^๕ใช้น้อย สีสด^๕ส่วย^๕หดย^๕ด้อย
 เล^๕อก^๕กล^๕ว^๕น^๕ต^๕ระ^๕การ ตาแล
 นิสัย

(๓๒๖) ^๕เอ^๕อง^๕ฟ^๕า^๕ม^๕ู^๕ย^๕ช^๕อ^๕ซ^๕น ^๕เอ^๕อง^๕ฟ^๕ง^๕เอ^๕อง^๕ค^๕า^๕ก^๕น
อ^๕ก^๕ท^๕ง^๕ด^๕ำ^๕ม^๕ป^๕อย ^๕ม^๕า^๕ก^๕น^๕

พิสัย

(๓๒๗) ^๕ข^๕อง^๕ห^๕ี^๕ด^๕ถ^๕ก^๕ร^๕ร^๕ม^๕ห^๕ล^๕า^๕ก^๕ล^๕ว^๕น ^๕เ^๕จ^๕น^๕เ^๕ร^๕อ^๕ง^๕เ^๕ร^๕อ^๕ง^๕เ^๕จ^๕น^๕ถ^๕ว^๕น
^๕เ^๕ร^๕อ^๕ง^๕บ^๕น^๕ด^๕น^๕เ^๕ล^๕อ^๕บ ^๕เ^๕ด^๕เ^๕น^๕า

พิสัย

(๓๒๘) ^๕ฝ^๕ำ^๕ท^๕อ^๕ห^๕ล^๕า^๕ย^๕อ^๕ย^๕ำ^๕ง^๕เ^๕ด^๕ ^๕ท^๕อ^๕เ^๕ด^๕พ^๕น^๕เ^๕ม^๕อ^๕ง^๕เท^๕
^๕ก^๕บ^๕ท^๕ง^๕เ^๕ร^๕อ^๕ง^๕ส^๕ำ^๕น ^๕ม^๕า^๕ก^๕น^๕

พิสัย

(๓๒๙) ^๕น^๕ัก^๕เ^๕ร^๕เ^๕ย^๕น^๕ห^๕ญ^๕ิง^๕แ^๕้^๕ม^๕ซ^๕อ^๕ย^๕ ^๕ข^๕อง^๕เ^๕ย^๕บ^๕บ^๕ก^๕ถ^๕ก^๕ร^๕อ^๕ย^๕
^๕เ^๕ด^๕เ^๕ล^๕ว^๕น^๕ฝ^๕ม^๕อ ^๕ช^๕า^๕ย^๕น^๕า

พิสัย

(๓๓๐) ^๕ข^๕อง^๕ถ^๕ว^๕า^๕ย^๕ห^๕ล^๕า^๕ย^๕อ^๕ย^๕ำ^๕ง^๕ล^๕ว^๕น ^๕ป^๕ว^๕ง^๕ถ^๕ว^๕า^๕ย^๕
^๕ข^๕อง^๕พ^๕ข^๕อ^๕ม^๕า^๕ก^๕ม^๕า^๕ย ^๕ม^๕ว^๕ช^๕า
^๕ด^๕ก^๕เ^๕ย^๕น^๕ด^๕ว^๕น^๕ช^๕า^๕ย ^๕เ^๕ด^๕เ^๕จ^๕ก^๕ล^๕บ^๕
^๕ว^๕น^๕เ^๕ก^๕ิ^๕ด^๕เ^๕จ^๕เ^๕บ^๕า^๕น^๕ล^๕ำ ^๕เ^๕ล^๕ิ^๕ค^๕เ^๕ล^๕ว^๕เ^๕ล^๕อ^๕ด^๕บ^๕า^๕ย

พิสัย

(๓๓๑) ฐัณวาสามสืบเข้า	เสด็จจร
ลู่วัดพระนอนขอน	ม่วงไชร
เลยเสด็จถึงขอน	ตลาดแม่ ริมเฮย
ทรงถ่ายภาพมากได้	เสร็จแล้วกลับเวียง
	พิสัย

(๓๓๒) นาฬิกาบ้ายสี่แล้ว	ขบวนปวง ผองเฮย
ประพาศถึงสวนหลวง	แห่งเจ้า
ติดใกล้ทำป็นหวง	เป็นส่วน ไวน่า
เพื่อพระปกเกศเกล้า	ก่อสร้างวังบวร
	พิสัย

(๓๓๓) ทำต้นป็นนน	เดมณา
เจ้าเสด็จยাত্রา	สู่ดาว
จตรวขบวนคลา	ณะท นเฮย
แห่เสด็จสู่เวียงท้าว	พรงพร้อมปวงพล
	พิสัย

๑. พระเจ้าอินทรวชิยานนท์ ผู้ครองเชียงใหม่

๒. คำเมือง แปลว่า ต้นมะตูม

(๓๓๔) ทอดพระเนตรทั่วแล้ว กลับสถาน

ประทับสร้างตำราญ ไปร้องข้อง

ราตรีป้าพาทย خان เสนาะกล่อม

คนส่งสอดคำร้อง เพราะพร้องถวายเลี้ยง

พิสมัย

(๓๓๕) ชินวาสามสืบเอ็ดเช้า ทรงยาน ยนต์เฮย

ประพาศสถานี ศาล จังหวัดน

ศาลารัฐบาลสถาน ขากลับ

หวนำ นาสัดจข ทวแล้วคนวัง

พิสมัย

(๓๓๖) ทอดพระเนตรรังเศษเฝ้า ลงนาม

กำหนดนาฬิกาสาม บ่ายแล้ว

โปรดเกล้าส่งพระนาม บัตรตอบ เขาเฮย

โดยพระยาวิสูตรเกล้า กล่าวเกลี้ยงนำสนอง

พิสมัย

(๓๓๗) นาฬิกาตีถวน โมงพลัน
 ขบวนแห่ทูลพระขวัญ ม่วนเท่
 เจ้าหญิง ข้างจัดสรร สวยสด
 ฟ้อนอ่อนอรองค์แปล่ ต่อหมองกลองตาม

พิสัย

(๓๓๘) บุษบาประดิษฐ์พุ่มทั้ง ใบศรี
 วางแครงคานหามมี กลดกัน
 กระจาบวชหัวสุกรทิว ของอันถวายเฮย
 เชียงใหม่วงศ์ทุกชั้น แห่ห้อมเดินตาม

พิสัย

(๓๓๙) ถับถึงชนของหลาม ญาติวงศ์ตามนั่งเฝ้า
 คอยเสด็จส้มเด็จเจ้า ณะท้องพระโรง พระนา

พิสัย

๑. คำเมือง แปลว่า สนุก

๒. พระธิดากรมพระกำแพงเพชร ซึ่งเป็นหลานพระราชชายาที่
 ห้องด้วย

(๓๔๐) ถึงเวลาเสด็จลง ต่างประจกรบาทพร้อม
จัดคนเลี้ยงเสนาะน้อม อ่านข้อทูลขวัญ ถวายขอ
พิสัย

(๓๔๑) อ่านเสร็จผู้ครองนคร คลานผูกกรหัวไช
ทุกพระองค์ผูกให้ ออกทงคุณจอม ทานนา
พิสัย

(๓๔๒) ถวายพระวิมาดาสร ชันหิรัญผ่องจำ
องค์อันรวมอกหา แด่ล้วนของงาม ต่างกัน
พิสัย

(๓๔๓) ถัดถึงแม่เจ้าจามร ผู้เฒ่ามัจฉา
ต่างกลาคลาดแคล้ว ผูกข้อพระกร ทวนา
พิสัย

-
๑. พระวิมาดา สมเด็จพระที่นั่ง พระองค์อัน พระองค์
ม. จ. หึงกันทรสร้าง ระพีพัฒน์ ม. จ. หึงอรอุษา จักรพันธ์
๒. เจ้าจอมมารดาหม จอมสมบุญ
๓. ขาษาแก้วแก้ว เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่

(๓๔๔) กิจพิชั้เสีร้จถ้วน ทรงประทานพรล้วน
 ทว้หน้าทุกคน แลนา
 หิตย

(๓๔๕) ไหว้งศ์เซียงหม่นัน จงเจริญสืบชั้น
 อยู่เพียงกลปา เทอญแล
 หิตย

(๓๔๖) ดำรงรับพรท่านไรรู้ ทุกท่านหมอบกราบไหว้
 แยกย้ายกลับสถาน กันแล
 หิตย

(๓๔๗) ทุกคนเปรมจิตต์แผ้ว ชมบารมีเลิศแล้ว
 ดำรงปลื้มเปรมกมล แลนา
 หิตย

คำทูลพระขวัญ จังหวัดเชียงใหม่

มังคะสุโข มังคะไชโย มังคะสิทธิลาโก
 มังคะศักราชชนไล่ศรี เป็นวันดีเวณยัง เต็นไทย์มิง
 มเหตศักดิ์ อักษรวมมหาสุริยะเตวะบุตรต้นใหญ่
 เสด็จย้ายย้ายเข้าสู่ห้องยามดี จันตะศรีย้ายถูก ลูกจ้อ
 มหาไชย อังการไปสู่เมศ ไตชะเศษตัวดี ศุกร์เล้า
 ย้ายรวายศรี เป็นอุตตะมาศ พระหัตถ์เจ้าติถูกมหาไชย
 ราชูไปเป็นกู พุฒเข้าสู่เมณุน สุนทรบวรไมมิตร
 อาทิตย์ได้อุจจา ละกะณามหาสิทธิใจก อุตตะมะโยค-
 กามก ก็นะวางลงในตำชะเคษ รวิเมศแม่นภุมมา
 ในกาเกาะบดิน หมายมีเจ้าแก้วนวิฐ ผู้ครองรัฐสุ
 เชียงใหม่ แลเจ้าจามรี พร้อมด้วยพระราชชายา
 เจ้าดารารัศมี พระราชเตวีญจนารก ดังเจ้านายบุตร
 หลาน ณ เชียงใหม่ พร้อมกันยออภิวัต ในไต่ผา-
 พระบาทพระวิมาดา กรมพระสุทธาสินีนาฏ ซึ่งเสด็จ
 ชนมาประพาศมณฑลพายัพดวงผอง ดังส้มแดงเจ้า-

พำกรมขุนอุทองเขตขัตติยนาร พระองค์เจ้าอนันตริปชา
 พระองค์เจ้าเหมวดี พร้อมตั้งหม่อมเจ้าคนธรรพ์รังษ
 หม่อมเจ้าอรอุษา ตั้งจอมมารดาเหมและจอมสัมบุญ
 พร้อมตั้งประยูรญาติข้าราชการ ซึ่งได้ตามเสด็จ
 ผนวชขึ้นมาเถิงเชียงใหม่แก่วราชธานี ข้าพระพุทธ
 เจ้าตั้งหลายพร้อมกันแต่งสุวรรณรัตนพานายศรี มี
 หลายลำใหญ่่น้อยลำดับกัน ผัดไปด้วยบุปผาพรรณ
 หลายสิ่ง หอมรสังระระเมวาร์ บั๊กแซมซอมตามยอด
 ภาย มีตั้งดอกกุหลาบและดอกดาวเรือง จำปาเมือง
 และจำปาแขก ไล่ซุ้มแซกซอนกัน มีตั้งดอกเบญจวัน
 และเบญจมาศ ดอกหลายจำดิหลายศรี ดอกมณฑาดี
 หอมชะชวาด ลาวะรสจำดิ สี่ปึง ดวงบุปผังหลาจำดิ
 งามสอาด ประวรบั๊กแซมซอนซอนกลับ บายศรีจับ
 เจียนตอง เหนือพานทองงามสอาด มีตั้งโต๊ะถาดดาว
 หวาน มีหลายจานหลายเยื้องซึ่งเป็นเครื่องควรเสวย
 เข้าหมมน้ำตาลเลยหวานจะจ้อย รสอร่อยเย็นใจ มี

ดั่งเข้าหนมตะไลเนอ^๕นุ่ม ถึงชะหย้าหมากป้าว^๗หนุ่ม
 และฝอยทอง ทองหยิบ ยองเห็นอถาด ลูกไม้^๕มากหลาย
 พันธุ์ พร้อมด้วยศิระ^๕สุกรมันต์^๕ใหม่ ใต้โต๊ะใหญ่
 เอียงแอบ มีตั้งหม^๕แนมและไล่^๕กอก บ่ม^๕ม่วงไล่ตาม
 คว^๕ เนอ^๕บงหวนวางทอด เข้าชาวเบอด^๕บริสุ^๕ท
 เหมือนดอก^๕ปุด^๕ช้อน^๕รอน^๕หอ^๕สุ^๕ก่อน^๕คว^๕ร^๕เลย ม^๕ด^๕ง
 เครื่อง^๕คว^๕หวาน^๕นม^๕เนย^๕ด^๕ก^๕สิ่ง เพื่อ^๕จัด^๕มา^๕ท^๕ล^๕ถ^๕ว^๕ย^๕
 พระ^๕ม^๕ง^๕แก้ว^๕ย^๕อด^๕จ^๕อม^๕ข^๕ว^๕ญ^๕ ขอ^๕เจ^๕ญ^๕ ๓๒ ข^๕ว^๕ญ^๕ พระ
 จ^๕อม^๕น^๕ก^๕ธ^๕ร^๕ม^๕ อย่า^๕ได้^๕ฝ^๕าย^๕ฝ^๕ัน^๕ด^๕ำ^๕เน^๕น^๕เท^๕ย^๕ว^๕เหล^๕น^๕ พระ-
 ข^๕ว^๕ญ^๕เจ้า^๕อย่า^๕ได้^๕เส^๕ด^๕จ^๕จร^๕ด^๕ล^๕น^๕เด^๕น^๕ระ^๕ห^๕ระ^๕เห^๕น^๕ พระ-
 ข^๕ว^๕ญ^๕อง^๕ค^๕เป็น^๕เจ้า^๕ อย่า^๕เส^๕ด^๕จ^๕ไป^๕อยู่^๕เ^๕ม^๕เ^๕ง^๕า เขา^๕เ^๕น^๕เ^๕ว
 ห^๕ก^๕ถ^๕า พระ^๕ข^๕ว^๕ญ^๕อง^๕ค^๕เป็น^๕เจ้า^๕อย่า^๕เส^๕ด^๕จ^๕ไป^๕อยู่^๕บ^๕า เล^๕ก
 ล^๕า^๕ด^๕ำ^๕น^๕ด^๕ง^๕ร^๕ เป็น^๕ท^๕อย^๕ย^๕เล^๕ื่อ^๕ห^๕ม^๕ ด^๕ง^๕ย^๕ก^๕ษ^๕ข^๕น^๕ผ^๕ง^๕ ด^๕ง^๕จ^๕ำ^๕
 เ^๕น^๕ พระ^๕ข^๕ว^๕ญ^๕อง^๕ค^๕เป็น^๕เจ้า^๕บ^๕อ^๕ม^๕ห^๕ม^๕ เบ^๕อ^๕น^๕ก^๕เด^๕ย^๕ง^๕จ^๕ก
 ต^๕ก^๕ใจ^๕ จ^๕ัก^๕ได้^๕ย^๕ิน^๕ด^๕เ^๕ด^๕ส^๕ต^๕ว^๕เล^๕ไ^๕ด^๕ว^๕ไ^๕ห^๕ญ^๕น^๕อย^๕ เว^๕ล^๕า^๕ค^๕ำ
 ก^๕อย^๕ห^๕าก^๕บ^๕ุ^๕น^๕ว^๕อน เ^๕ย^๕ง^๕จ^๕ิ^๕ห^๕ร^๕ด^๕จ^๕ก^๕เด^๕น^๕เ^๕ม^๕น^๕จ^๕อน ร^๕ำ^๕ร^๕อง

สันน^๖ก^๖อง^๖ด้าน^๖ด^๖ง^๖ไ^๖พร^๖ เ^๖ล^๖ย^๖ง^๖ม^๖ว^๖ำ^๖ม^๖ง^๖ไ^๖น^๖ไ^๖พร^๖-
 พ^๖ก^๖ษ^๖ก^๖อง^๖ เ^๖ล^๖ย^๖ง^๖ล^๖ง^๖บ^๖ำ^๖ร^๖อง^๖เ^๖ล^๖ย^๖ค^๖ำ^๖น^๖ำ^๖น^๖ ด^๖ง^๖อ^๖สุ^๖ร^๖
 ฝ^๖พ^๖ง^๖บ^๖ำ ก^๖จ^๖ก^๖ส^๖อด^๖ล^๖ำ^๖ส^๖ัน^๖พ^๖น^๖ย^๖ำ^๖ม^๖ก^๖ล^๖ำ^๖ง^๖ค^๖น^๖ม^๖ด^๖ค^๖ำ เ^๖ล^๖ย^๖ง^๖
 พ^๖ม^๖พ^๖ำ^๖บ^๖ุ^๖น^๖ก^๖ล^๖ว^๖ พ^๖ระ^๖ช^๖ว^๖ญ^๖อง^๖ค^๖เ^๖ป^๖เ^๖น^๖เจ^๖ำ^๖ก^๖จ^๖ก^๖ว^๖ล^๖ำ^๖ย^๖ส^๖ัน^๖
 บ^๖ำ^๖น^๖ด^๖ง^๖พ^๖ระ^๖ท^๖ร^๖ว^๖ง^๖จ^๖ัก^๖ต^๖ะ^๖ก^๖ล^๖น^๖ฝ^๖ย^๖ฝ^๖ง^๖ น^๖ก^๖จ^๖ุ^๖ก^๖จะ^๖ล^๖ย^๖ด^๖ง^๖แ^๖ล^๖
 ก^๖ระ^๖พ^๖อ^๖พ^๖ด^๖ ก^๖จ^๖ก^๖ร^๖อง^๖อ^๖อด^๖เ^๖ป^๖เ^๖น^๖ล^๖ำ^๖ง^๖ น^๖ก^๖เ^๖ำ^๖ก^๖ำ^๖ง^๖ม^๖เ^๖ม^๖ม^๖บ^๖
 อ^๖ย^๖ู^๖ต^๖ำ^๖ม^๖ห^๖ล^๖ี^๖บ^๖ห^๖อ^๖ย^๖ค^๖อ^๖ย^๖ด^๖อ^๖น^๖ ห^๖ม^๖ำ^๖ฝ^๖จ^๖อน^๖ห^๖อน^๖ห^๖ำ^๖เ^๖ล^๖เ^๖น^๖
 ห^๖ก^๖ว^๖ง^๖เ^๖ต^๖ัน^๖ด^๖อ^๖ด^๖อ^๖น^๖ย^๖น^๖ ห^๖ล^๖อ^๖น^๖พ^๖ระ^๖ช^๖ว^๖ญ^๖เ^๖ล^๖่^๖ด^๖จ^๖ำ^๖ไป^๖เ^๖ล^๖่^๖ด^๖จ^๖
 ต^๖ล^๖พ^๖บ^๖ไ^๖ล^๖่ ต^๖ำ^๖ม^๖บ^๖ำ^๖ไ^๖ห^๖ญ^๖่^๖ล^๖ำ^๖ย^๖ส^๖ัน^๖ น^๖เ^๖ถ^๖ว^๖ล^๖ด^๖ง^๖ด^๖ำ^๖น^๖ก^๖ว^๖ำ^๖
 ส^๖ู่^๖ร^๖ะ^๖ด^๖ำ^๖จ^๖ำ^๖ม^๖ำ^๖ก^๖ว^๖ล^๖ม^๖ ฝ^๖ู^๖ง^๖น^๖ำ^๖ง^๖น^๖ี^๖โ^๖ห^๖ย^๖โ^๖น^๖ห^๖ย^๖อ^๖น^๖ห^๖อ^๖ย^๖
 เ^๖ก^๖ะ^๖ก^๖ำ^๖น^๖ก^๖ง^๖ย^๖อ^๖ย^๖โ^๖ด^๖โ^๖ย^๖ค^๖ร^๖ำ^๖ง^๖ พ^๖ระ^๖ช^๖ว^๖ญ^๖อง^๖ค^๖เ^๖ป^๖เ^๖น^๖เจ^๖ำ^๖
 อ^๖ย^๖ำ^๖เ^๖ล^๖่^๖ด^๖จ^๖ำ^๖ไป^๖อ^๖ย^๖ู^๖บ^๖ำ^๖ร^๖ะ^๖ด^๖ำ^๖จ^๖ำ^๖ด^๖ำ^๖น^๖ด^๖ง^๖ช^๖ว^๖ำ^๖ง^๖ อ^๖ย^๖ำ^๖ไป^๖อ^๖ย^๖ู^๖เ^๖ก^๖ม^๖
 ห^๖ม^๖ก^๖ว^๖ำ^๖ง^๖ฟ^๖ำ^๖น^๖เ^๖ป^๖ไป^๖ช^๖อ^๖ก^๖อ^๖ง^๖ เ^๖ล^๖ย^๖ง^๖เ^๖ล^๖อ^๖ค^๖ร^๖ง^๖ร^๖อง^๖เ^๖ย^๖เ^๖น^๖
 เ^๖ย^๖เ^๖น^๖ด^๖ง^๖ พ^๖ระ^๖ช^๖ว^๖ญ^๖อง^๖ค^๖เ^๖ป^๖เ^๖น^๖เจ^๖ำ^๖อ^๖ย^๖ำ^๖เ^๖ล^๖่^๖ด^๖จ^๖ำ^๖เ^๖ท^๖ย^๖ว^๖เ^๖ด^๖ย^๖ว^๖ว^๖น^๖
 ล^๖ะ^๖เ^๖ล^๖ง^๖ห^๖ล^๖ง^๖ไป^๖ช^๖ก^๖ช^๖ง^๖ด^๖ง^๖ก^๖ว^๖ำ^๖ ต^๖ำ^๖ม^๖เ^๖ว^๖ง^๖ว^๖ำ^๖ด^๖เ^๖ช^๖ง^๖ผ^๖ำ^๖ ม^๖เ^๖ด^๖เ^๖
 ก^๖ก^๖เ^๖ก^๖ม^๖เ^๖แ^๖ม^๖อ^๖อ^๖ก^๖เ^๖แ^๖ม^๖ค^๖ำ^๖ล^๖ะ^๖ห^๖ญ^๖ำ^๖เ^๖ฝ^๖เ^๖ก^๖ ส^๖ม^๖บ^๖ด^๖เ^๖ย^๖เ^๖ก^๖

กวดไก่อ หันแต่ป้ายไปไหวเนือกน้อม เหมยหมอก
 ช้อมอยู่จ้วยววย ผ่อเลงกอยต๋องโต้ง ปุ่นดี หมอก
 หม่นไครกใจตัน ล้ามสืบสองพระขวัญองค์เป็นเจ้า
 จุ่งเสด็จคินมาเสวยฉั่นโกโกชน หื้ออ้อมโอดใจบ้าน
 ทรงพระตำราญสดชื่น ทิพรลั่นโอชา อย่าเสด็จลิลา
 คลาคลาด ทรงประทับอาศน์งายผาย ในพระวรกาย
 อันประเสริฐ อย่าได้บังเกิดสิ่งอาทร ส้มดั่งจตุพรดีสั่ง
 พระชนมายุยังที่มา ศรีระวรรณายุตผ่อง พระตำราญ
 ล่องเกษมสำนั มีพละบ้านคชราช พร้อมด้วยประยูร-
 ญาติวงศ์าทกพระองค์ แต่เตอะ

ชบตุพวิ ชบมัลล

(๓๔๘) มกรวารหนึ่งเข้า	เสด็จเชิง ดอยแฮย
ทรงถ่ายรูปคชา	พ่อเจ้า
ตกถูกไหมตะเกิง	คนเมอ วานนา
นางแม่หวงเข้ากัน	แหวดวง

(๓๔๙) บุญชุนามแม่ช้าง	พังตว นเฮีย
เคยถวายราชันทรง	ก่อนก
รูปงามไม้ต้นกล้วย	โตหมด
เสร็จถ่ายภาพนแล้ว	กลับวัง

พิสัย

(๓๕๐) ส้มเต๋หึงยังบ่ได้	เสด็จล่า พุนนา
คราวก่อนประจวรยัง	อยู่คาง
ตัวนบ้ายพ้อเจ้านา	เสด็จวัด ชาติเฮีย
เป็นท่เอกอ้างด้าว	ฝ่ายเหนือ

พิสัย

(๓๕๑) เจ้าหลวงนำเสด็จ	แจ่งสาร ถวายนา
ทรงถ่ายภาพเหลือเฟือ	ทั่วถวน
เลยทอดพระเนตรการ	ทอชน ยกเฮีย
ณะทคุมหลวงถวน	ต่างาม

พิสัย

-
๑. เจ้าแก้วนารัฐ เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่
 ๒. เจ้าจักรคำขจรจักร เจ้าผู้ครองนครลำพูน

(๓๕๒) ครอบครัวเจ้านคร งามสลอนไม่แพ้
 เชียงใหม่งามพอแพ้ ดุจกัน

พิสมัย

(๓๕๓) เจ้าส่วนบุญชายา รูปโฉภาไม่น้อย
 งามเนตรงามควช้อย โกงงาม

พิสมัย

(๓๕๔) เจ้าเจียก วรรณวิสัย สองสายใจจิตาเจ้า
 ประกายคำชำเล้า ต่างงาม

พิสมัย

(๓๕๕) ผ่องอำเรอท่านไท่ บุหรีหมากน้ำใต้ ทวักน

พิสมัย

(๓๕๖) อันปวงพวกแม่คำ นำชนชายทั้งผัว ล้ำวาง

พิสมัย

(๓๕๗) นางสาวคำแว่นนั้น งามยิ่งนับให้ชน เอกงาม

พิสมัย

(๓๕๘) เย็นลงทรงตลาดแคล้ว กลับเขียง ไหม่เฮย
 และสถูปกกคนาม เทิดขุ่ม
 เสร็จเสด็จเลียบคนเวียง ออกนอก เมืองนา
 ถึงประทับคุ่มแล้ว ไปร้องสบาย

พิสัย

(๓๕๙) ส่องมกราตีถ้วน นาฬิกา
 เจ้าท่านทรงคชา กุญแจ
 จากคุ่มมั่งตรงมา สนวนดอก ไม้เฮย
 ลูซงเชิงดอยแล้ว ตัดข้ามวัดอุโมงค์

พิสัย

(๓๖๐) งามพืงหน่งแพรว พรายพรรณ
 กุญเครื่องชุดสุวรรณ พราวพริ้ว
 กระพองปกของหางสัตว์ งามเลิศ
 ส่องพุ่มามรน้อย พองพุ่มาม

พิสัย

(๓๖๑) งามพลายนำเสด็จแล้ว คลาไคล

เจ้านครขโคไ้

ออกหน้า

ตัวเรายู่กลางใจ

สนุกรื่น เริงเฮย

ความแค้นตัวเลื่อย

นุ่งน้ำเงินดี

พิสัย

(๓๖๒) พระยาวิสตรังข้าง รongมา

ข้างท่งยาตรา

เอกอ้าง

ท่านคันทรศชา

ตามติด

ท่งสองงามส้าง

ตอนนชาหลวง

พิสัย

(๓๖๓) วัดอุโมงค์ทอดพระเนตรแล้ว คลากลับ ท่งเฮย

ทางสนามบินสำหรับ

แหล่งน

เขียงใหม่ประตุศรรพ

พร้อมหมู่ กัณนา

ถึงท่งท่งข

เที่ยงแล้ว เศษปลาย

พิสัย

(๓๖๔) ขบวนเรือล่องน้ำ	เรียงวัน
ตกแต่งต่อเติมกัน	เรียบร้อย
เย็นทรงเสด็จทำขวัญ	เรือที่ นั่งเฮ้ย
นะทหาตทรายน้อย	แห่งหน้าวงกลาง

หิลับ

(๓๖๕) หัวหม่มคอง	บายศรี
ด้ายดิบผูกนาว	พรังพร้อม
โองการอ่านเชิญผี	แม่ย่า นางเฮ้ย
พิทักษ์เรือโอบอ้อม	เสร็จแล้วทรงเจิม

หิลับ

(๓๖๖) พิธีเสร็จล่วงหน้า	จรัส
เสด็จทางชลธิ	สู่คม
พอค่ำฟ้าทอฝัน	ดังทก คินนา
ฟังระนาดเอกทุ้ม	เสนาะลำจำเรียง

หิลับ

(๓๖๗) ถ้ามมการุ้งเข้า จรดล
 เล็ดจถ่ายภาพตามถนน ทิศ^๒ข้าง
 ถึงวัดพระนอนตำบล หนองพง^๓
 ทางที่ไปลำพูนกว้าง เล็ดจแล้วกลับพลัน^๔
 หิลัย

(๓๖๘) บ้ายสวดมนต์ททาย เรือทรง สองเฮีย
 หนึ่งของสององค์ เอกหล้า^๒
 งามเก่งเหิดระหง เนาสู่^๓
 พระสวดลาละห่า เพอคุมภยันตราย^๔
 หิลัย

(๓๖๙) ทรงจุดเทียนเครื่องน้อม นมัสการ
 สัมถวายศิลาขาน ถิถวน^๒
 แล้วสวดเจ็ดตำนาน จนจบ
 พรหมประนามนต์ลวน เลิศลาพุทธคาถา^๓
 หิลัย

(๓๗๐) เส่^๕ร็จ^๕ทรง^๕เรือ^๕เล็ก^๕พร^๕อม^๕ วง^๕ศา^๕
 ประ^๕พา^๕ศ^๕หา^๕ด^๕นา^๕นา^๕ ไ^๕หญ^๕่^๕กว^๕้าง^๕
 เล^๕ย^๕เส^๕ว^๕ย^๕เค^๕ร^๕อง^๕นา^๕ชา^๕ ณ^๕ะ^๕ที่^๕ เร^๕ือ^๕เฮ^๕ย^๕
 และ^๕เว^๕ะ^๕ช^๕อ^๕ฝ^๕ก^๕บ^๕าง^๕ ม^๕ด^๕เล^๕ว^๕ค^๕น^๕เว^๕ย^๕ง

นิสสัย

(๓๗๑) ล^๕ี^๕ม^๕กร^๕าร^๕ุง^๕เ^๕า^๕ เส^๕่^๕ด^๕จ^๕ท^๕ว^๕น^๕
 ถ^๕าย^๕ก^๕ู^๕และ^๕ว^๕ัด^๕ส^๕ว^๕น^๕ ด^๕อ^๕ก^๕ไ^๕ม^๕
 ค^๕ล^๕อ^๕ด^๕จ^๕น^๕ว^๕ัด^๕เก^๕า^๕ด^๕อ^๕ม^๕ว^๕ณ^๕ เ^๕็^๕น^๕ห^๕ม^๕
 ข^๕า^๕ก^๕ล^๕บ^๕ถ^๕าย^๕เร^๕ือ^๕ไ^๕ก^๕ส^๕ เ^๕ล^๕้า^๕บ^๕าน^๕ค^๕น^๕เม^๕อ^๕ง

พิสัย

(๓๗๒) จ^๕ิต^๕เร^๕ือ^๕ท^๕น^๕ง^๕เล^๕ว^๕ พ^๕ร^๕ะ^๕เส^๕่^๕ด^๕จ^๕ ร^๕ถ^๕เฮ^๕ย^๕
 เ^๕ิง^๕สุ^๕เท^๕พ^๕ท^๕อ^๕ด^๕พ^๕ร^๕ะ^๕เน^๕ต^๕ร^๕ ล^๕ู^๕ก^๕ข^๕้าง^๕
 ก^๕ล^๕บ^๕เล^๕ย^๕สุ^๕เว^๕ย^๕ง^๕เจ^๕็ด^๕ ร^๕ิ^๕ม^๕ฮ^๕่วย^๕ี^๕ แก^๕ว^๕นา^๕
 ม^๕หา^๕ด^๕เล^๕็ก^๕ร^๕อ^๕ง^๕เว^๕ย^๕น^๕ร^๕้าง^๕ ท^๕น^๕อ^๕นา^๕ถ^๕เ^๕ล^๕อ^๕

พิสัย

(๓๗๓) ชากลับแหวะ^๕ที่ตั้ง
 เจ้านครมุง^๖มาด
 ตำบลแจ่ง^๗รินส์อาด
 เสด็จ^๘จากลับ^๙ประตู่^{๑๐}ข้าง

คฤหาสน์^๑ใหญ่^๒เฮ้ย
 เริ่มสร้าง^๓
 เย็น^๔ริน จิงนา
 เฝือก^๕เข้า^๖วัง^๗เวียง

หิลับ

(๓๗๔) ห้าม^๑กรารุง^๒แล้ว
 ประพาศ^๓ถนน^๔สันป่า^๕ตอง
 โรง^๖ร้าน^๗ย่าน^๘ยาว^๙นong
 สอง^{๑๐}ฝั่ง^{๑๑}ข^{๑๒}เหล็ก^{๑๓}ส^{๑๔}ลาง

เรื่อง^๑รอง
 ใหญ่^๒กว้าง
 เป็น^๓หย่อม
 สด^๔แล้ว^๕กลับ^๖เวียง

หิลับ

(๓๗๕) กลาง^๑วัน^๒ยล^๓เห็น^๔
 เณร^๕นาค^๖ ช่อ^๗ฟ้า^๘ผอง
 หยด^๙เป็น^{๑๐}แห่ง^{๑๑}หวัง^{๑๒}ปอง
 ทรง^{๑๓}โปรด^{๑๔}ประทาน^{๑๕}ให้

เมื่อง^๑สอง^๒ ราย^๓เฮ้ย
 ผ่าน^๔ไกล^๕
 ทรัพย์^๖ร่วม^๗ กุศล^๘นา
 เสร็จ^๙แล้ว^{๑๐}ชบวน^{๑๑}คลา

หิลับ

(๓๗๖) เย็นประพาศ^๑ที่ตั้ง^๒ กองทหาร
เรือน^๑ท่านบังคับการ^๒ แหล่ง^๑นี้
ทรงดัด^๑ถูกลาบบาน^๒ ชุก^๑กลิ่น หอมเฮีย
พระมหาณรงค^๑ช^๒ ช่วย^๑พร้อง^๒ทูลถวาย
พิสัย

(๓๗๗) นายทหารเฝ้าอยู่พร้อม ภรรยา
ถวายเครื่องพระสุชา รสถวน
พระตำราสัตว์รสปร่า สัตว์ทั่ว กันเฮย
จวนคำคืนกลับลวัน โปร่งช่องฤทัยสบาย
พิสั

(๓๗๘) ดำเนินเชียงใหม่ ความขยา
ว่าพระเจ้าเบ็งราย เริ่มสร้าง
หกห้าสี่ศกหมาย กำหนด ไว้เสีย
พระร่วงเจ้าเมืองอาง มิตรเอื้ออุปการณ
พิสัย

๑. พระร่วงสุโขทัย

๒. พระยาจำเมือง ผู้ครองเมืองพะเยา

(๓๗๙) หกมกราฤกษ์เช้า	เจ็ดนาฬิกาเฮ้ย
อีกเศษสิบเจ็ดคลา	จิตต์ไคร้
ทรงตรัสกล่าวอำลา	เสด็จสู่ รตนา
ถึงวัดไชยเสด็จเข้า	โบสถ์นอมนมัสการ

พิสมัย

(๓๘๐) แล้วเสด็จทำทอง	คองคา
ทหารถวายวันทยา	วรุณพร้อม
ทั้งข้าราชการหญิงมา	เนื่องแน่นกันเฮ้ย
เพื่อส่งเสด็จนอม	นอบเกล้าอัญชลี

พิสมัย

(๓๘๑) ตรัสขอบใจแก่ผู้	ปวงมา
จงเจริญวัฒนา	ผ่องแผ้ว
แล้วเสด็จยาตรา	ลงสู่ เรือเฮ้ย
ขงราชวงศ์งามแพรว	ชักขนปลิวไล่

พิสมัย

(๓๘๒) เรือเคลื่อนส่งขบวนประนํ มนต์ถวาย

และสวดชัยปริตหมาย โสดีถิพอง

กองทหารจัดเรียงราย ชะโย ลั่นเฮย

เตร่ส่งระเบงก้อง แซ่ซ้องศัพทไฉ่ยง

หิลับ

(๓๘๓) งามเรือนำตำรวจ เดินเร็วรวดร้าซ้อง

แม่ปะอำเภอทอง ทับ้องประจำการ ทวนา

หิลับ

(๓๘๔) ถึงเรือพระยาบุรุษ พระยาวิสูตรต่อไชร

เตร่เป่าอาณัติให้ ออกทงหยุดเตรียม เคลื่อนนา

หิลับ

(๓๘๕) งามแม่ปะลำทรง ทงล่องศไพรตแพรว

หน้าต่างเก้งเกล็ดแผ้ว ไหญ่กว้างสมเกียรติ พระนา

หิลับ

(๓๘๖) งามราชวงศ์วิช ปลิวสับดพองฟ้า

ลี้ลัดส่วยเจ็ดจำ देंทองนที ยิงนา

หิลับ

(๓๘๗) งามผีพายเรือทรง แห่งเอือกองค์ไท้
 เต็มหมวกกางเกงไซ้ แต่ล้นสีแดง ส่องานา
 พิสัย

(๓๘๘) งามเรือชล่ำประพาศ เก่งสอาดไชน้อย
 ตามเรือท่งคล้อย เรียกไซ้ ส่องเครื่อง เสวยนา
 พิสัย

(๓๘๙) งามนาวาบริวาร มีเลขชานท่ววน
 ธงชาติสอาดล้น ปักพร้อมทูลดำ ทวนา
 พิสัย

(๓๙๐) พระราชชายา เจ้าแก้ว ตามเป็นแถวถดต้น
 พระยาเพชรพิสัย นน ล่องหน้าจัตพิ ประทับนา
 พิสัย

(๓๙๑) รวมเรือขบวนตก ยี่สิบหกฟองน้ำ
 งามยิ่งเลอเลิศล้ำ ทุกผู้เรึงใจ ทวนา
 พิสัย

๑.มหาอำมาตย์ตรี พระยาเพชรพิสัยศรีสวัสดิ์ (แน้น วสันตสิงห)
 ปลัดมณฑลประจำจังหวัดเชียงใหม่

(๓๕๒) ปวงทวงราษฎร์เบิกบาน โพรศัมภารท่านไท่
 ต่างนั่งบนบอบไหว อยู่ข้างริมฝั่ง มากนา
 พัสัย

(๓๕๓) ยลระหัดสองฝั่งน้ำ มากหลาย
 กงพัตติติกระบอกราย รอบด้าน
 เรียก “หลก” ติดตงสาย นาทัด หมุนนา
 ถึงทข้างบนล้าน สู่ไม้รางไหล
 พัสัย

(๓๕๔) ชาวเมืองท่าหลกนี้ ในฤดู แล้งเฮย
 นาทรดสวนพล ผักสร้าง
 มีผักจัดคนดู ประโยชน์ มากนา
 คอยซ่อมแซมเอาบ้าง เสร็จแล้วนอนสบาย
 พัสัย

(๓๙๕) ถั่วลันเตาลอยล่องท่อง ชลธิ์

ขบวนแม่ปะจรัล จวบรว

งามเนกต์ตบคีย์ดี ชาวเด่น น้าเฮีย

เรียงเล่นจังกุดพลว หลีกเลยวระแแต่สินธุ์

พิสัย

(๓๙๖) จวนเที่ยงเรือผ่านข้าม ฝ่ายพลัน

เป็นตุจทำนบก้น ปีดน้ำ

ถึงบ้านพกนอยตัน เรียกท่า ขเหล็กเฮีย

ขบวนหยุดสอาดล้ำ ร่มไม้เย็นสบาย

บ. ร.

(๓๙๗) บ่ายโมงเรือใหญ่น้อย ออกพลัน

ถึงปากบ่องพอดวัน บ่ายห้า

เรือท่งจอดเรียงวัน พร่อมได้ร็จ

เข้าเขตตลาดพูนมิชา ทัดงพลับพลาแรม

พิสัย

(๓๙๘) เจ้าหลวงรับเสด็จพร้อม ข้าราชการ การเฮีย
 คบคองมาตนาช นังเฝ้า
 เรอชบวนจอดตามลาด ตกลง ยาวนา
 พอค้าพวกขอเข้า ขันร้องถวายเสียง
 พิลัย

(๓๙๙) เรอพระราชลำหน่งนง ถึงพอ ค้าเฮีย
 เป็นเพราะไปโดนตอ ตัดตน
 ยาชั้นถ้ายของร่อ จนเสร็จ
 เป็นเหตุทำให้พน เรืองนตลอดวัน
 พิลัย

(๔๐๐) มกราทีเจตเข้า ประพาศ
 ตามหม่บ้านตลาด วัดกว้าง
 บ้ายเสด็จจลลาด เวียงป่า ทรางเฮีย
 ตลาดใหญ่แลลลาง เสร็จแล้วกลับเรอ
 พิลัย

-
๑. เน้นคำพูดกันระหว่าง เจ้านายข้าราชการ แปลว่า โกรธใจคอ
 หงุดหงิด
 ๒. นิยมกันว่ามีผู้หญิงสวยกว่าที่อื่น

(๔๐๑) บ้านป่าทรงนน ^๑	เดิมเวียง เก่านา
กา ^๑ ว ^๑ ละ ^๑ ต ^๑ เซียง	ใหม่ ^๑ ร้าง
ราษฎร ^๑ ไม่ ^๑ พอ ^๑ เพียง	จะ ^๑ อยู่ ^๑ เมือง ^๑ แฮ
จึง ^๑ อพยพ ^๑ มา ^๑ สร้าง	ทน ^๑ เนา ^๑ นาน

พิสัย

(๔๐๒) สิบ ^๑ สี่ ^๑ ปี ^๑ ยก ^๑ ย้าย	ยา ^๑ ตรา
เซียง ^๑ ใหม่ ^๑ ชา ^๑ ออก ^๑ ครา	ศก ^๑ ครึ่ง
พัน ^๑ ร้อย ^๑ ห้า ^๑ สิบ ^๑ แปด ^๑ นา ^๒	จวบ ^๑ บัด ^๑ น ^๑ เฮย
วงศ์ ^๑ ราช ^๑ จักร ^๑ กร ^๑ ง	เก ^๑ ส ^๑ ค ^๑ ุม ^๑ ภ ^๑ ย ^๑ ผ ^๑ อง

พิสัย

(๔๐๓) มกร ^๑ าว ^๑ าร ^๑ แป ^๑ ด ^๑ เข้า	เตร ^๑ ียม ^๑ ค ^๑ ลา
ย้า ^๑ ร ^๑ ่ง ^๑ เตร ^๑ ส ^๑ ัญ ^๑ ญา	ปล ^๑ ูก ^๑ แจ ^๑ ว
โม ^๑ ง ^๑ คร ^๑ ึ่ง ^๑ เค ^๑ ล ^๑ อน ^๑ นา ^๑ ว	จาก ^๑ ที่ ^๑ ประ ^๑ ทับ ^๑ เฮย
ลู ^๑ ท่า ^๑ ก ^๑ อง ^๑ ว ^๑ เ ^๑ ว	เล ^๑ ็ด ^๑ จ ^๑ น ^๑ ต ^๑ ลา ^๑ ด ^๑ พล ^๑ ัน

พิสัย

๑. พระเจ้ากาวิละ ต้นวงศ์เซียงใหม่

๒. กล่าวตามพงศาวดารโยนก

(๔๐๔) ทอดพระเนตรเสร็จแล้ว ออกนา วาเฮีย

ถึงทอดยเวลา

เที่ยงคล้อย

ประทับทพลับพลา

พักผ่อน พลนา

โมงครึ่งเรือใหญ่น้อย

คลาดพนเลยไป

พิสัย

(๔๐๕) ทำต๋นามตลอดพร่อง คำชาน

จอดท่วตรองทาน

เพื่อยง

ซอผ่านทนนาน

ออกต่อ ไปเฮีย

จอมทองลุ่มอำเภอดัง

จอดเข้าพักแรม

พิสัย

(๔๐๖) พลับพลาแรมทน

เขียงใหม่ เขตต์เฮีย

ปลูกต่อติดเหลือหลาย

ใหญ่กว้าง

ใช้ฟ้างประดับลาย

ประดิษฐ์แต่ง

เองซงแขวงส้าง

ชอบแท้ชมเพลิน

พิสัย

(๔๐๗) มกราเก้าน ^๒ น ^๒	ขบวนผอง
เสด็จวัดศรีจอมทอง	นอนน ^๒ อ้ม
โดยมีพระทัยปอง	เห็นธาตุ เจ้าเฮย
บายส์เกา ^๒ อ ^๒ พ ^๒ รอม	เสร็จ ^๒ ทงคน ^๒ หาม
	พิสัย

(๔๐๘) พระเสด็จประเวศ ^๒ ทง	วงศา
หามเคลื่อนตามมรรคา	รินแผ้ว
ถึงวัดเสด็จยาตรา	สู่โบสถ์
ถวายสักการะแพรว	เคล่อง ^๒ พ ^๒ รอม ^๒ นม ^๒ สการ
	พิสัย

(๔๐๙) คนพิทักษ์ธาตุบวร	ชลักร่อนเกล้า
โอมอ่านเชิญธาตุเจ้า	ออกให้บูชา ทวนา
	พิสัย

(๔๑๐) กล่าวเสร็จอภิการ	กราบกรานประนต ^๒ น ^๒ อ้ม
ไซ ^๒ ซังมณฑป ^๒ ปล ^๒ อ้ม	ยกย้ายเชิญธาตุ ออกมา
	พิสัย

(๔๑๑) บรรดาเครื่องประโคม ช้องกลองโหมลั่นแล้ว
เพื่อเกียรติพระธาตุเจ้า นำปถมบัติ มาภนา
พิสัย

(๔๑๒) มีผ้าพันภายนอก คลี่คลายออกมากชั้น
ผอบคำบรรจุนั้น เลิศล้ำพรรณราย ยิงนา
พิสัย

(๔๑๓) เมล็ดพุทธรักษาเทียบ ขนาดพอเปรียบทั่ววัน
ทุกท่านปราโมทย์ล้วน ที่ได้ทัศนา ชาติแล
พิสัย

(๔๑๔) พิธีสร้างธาตุเจ้า ช้อนดักบรรจุเข้า
ครอบแก้วมีฝา ไปรงนา
พิสัย

(๔๑๕) ฝาสุวรรณเลิศแล้ว งามเหมาะช้อนคำแพรว
แต่ล้วนลงยา ลายงาม
พิสัย

(๔๑๖) เครื่องสร้างพระธาตุไธรั กาวโรธิตถวายไว้
 อักทงของอนนา ๆ มากมวต
 พิลัย

(๔๑๗) เขิญครอบวางโตกหน้า เณลียงโบสถ์งามระย้า
 พรังพร้อมกันคอย สร้างนา
 พิลัย

(๔๑๘) พระสุคนธ์เลือกถ้วน หอมตระหลบอบถ้วน
 ทานให้โสดสร้ง ธาตุนา
 พิลัย

(๔๑๙) เลียงประโคมแซ่ซ้อง พังวังเวงปักถ้อง
 อักทงของกลอง แลนา
 พิลัย

๑. พระเจ้ากาวโรธ ผู้ครองเชียงใหม่ เป็นดาพระราชชายา เจ้า-
 ทารารัสมิ

(๔๒๐) สรงเสร็จญะญุกลับเข้า คั่นเดิม

ทรงประทานทรัพย์เสริม ช่อมบ้าย

เสด็จกลับสู่ทางเดิม มาพลับ พลาเฮีย

ราษฎรนั่งชมล้า

ต่างปลื้มบารมี

หิ้วย

(๔๒๑) ที่สิบโมงครึ่งเข้า ออกเรือ

ฝายผ่านหลายแห่งเผื่อ แต่เข้า

นานอย่าไม่เหลือเผื่อ เซ่นบ่อ ยักนา

เที่ยงลู่ท่ากระแจะเข้า พักร่อนกลางวัน

หิ้วย

(๔๒๒) ตะวันบ่ายโมงเศษแล้ว ฝนผาย

เรือติดบ้านเรือนวาย ว้างช้า

เหลือบยลแต่ผาราย ส่องฝั่ง น้ำเฮีย

จวนคำลุดับน้ำ แจ่มเข้าพักแรม

หิ้วย

๑. เป็นคำเมือง หมายถึงปลายน้ำ ที่ออกคอกับแม่น้ำอีกสาย ๑
สบแจ่มคือปลายแม่น้ำแจ่ม มาออกแม่น้ำหิ้วย

(๔๒๓) ทลืบเอดรุ้งเข้า	เสด็จปาก แจ่มเฮย
น้ำเขียวไหลแรงกราก	คว้งคว้าง
ไซเรอถอนุดลาก	เรือประ พาศนา
พบแต่สวนยาร้าง	เล่นเลยวกกลับเรือ

หิ้วย

(๔๒๔) พระประธานค้อสร้อย	ธูรา รักษา
นายอำเภอทูลลา	กลับเข้า
จอมทองสุดเขตต์มา	ติดค้อ ฮอดเฮย
พระระวังเวียงเฝ้า	รับนอยระวังการ

หิ้วย

(๔๒๕) เก้านาฬิกาล่วงแล้ว	เค็ชสี่ ดิบนา
เปิดขบวนนาวิ	ออกพร้อม
วังพระบาทลพอดิ	เที่ยงเค็ช
หยุดพักเข้าจอดล้อม	ทนเย็นสบาย

หิ้วย

-
๑. อำมาตย์ตรีพระประธานธูรารักษ์ (ตาบ ผลนิวส) นายอำเภอ
จอมทอง
 ๒. อำเภอฮอดจังหวัดเชียงใหม่
 ๓. อำมาตย์ตรีพระระวังเวียงผิงค์ (ห่อน สิวลิ) นายอำเภอฮอด

(๔๒๖) เจ้านายประพาศตัว แตนพนา

ถึงพระบาทศिला

วัดร้าง

รูปงอแอ่นงามตา

ณะที่ โบสถ์เฮย

ระยะหนึ่งกิโลอ้าง

จากน้ำบุกไป

พิสัย

(๔๒๗) ทอดพระเนตรเสร็จทั่วแล้ว กลับจร

โมงครึ่งออกเรือสลอน

ล่องถวน

ถึงฮอดทัพกนออน

เที่ยงบ้าย สามเฮย

ของหลากหลายถวายน

สดแห่งผักแถม

พิสัย

(๔๒๘) โปรตประธานของทั่วทั้ง ทุกเรือ ขบวนเฮย

ของสดมีเหลือเฟือ

ส่งให้

ผลไม้ก็มากเหลือ

เอนโอบู

พึงพระบารมีไท

อิมแปลตามกัน

พิสัย

(๔๒๙) ไชยวรเชษฐเจ้า	เร่องนาม
ถวายเป็นเองแซะงาม	กลืนเคลา
ตอนเย็นเสด็จตาม	ตลาดหมื่น บ้านนา
ทรงถ้ำรูปยางเฝ้า	นอบน้อมถวายเป็น

พิสัย

(๔๓๐) สิบสองเจ็ดล่องแล้ว	ออกนา วาเฮย
ผ่านตลาดหมื่นบ้านมา	สุดแล้ว
บ้านยางระว่างผา	ริมฝั่ง นานา
หินพิศปนทรายแพรว	ล้ำล้วนศิลาแดง

พิสัย

(๔๓๑) เรือขายเลียบล่องนา	ผาชัน
ยังฝั่งทิศวัน	ออกเน้อ
พฤษภาแซกสลัปรณ	ชยุด ไสวเฮย
ดุดงเกล้งพุดเพอ	แม่นแท่งามจริง

(๔๓๒) เทียงลู่ทำเต๋อพร้อม นาวา
 หยดแหวะยังพลับพลา ผ่อนบ้าง
 โมงครึ่งจ้งยาตรา ออกต่อ ไปเฮย
 ผาเผือกงามสล้าง แม่นมั่นแมนไสล
 พิลัย

(๔๓๓) ยลชุงติดอยู่ข้าง ทางจร
 มวลมากตุงดังซอน ก่ายไว
 ภูษาป่าสักสลอน งามยิ่ง นักเฮย
 สั้ครังลู่พลับพลาไกล หมูบ้านมิดกา
 พิลัย

(๔๓๔) มิดกาตำบลันน สั้ถียหน้า แก่งเฮย
 ปวงราชฐ์ชาญนาวา ทัวผู้
 ใครล่องแก่งหยดหา คนเปลี่ยน
 ลงแก่งถ่อทายรู้ ถิ่นทองนทจร
 พิลัย

(๔๓๘) เย็นเสด็จประพาสห้วย แม่ลาย

ทรงมะขาม^๒บ่อ^๒มดกราย มาก^๕ลา

เก็บ^๒ได้^๒ได้^๒กระบาย ตาม^๒เบียม^๒ เที้ยว^๒นา

แล้ว^๒เสด็จ^๔เรือ^๕ขาม^๒น้ำ ฟาก^๒บ้าน^๒บุร^๒พา
พิสัย

(๔๓๙) ยลเจดีย์^๒ยอด^๒แย้ ดอย^๒นาม^๒ เก่ง^๕เฮ้ย

ศรี^๒วิชัย^๒พยายาม ก่อ^๒แผ้ว^๒

ชาว^๒สูง^๒เด่น^๒เลง^๒าม ริม^๒ฝั่ง^๒ น้ำ^๒นา

ประพาส^๒ห้วย^๒บริเวณ^๒แล้ว^๒ กลับ^๒เมือ^๒พลับ^๒พลา
พิสัย

(๔๔๐) มกรา^๒สืบ^๒สืบ^๒เข้า^๒ แปด^๒นา^๒ พิก^๒าเฮ้ย

ปวง^๒ชน^๒วน^๒นา^๒วา คลาด^๒เต้า^๒

ลู่^๒ศาล^๒แห่ง^๒เทว^๒า เกาะ^๒ยาง^๒ หมา^๒ก^๒แะ

หยุด^๒เพอ^๒สการ^๒เจ้า^๒ แก่ง^๒คุ้ม^๒ภยัน^๒ตร^๒าย
พิสัย

(๔๔๑) เสรีจอกกลงแก่น้อย ใหญ่หลาย
 แก่งใหม่แก่งป้อกผาย คล่องเท้
 ม้าน้อยอกหินราย เป็นหย่อม ไปเฮย
 ผาย่าลวะแตกแจ้ เทียงแล้วพักพล
 พิสัย

(๔๔๒) ยลเพลินสองฝั่งน้ำ ทางคลา
 งามแจ้ชะโงกผา ร่มเงา
 พิศดูภาพนานา หลายหลาก จริงแฮ
 นากเปลี่ยนทุกคุ่นา แต่ล้นงามเหลือ
 พิสัย

(๔๔๓) ถวิลนุชสุดสวาสต์ผู้ ดวงใจ พี่เฮย
 ผิจะร่วมคลาไคล แก่งกว้าง
 จะชช่วยทรมวย ชมทั่ว ถ้วนนา
 ทรวงพดรมตรอมร้าง เริดชานานเห็น
 พิสัย

(๔๔๔) บ่ายโมงเรือเคลื่อนคล้อย ไคลคลา

ต้องเคซลูปลับพลา

แก่งก่อ

อำเภอลำพูนมา

ทำที่ ประทับเฮย

หลังใหญ่ใจบ่ท้อ

ปลูกไว้เหลือหลาย

พิสัย

(๔๔๕) เย็นทรงเรือเล็กข้าม ผาควาย

เป็นแท่นศีลาราย

อยู่ใกล้

ผาชันเด่นเลหมาย

ดูรูป ปลาเฮย

แล้วเสด็จจนสุดไต่

หมู่บ้านกลับพลัน

พิสัย

(๔๔๖) ลักรวาปลับพลาเหนือแก่งก่อ

เขาทำพอยู่สุขปลูกเหลือหลาย

พอบ่ายห้าโมงพลันวันชาย

เสด็จแท่นผาควายเพื่อลำราญ

เจ้าคุณเห็นชูงน้อยมาลอยติด
 ล้ำคัญคิดว่าแน่นเป็นแก่นสาร
 จึงไต่เดินเพลินไปไม่ทันนาน
 พอชุงพลิกท้านก็ชานลงน้ำเอ๋ย

พิสัย

(๔๔๗) ลักรว้าเจ้าตามเล็ดจ
 ทอดพระเนตรผาหลวงกระบือขาว
 เป็นคราวเคราะห์เจ้าเพาะไม้ชุงยาว
 ดิตขวางอยู่ชาก้าวต่างสัพพาน
 พอเหยียบเข้าชุงเจ้ากรรมก็ทำพิษ
 พลิกท้าวพลาดผิดปาฏิหาริย์
 ตกน้ำโครมมิ่งขวัญอันตระธาน
 คอยจนบ้านนัยงไม่กลับเอ๋ย

วิสูตร

(๔๔๘) มกรา ^๒ ดิ ^๒ บ ^๒ ห ^๒ า ^๒ เ ^๒ า	นา ^๒ ว ^๒
ผ ^๒ าย ^๒ แ ^๒ ง ^๒ ก ^๒ อ ^๒ ย ^๒ า ^๒ ต ^๒ ร ^๒ า	อะ ^๒ เค ^๒ อ
ร ^๒ เ ^๒ อ ^๒ ท ^๒ น ^๒ ง ^๒ ร ^๒ อ ^๒ ร ^๒ า	ห ^๒ ย ^๒ ด ^๒ ห ^๒ ย ^๒ อ ^๒ น ^๒ เ ^๒ อ ^๒ ก ^๒ เ ^๒ ย ^๒
เจ ^๒ า ^๒ ป ^๒ ก ^๒ ร ^๒ อ ^๒ ง ^๒ ล ^๒ า ^๒ ม ^๒ เ ^๒ อ	ก ^๒ ล ^๒ ิ ^๒ บ ^๒ ค ^๒ แ ^๒ ว ^๒ น ^๒ ล ^๒ ำ ^๒ พ ^๒ น ^๒ ห ^๒ ิ ^๒ ส ^๒ ย ^๒

(๔๔๙) ต ^๒ ำ ^๒ ง ^๒ ล ^๒ า ^๒ ต ^๒ ำ ^๒ อ ^๒ ด ^๒ อ ^๒ น ^๒	ห ^๒ ฤ ^๒ ท ^๒ ย ^๒
ต ^๒ ำ ^๒ ง ^๒ พ ^๒ ว ^๒ ก ^๒ ต ^๒ ำ ^๒ อ ^๒ า ^๒ ล ^๒ ย ^๒	ต ^๒ ำ ^๒ ง ^๒ ศ ^๒ ร ^๒ ำ ^๒
เค ^๒ ย ^๒ ส ^๒ บ ^๒ ร ^๒ ำ ^๒ เร ^๒ ิง ^๒ ไ ^๒ จ ^๒	ค ^๒ ุ ^๒ ย ^๒ ส ^๒ น ^๒ ุ ^๒ ก ^๒ ส ^๒ น ^๒ า ^๒ น ^๒ เ ^๒ ย ^๒
เค ^๒ ย ^๒ ร ^๒ ว ^๒ ม ^๒ ร ^๒ ิ ^๒ บ ^๒ ส ^๒ เ ^๒ ด ^๒ จ ^๒ เ ^๒ ฝ ^๒ ำ ^๒	แ ^๒ ว ^๒ ด ^๒ ล ^๒ อ ^๒ ม ^๒ เ ^๒ ว ^๒ เ ^๒ ย ^๒ น ^๒ ระ ^๒ ว ^๒ ิง ^๒

บ. ร.

(๔๕๐) แ ^๒ ง ^๒ ก ^๒ อ ^๒ ร ^๒ เ ^๒ อ ^๒ ฝ ^๒ ำ ^๒ น ^๒ แ ^๒ ล ^๒ ว ^๒	แ ^๒ ง ^๒ ข ^๒ อ ^๒ น ^๒
อ ^๒ ม ^๒ บ ^๒ ด ^๒ ผ ^๒ า ^๒ ต ^๒ า ^๒ ส ^๒ ล ^๒ อ ^๒ น ^๒	ส ^๒ ล ^๒ บ ^๒ ข ^๒ น ^๒
ส ^๒ ร ^๒ เ ^๒ ย ^๒ ม ^๒ ห ^๒ า ^๒ ด ^๒ ค ^๒ ห ^๒ ม ^๒ จ ^๒ ร ^๒	ผ ^๒ าย ^๒ แ ^๒ ง ^๒ พ ^๒ ว ^๒ ง ^๒ เ ^๒ ย ^๒
ห ^๒ ิ ^๒ น ^๒ ซ ^๒ อ ^๒ ผ ^๒ า ^๒ แม ^๒ ว ^๒ ข ^๒ น ^๒	ห ^๒ ย ^๒ ด ^๒ ร ^๒ อ ^๒ น ^๒ พ ^๒ ก ^๒ พ ^๒ ล ^๒

๑. เจ้าหลวงลำพูน ๒. กำเมืองแปลว่า ต้นสเดา

๓. กี่=๒ ในทันตกรรมการเอก

(๔๕๑) พิศฅายลเม่นเม่น	วิลดา ยื่นเฮย
ยังพิศงามพิงตา	เลิศชั้น
สมัครใจถ่ายภาพมา	หลายแผ่น
ผิวง่ายให้หมดสิ้น	กว่าร้อยละสิบ

(๔๕๒) อุมปัตฅกพิเคลา	โนมฉาย
สมัครแม่อ่อนองค์อาย	ปัตบอง
ก่อนลบเนตรคมคาย	งามแง่ สนิทเฮย
ทรวงพิทททุกซดอง	เรตรางราสมัคร
	พิสัย

(๔๕๓) สเรียนนามแก่น	คิดปาน
เรียนสละเขาวมาลย์	คลาดเคลา
สองเดือนกว่าดูนาน	เกินยิ่ง ขวบเฮย
โดยเสด็จพระแม่เจ้า	เพอด้วยกตัญญู

(๔๕๔) ผายแก่งพวง ^๒ นกก ^๒ คล้าย	พวง ^๒ สมร แม่ ^๒ เอย
พาน ^๒ ย่าง ^๒ เอย ^๒ ตลง ^๒ จร	จ ^๒ อม ^๒ น ^๒ า
กระ ^๒ โดด ^๒ แผ่น ^๒ ชน ^๒ ดอน	ท ^๒ ง ^๒ ค ^๒ ู
ประ ^๒ ห ^๒ น ^๒ ง ^๒ พ ^๒ ปล ^๒ ก ^๒ ปล ^๒ ้า	ปล ^๒ อบ ^๒ น ^๒ อ ^๒ ง ^๒ โย ^๒ ห ^๒ น ^๒

บ. ร.

(๔๕๕) พัก ^๒ พล ^๒ หาย ^๒ เห ^๒ น ^๒ อย ^๒ แล้ว	เล ^๒ ย ^๒ ไป
อ ^๒ ม ^๒ ก ^๒ อง ^๒ ห ^๒ ิน ^๒ ไ ^๒ ส ^๒ ว	ก ^๒ ิด ^๒ ข ^๒ าง
ข ^๒ าง ^๒ ร ^๒ อง ^๒ ห ^๒ ย ^๒ ด ^๒ ห ^๒ ย ^๒ อน ^๒ ไ ^๒ กล	ส ^๒ ุด ^๒ แก ^๒ ง
เร ^๒ ือ ^๒ เล ^๒ ก ^๒ ผ ^๒ าย ^๒ ตาม ^๒ ส ^๒ ล ^๒ าง	แ ^๒ ะ ^๒ ซ ^๒ อง ^๒ เก ^๒ ร ^๒ ิก ^๒ เด ^๒ ียง

พิสัย

(๔๕๖) อ ^๒ ม ^๒ ก ^๒ อง ^๒ ค ^๒ ิด ^๒ ก ^๒ อด ^๒ เจ้า	อ ^๒ ม ^๒ ประ ^๒ ค ^๒ อง
อ ^๒ ม ^๒ แม่ ^๒ ชน ^๒ เด ^๒ ย ^๒ ง ^๒ ท ^๒ อง	ก ^๒ อด ^๒ เค ^๒ ล ^๒ ้า
ไ ^๒ คร ^๒ เด ^๒ ย ^๒ จะ ^๒ คร ^๒ อบ ^๒ ค ^๒ ร ^๒ อง	พ ^๒ ็ ^๒ อยู่ ^๒ ไ ^๒ กล ^๒ นา
ร ^๒ ็ ^๒ อน ^๒ อ ^๒ ก ^๒ อย ^๒ า ^๒ กร ^๒ ิบ ^๒ ร ^๒ ้า	ก ^๒ ล ^๒ ับ ^๒ บ ^๒ ้าน ^๒ ส ^๒ ม ^๒ ส ^๒ อง

วิสูตร

๑. คำเมืองแปลว่า นางแก้ว (ใ้^๒ก^๒เห็น ๒ ตัวลงมา^๒ก^๒ิน^๒นี้^๒)

(๔๕๗) ฅาม่านงามละม้าย	ม่านบัง
หีนระกะน้ำขิง	หยดย้อย
ฅาตึงหลักเป็นวัง	พิศแม่น ลึงห์เฮีย
นามากนาวาคล้อย	เร่งให้ระวิจวน
	พิสัย

(๔๕๘) ฅาม่านตระหง่านงา	ภูผา
หวลระฤกม่านสุตา	บักให้
ฅาหมอนนิกนิทรา	เขนยแนบ นางเฮีย
ฅากัดขวางพิไว	ห่อนหอคคนส้ม
	วิสูตร

(๔๕๙) แก่งจางผายผ่านไต้	ทูกคราว
แต่จวบท่านซุงยาว	ติดทน
ขบวนดังรอราว	โมงครั่ง
เรือล่องจิงหลุดพน	แก่งนเลยไป
	พิสัย

(๔๖๐) แก่งจางถ่านม่น้อง
เทพช่วยดลอย่าคิด
จงอยู่ร่วมสนิท
ขอนุชนาฏน้อย

จางจิตต์ พ้อย
จากข้อย
ถนอมแนบ กันนา
อย่าร้างแรมไกล

บ. ร.

(๔๖๑) เขาระหว่างแก่ง
เขาเนาอ่างปลาทอง
เชิงชุมช่อสนมอ
ปวงวิหคนกบินคว้าง

งามผ่อง
ประติษฐ์สร้าง
ดุษ้าง แต่งนา
แซ่ช่อเลี้ยงระม

บ. ร.

(๔๖๒) เรือชายชมมิ่งไม้
หว่างแก่งเลียบเขาชัน
ดุดังนกนก
ขาดนุชแนบเคียงกล้า

หลากพรรณ
เด่น (ตระหง่าน) ง้า
แลสลับ สลอนนา
กล่าวชชวนชม

บ. ร.

(๔๖๓) บ่ายห้าดูแก่งสร้อย	พักพลัน
หัวแก่งทางตวัน	ตกไซ้
เทศานครสวรรค์	รับที นนา
เฝ้าเพื่อนำเสด็จไท่	สู่แคว้นมณฑล
	พิสัย
(๔๖๔) ส้มเต๋จประพาศพร้อม	บริวาร
ยังณะดอยสร้อยสถาน	เที่ยง
พระศรีวิชัยอุปการ	สถูป ไหม่เฮย
ทอดพระเนตรเสร็จทั้ง	หมดแล้วกลับเรือ
	พิสัย
(๔๖๕) มกราสิบหกเช้า	ยาดรา
พระเสด็จทรงนาวา	เล็กอ้อม
ไปชนหาดทศนา	ผายแก่ง สร้อยเฮย
ขาวยดกรรเชียงพร้อม	หม่นท่ายเพรียกเสียง
	พิสัย

๑. มหาอำมาตย์โท พระบาทมรินทร์เดชาอนุวัณน์ (ใหญ่ สยามานนท์)

๒. สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมขุนอนุรักษ์ดิษยนารี (สมเด็จพระหญิงน้อย)

(๔๖๖) ทอดพระเนตรทั่วแล้ว	ลงเรือ ใหญ่เฮ้ย
ผาเด่นยลงามเหลือ	หลากแล
พิศดูรูปม้าเสือ	ยืนแผ่น
ชมยิงเพลันตาแท้	แต่ล่วนงามผอง
	พิสัย

(๔๖๗) ดลแก่งอุมหลุเข้า	จอดนา วาเฮ้ย
พระเสด็จดำเนินมา	หาดกว้าง
ขบวนล่องยาตรา	ลงแก่ง
ทรงถ่ายภาพงามสร้าง	เสร็จแล้วกลับเรือ
	พิสัย

(๔๖๘) สืบต้นนามสับน้ำ	เขตตักัน
เขียงใหม่กับตากบร	จบพ้อง
ทางทิศแห่งตวัน	ตกแม่ พิงค์เฮ้ย
ฝั่งออกยังเป็นทอง	ที่แคว้นลำพูน
	พิสัย

(๔๖๙) ขบวนเรือผายแก่งน้อย	ใหญ่ไคล
หมดเขตต์เซียงใหม่ใจ	ละห้อย
จำจากพรากเข้าใน	เขตต์ตาก แล้วแม่
หวลคิดแก่งยอดสร้อย	แดนนานเห็น

บ. ร.

(๔๗๐) ขบวนผ่านแก่งใหม่ได้	วังเฮย
ถึงหาดอ้ายเมืองเฉลย	ล่องลา
ลูแก่งอาบนางเลย	หยุดพัก พลแฮ
เคยอาบจามเทวนา	แห่งนตานาน

พิสัย

(๔๗๑) ถวิลโฉมอรเน่งน้อย	นวลล่อง
หากร่วมนาวาส่อง	แต่เจ้า
กับพเน่งล่อง	ลงอาบ น้ำเฮย
เพินติดนาคกเต้า	หยุดยอยตลอดปี

พิสัย

(๔๗๒) อามนางขุดคตินอง

๙
ยามเมื่อนชลงสระ

คล้ายคลึงไบบง

งานบรมขอกฐา

นวนวอนงค

น่านนา

กชแวน วนนา

ยั่วเย้าโกสุม

วิสูตร

(๔๗๓) อาบนางมเหศวร

มาตรฐานรองอินทรีย์

เจ้ามาจกดาสด

นำถกสำรวจลชกช

จามเทวี วงศ์เฮีย

๒๕
แห่งน

ชวนอาบ ^๒ ว่ายน้ำ

๒
สระเกล้าสยายผม

У. 5.

(๕๗๕) ^๒ ^๓ ^๔ ^๕ ^๖ ^๗ ^๘ ^๙ ^{๑๐} ^{๑๑} ^{๑๒} ^{๑๓} ^{๑๔} ^{๑๕} ^{๑๖} ^{๑๗} ^{๑๘} ^{๑๙} ^{๒๐} ^{๒๑} ^{๒๒} ^{๒๓} ^{๒๔} ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} ^{๒๘} ^{๒๙} ^{๓๐} ^{๓๑} ^{๓๒} ^{๓๓} ^{๓๔} ^{๓๕} ^{๓๖} ^{๓๗} ^{๓๘} ^{๓๙} ^{๔๐} ^{๔๑} ^{๔๒} ^{๔๓} ^{๔๔} ^{๔๕} ^{๔๖} ^{๔๗} ^{๔๘} ^{๔๙} ^{๕๐} ^{๕๑} ^{๕๒} ^{๕๓} ^{๕๔} ^{๕๕} ^{๕๖} ^{๕๗} ^{๕๘} ^{๕๙} ^{๖๐} ^{๖๑} ^{๖๒} ^{๖๓} ^{๖๔} ^{๖๕} ^{๖๖} ^{๖๗} ^{๖๘} ^{๖๙} ^{๗๐} ^{๗๑} ^{๗๒} ^{๗๓} ^{๗๔} ^{๗๕} ^{๗๖} ^{๗๗} ^{๗๘} ^{๗๙} ^{๘๐} ^{๘๑} ^{๘๒} ^{๘๓} ^{๘๔} ^{๘๕} ^{๘๖} ^{๘๗} ^{๘๘} ^{๘๙} ^{๙๐} ^{๙๑} ^{๙๒} ^{๙๓} ^{๙๔} ^{๙๕} ^{๙๖} ^{๙๗} ^{๙๘} ^{๙๙} ^{๑๐๐} ^{๑๐๑} ^{๑๐๒} ^{๑๐๓} ^{๑๐๔} ^{๑๐๕} ^{๑๐๖} ^{๑๐๗} ^{๑๐๘} ^{๑๐๙} ^{๑๑๐} ^{๑๑๑} ^{๑๑๒} ^{๑๑๓} ^{๑๑๔} ^{๑๑๕} ^{๑๑๖} ^{๑๑๗} ^{๑๑๘} ^{๑๑๙} ^{๑๒๐} ^{๑๒๑} ^{๑๒๒} ^{๑๒๓} ^{๑๒๔} ^{๑๒๕} ^{๑๒๖} ^{๑๒๗} ^{๑๒๘} ^{๑๒๙} ^{๑๓๐} ^{๑๓๑} ^{๑๓๒} ^{๑๓๓} ^{๑๓๔} ^{๑๓๕} ^{๑๓๖} ^{๑๓๗} ^{๑๓๘} ^{๑๓๙} ^{๑๔๐} ^{๑๔๑} ^{๑๔๒} ^{๑๔๓} ^{๑๔๔} ^{๑๔๕} ^{๑๔๖} ^{๑๔๗} ^{๑๔๘} ^{๑๔๙} ^{๑๕๐} ^{๑๕๑} ^{๑๕๒} ^{๑๕๓} ^{๑๕๔} ^{๑๕๕} ^{๑๕๖} ^{๑๕๗} ^{๑๕๘} ^{๑๕๙} ^{๑๖๐} ^{๑๖๑} ^{๑๖๒} ^{๑๖๓} ^{๑๖๔} ^{๑๖๕} ^{๑๖๖} ^{๑๖๗} ^{๑๖๘} ^{๑๖๙} ^{๑๗๐} ^{๑๗๑} ^{๑๗๒} ^{๑๗๓} ^{๑๗๔} ^{๑๗๕} ^{๑๗๖} ^{๑๗๗} ^{๑๗๘} ^{๑๗๙} ^{๑๘๐} ^{๑๘๑} ^{๑๘๒} ^{๑๘๓} ^{๑๘๔} ^{๑๘๕} ^{๑๘๖} ^{๑๘๗} ^{๑๘๘} ^{๑๘๙} ^{๑๙๐} ^{๑๙๑} ^{๑๙๒} ^{๑๙๓} ^{๑๙๔} ^{๑๙๕} ^{๑๙๖} ^{๑๙๗} ^{๑๙๘} ^{๑๙๙} ^{๒๐๐} ^{๒๐๑} ^{๒๐๒} ^{๒๐๓} ^{๒๐๔} ^{๒๐๕} ^{๒๐๖} ^{๒๐๗} ^{๒๐๘} ^{๒๐๙} ^{๒๑๐} ^{๒๑๑} ^{๒๑๒} ^{๒๑๓} ^{๒๑๔} ^{๒๑๕} ^{๒๑๖} ^{๒๑๗} ^{๒๑๘} ^{๒๑๙} ^{๒๒๐} ^{๒๒๑} ^{๒๒๒} ^{๒๒๓} ^{๒๒๔} ^{๒๒๕} ^{๒๒๖} ^{๒๒๗} ^{๒๒๘} ^{๒๒๙} ^{๒๓๐} ^{๒๓๑} ^{๒๓๒} ^{๒๓๓} ^{๒๓๔} ^{๒๓๕} ^{๒๓๖} ^{๒๓๗} ^{๒๓๘} ^{๒๓๙} ^{๒๔๐} ^{๒๔๑} ^{๒๔๒} ^{๒๔๓} ^{๒๔๔} ^{๒๔๕} ^{๒๔๖} ^{๒๔๗} ^{๒๔๘} ^{๒๔๙} ^{๒๕๐} ^{๒๕๑} ^{๒๕๒} ^{๒๕๓} ^{๒๕๔} ^{๒๕๕} ^{๒๕๖} ^{๒๕๗} ^{๒๕๘} ^{๒๕๙} ^{๒๖๐} ^{๒๖๑} ^{๒๖๒} ^{๒๖๓} ^{๒๖๔} ^{๒๖๕} ^{๒๖๖} ^{๒๖๗} ^{๒๖๘} ^{๒๖๙} ^{๒๗๐} ^{๒๗๑} ^{๒๗๒} ^{๒๗๓} ^{๒๗๔} ^{๒๗๕} ^{๒๗๖} ^{๒๗๗} ^{๒๗๘} ^{๒๗๙} ^{๒๘๐} ^{๒๘๑} ^{๒๘๒} ^{๒๘๓} ^{๒๘๔} ^{๒๘๕} ^{๒๘๖} ^{๒๘๗} ^{๒๘๘} ^{๒๘๙} ^{๒๙๐} ^{๒๙๑} ^{๒๙๒} ^{๒๙๓} ^{๒๙๔} ^{๒๙๕} ^{๒๙๖} ^{๒๙๗} ^{๒๙๘} ^{๒๙๙} ^{๓๐๐} ^{๓๐๑} ^{๓๐๒} ^{๓๐๓} ^{๓๐๔} ^{๓๐๕} ^{๓๐๖} ^{๓๐๗} ^{๓๐๘} ^{๓๐๙} ^{๓๑๐} ^{๓๑๑} ^{๓๑๒} ^{๓๑๓} ^{๓๑๔} ^{๓๑๕} ^{๓๑๖} ^{๓๑๗} ^{๓๑๘} ^{๓๑๙} ^{๓๒๐} ^{๓๒๑} ^{๓๒๒} ^{๓๒๓} ^{๓๒๔} ^{๓๒๕} ^{๓๒๖} ^{๓๒๗} ^{๓๒๘} ^{๓๒๙} ^{๓๓๐} ^{๓๓๑} ^{๓๓๒} ^{๓๓๓} ^{๓๓๔} ^{๓๓๕} ^{๓๓๖} ^{๓๓๗} ^{๓๓๘} ^{๓๓๙} ^{๓๔๐} ^{๓๔๑} ^{๓๔๒} ^{๓๔๓} ^{๓๔๔} ^{๓๔๕} ^{๓๔๖} ^{๓๔๗} ^{๓๔๘} ^{๓๔๙} ^{๓๕๐} ^{๓๕๑} ^{๓๕๒} ^{๓๕๓} ^{๓๕๔} ^{๓๕๕} ^{๓๕๖} ^{๓๕๗} ^{๓๕๘} ^{๓๕๙}

นามแสดงอาบนางเพ็งผาหลวง

๒ ๑ ๑ ๑ ๙ ๑
ตนเพนเกาะตติกลิมเบณพุมพวง

นาตกร่วงราวส์หัตถาร

ดอกอ้อนอ่อนชู^๒ระดา^๒ดา^๒
 สิป^๒ลาดม^๒่วง^๒เล^๒อย^๒บน^๒พ^๒ฤ^๒ก^๒ษา^๒
 ภู^๒ระ^๒โด^๒กร^๒ำ^๒ร^๒อง^๒ก^๒อง^๒พะ^๒นาง^๒
 เย^๒อ^๒ก^๒เ^๒ย^๒เ^๒น^๒วิ^๒ญ^๒ญา^๒ท^๒ว^๒ก^๒น^๒เ^๒ย^๒

วิสูตร-บ. ร.

(๔๗๕) เร ^๒ อ ^๒ ผ ^๒ าย ^๒ ลง ^๒ แก ^๒ ง ^๒ ฟ ^๒ ้า ^๒	บ ^๒ ิน ^๒ ไ ^๒ บ ^๒
ล ^๒ ู ^๒ แก ^๒ ง ^๒ น ^๒ า ^๒ ม ^๒ ห ^๒ ่อ ^๒ ม ^๒ ใน ^๒	อ ^๒ ีก ^๒ ซ ^๒ ้า ^๒
ผ ^๒ ่า ^๒ น ^๒ ผ ^๒ า ^๒ เ ^๒ ล ^๒ ็ก ^๒ ข ^๒ ว ^๒ ไ ^๒ ค ^๒ ล ^๒	ค ^๒ ล ^๒ า ^๒ ต ^๒ ล ^๒ อ ^๒ ด ^๒
เก ^๒ ย ^๒ ง ^๒ ุ่น ^๒ แก ^๒ ง ^๒ บ ^๒ ง ^๒ ด ^๒ ้า ^๒	เ ^๒ ล ^๒ ่ ^๒ น ^๒ ผ ^๒ าย ^๒ ตะ ^๒ บ ^๒ ง ^๒

พิสัย

(๔๗๖) แก ^๒ ง ^๒ บ ^๒ ง ^๒ บ ^๒ ไ ^๒ ช ^๒ ัก ^๒ อง ^๒	เ ^๒ ล ^๒ ี ^๒ ง ^๒ บ ^๒ ง ^๒
แก ^๒ ง ^๒ บ ^๒ ทำ ^๒ เ ^๒ ล ^๒ ี ^๒ ง ^๒ ด ^๒ ัง ^๒	อ ^๒ อก ^๒ ไ ^๒ ด้ ^๒
ห ^๒ า ^๒ ก ^๒ ห ^๒ ิน ^๒ ท ^๒ ิน ^๒ น ^๒ พ ^๒ ัง ^๒	จ ^๒ ิง ^๒ เก ^๒ ิด ^๒ แก ^๒ ง ^๒ น ^๒ า ^๒
บ ^๒ ง ^๒ แ ^๒ ะ ^๒ พ ^๒ ง ^๒ น ^๒ ไ ^๒ ช ^๒ ร ^๒	ท ^๒ เ ^๒ เท ^๒ เ ^๒ หม ^๒ อ ^๒ น ^๒ ก ^๒ น ^๒

วิสูตร

(๔๗๗) ว่างวาวออกฝั่งน้ำ
 ตากต่อลำพูนปั้น
 ทรวงเรียมเริ่มกระสัน
 จิตต์จ้อใจจวบชั

เขตต์กัน
 แห่ลงัน
 หวลสวาสดี
 เล่ห์ลวนเล่นหุ่ผ่สาน

พิสัย

(๔๗๘) แก่งจุมจุมพิตเจ้า
 ถวิลเมื่อยามพิศมัย
 จากเจ้าพิจำไกล
 ไซ้จะเกล้งจากห้อง

จอมใจ พิเศย
 น่มน่อง
 กลอยสวาสดี
 ละคร้องนวลนวิ

บ. ร.

(๔๗๙) แก่งจุมเรือผ่านแล้ว
 สองแก่งกงเกวียนจัด
 อีกสองแก่งท้าวัด
 ผาเนาหมอนเรือคว้าง

วิบริด ไปเศย
 แก่งกว้าง
 ขวางอยู่ ชานา
 ตลอดคองทางจร

พิสัย

(๔๘๐) สองแควสองน่านน้ำ	สองแคว
สองต่อสองต่างแล	จอตจ้อง
สองจิตดีบ่ปรวนแปร	ปองสวาท กันนา
สองจะได้ร่วมห้อง	เพราะด้วยเวรกรรม
	วิสูตร

(๔๘๑) ขบวนเรือพรั่งพร้อม	เลยมา
ผายแก่งปากเวียดคลา	คลาดพัน
ผาขวางผ่านเวลา	จวนคำ แล้วเฮ้ย
แรมที่หาดทรายต้น	แห่งหน้าผาเรือน
	พิสัย

(๔๘๒) มกราสิบเจ็ดเช้า	ออกเรือ
จอตพักยังหาดเหนือ	อกม้า
ทุกลำห้อยอนยากเหลือ	ลำบาก จริงเฮ้ย
กว่าจะสุดคอยช้า	เสร็จแล้วไคลคลา
	พิสัย

(๔๘๓) ฝายแก่งผาเอกทั้ง	ผาออก
อีกแก่งเลื่อมมรือ	อยู่ซ้ำ
เกาะเกลือบพลบพลพอ	เที่ยงเคี้ยว
พลถ่อพะลังล่า	พกพินบำรุงแรง

พิสัย

(๔๘๔) ลักรวาทรรณาคลาฝายแก่ง
 น้ำพรายแสงซ้ำซ้ำน้ำไหล
 ช้างร้องสองแควงามกระไร
 แก่งสร้อยใหญ่ทั้งอุ่มหลุและอาบนาง
 แก่งอกม้าผาหมอนค่อนลำบาก
 หินมากต้องหย่อนที่—หมอนขวาง
 ยิ่งผาเอกน่าแยกแตกสองทาง
 ถึงผาออกหินห่างฝายได้เอย

พิสัย

(๔๘๕) แก่งใหญ่จรผ่านแล้ว	แปลงงาน
หน้าทอ ^{๒๕๐} นวนयर	ตก ^{๒๕๑} ชา
เจ้าหลวงช่วยประสาน	ติด ^{๒๕๒} ต่อ กันเฮย
พระยามหินทร ^{๒๕๓} ออกหน้า	ตรวจ ^{๒๕๔} พร้อมมงบการ
	พิสัย

(๔๘๖) มกรา ^{๒๕๕} สืบแปดเช้า	โมงปลาย
ปวงชบวน ^{๒๕๖} ออกผาย	ตละ ^{๒๕๗} น้อย
เรือ ^{๒๕๘} ที่นั่งติดสาย	โยง ^{๒๕๙} หย่อน เชือกนา
ลู ^{๒๖๐} แก่งฟาน กวาง ^{๒๖๑} จ้อย	ตลอด ^{๒๖๒} ทั้งตละหลวง
	พิสัย

(๔๘๗) ลัก^{๒๖๓}ร^{๒๖๔}ว^{๒๖๕}า^{๒๖๖}ถึง^{๒๖๗}แก่ง^{๒๖๘}ก^{๒๖๙}ว^{๒๗๐}าง^{๒๗๑}ให้^{๒๗๒}ห^{๒๗๓}มา^{๒๗๔}ง^{๒๗๕}ห^{๒๗๖}ม^{๒๗๗}อ^{๒๗๘}
 ตัง^{๒๗๙}ตาม^{๒๘๐}อง^{๒๘๑}ห^{๒๘๒}า^{๒๘๓}ก^{๒๘๔}ว^{๒๘๕}าง^{๒๘๖}ตาม^{๒๘๗}เชิง^{๒๘๘}ผา^{๒๘๙}
 หวัง^{๒๙๐}ได้^{๒๙๑}ช^{๒๙๒}ม^{๒๙๓}ก^{๒๙๔}ว^{๒๙๕}าง^{๒๙๖}ท^{๒๙๗}อง^{๒๙๘}เป็น^{๒๙๙}ข^{๒๙๐}ว^{๒๙๑}ัญ^{๒๙๒}ตา^{๒๙๓}
 แต่^{๒๙๔}ก็^{๒๙๕}เป^{๒๙๖}ล^{๒๙๗}่า^{๒๙๘}ไม่^{๒๙๙}มา^{๓๐๐}ให้^{๓๐๑}เห็น^{๓๐๒}กัน—

ฝูงปลาแหวกว่ายในสายชล
 บ้างผุดพ่นน้ำกระโดดกระดิกต้น^๕
 ยามเย็นสุริยาลับผาชัน
 ฝูงวิหคผกผันสู่รังเอย

ป. ร.

(๔๘๘) มาเร็วลู่แก่งพร้อง	ก้าวออก นามเฮย
ทั้งมะขามบ่อ ^๕ มข้าวดอก	ล่องถวน
ส้มป่อยที่ ^๕ สุดนอก	หมดแก่ง
รวมสี่สิบสอง ^๕ ถวน	แก่งน้ำ ^๕ พิงค์ผอง

พิสัย

(๔๘๙) นับจากผาเหล็กแล้ว	ดอยไกล ฝั่งนา
พิศเพ่งงามวิไล	รอบข้าง
ดอยคันเบ็ด ^๕ ถนัดใจ	สูงเด่น กลมเฮย
มีแต่หินดำส้าง	ปราศไม่ ^๕ ปวงปน

พิสัย

(๔๕๐) ริมฝั่งหินใหญ่^๕น้อย

ตงสักและไม้หลาย

ลุดอยทุ่ง^๖จะหมายชบวนจอตบ^๗ชาเจ้า

กองราย

ต่ำเกล้า

เคารพ สัถยานเฮีย

เพื่อกุม^๘อน^๙ตราย

พิสัย

(๔๕๑) หน้าผาดอยใหญ่^๕ใต้ช่องประตู^๖สยามทิศเหนือช่องมี^๗นามตวันตกพม่า^๘ไซร์

ยลสาม ถ่านา

สมมตไว

เขียงใหม่

เรียกร่องเดินมา

พิสัย

(๔๕๒) สาม^๕ครัง^๖ลู^๗ท^๘ดง

ถึงณะตำบลบ้านนา

เย็นเสด็จ^๙ท่านบุชาชา^{๑๐}กลับ^{๑๑}พอด^{๑๒}ผอง

พลับพลา แรมเฮีย

ชอ^{๑๓}พร^{๑๔}อ่อง

พระธาตุ ลอยแฮ

ย่า^{๑๕}แล้ว^{๑๖}หก^{๑๗}ครา

พิสัย

(๔๕๓) หมดแก่งหมดสิ่งน้อม ทิศนา
 เคยต่นจตตัตนตา เริดร้าง
 ความงามแห่งภูษา ออกห่าง ไกลเฮย
 ยลแต่หาดทรายกว้าง เปลี่ยนร่อนคลายหนาว

พิสมัย

(๔๕๔) ลักรวาคิตคณิงถึงในแก่ง
 ใจเหี่ยวแห่งเสียดายเป็นนักรหนา
 ได้ผาสซทุกผู้บรรดามา
 ชมน่าพฤษาร่าเรงใจ
 หังอากาศพอสบายไม้หนาวร่อน
 นวมผืนเดียวห่มนอนผ่อนหลับไหล
 หมดแก่งหมดงามน่าแห่งไป
 เรือติดใหญ่ร่อนไม่วายแทบตายเอย

พิสมัย

(๔๙๕) ค ^๑ น ^๑ ง ^๑ ย ^๑ า ^๑ m ^๑ เ ^๑ า ^๑ แ ^๑ ง ^๑ เ ^๑ ล ^๑ ว ^๑	อ ^๑ า ^๑ ล ^๑ ย ^๑ จ ^๑ ร ^๑ ิ ^๑ ง ^๑ า ^๑
ท ^๑ ุ ^๑ ก ^๑ ท ^๑ า ^๑ n ^๑ ร ^๑ ั ^๑ น ^๑ ร ^๑ ิ ^๑ ง ^๑ เ ^๑ จ ^๑	ป ^๑ อ ^๑ ร ^๑ ั ^๑ ง ^๑ ช ^๑ อ ^๑ ง ^๑
ช ^๑ า ^๑ d ^๑ n ^๑ i ^๑ d ^๑ เ ^๑ า ^๑ t ^๑ ร ^๑ a ^๑ m ^๑ w ^๑ y ^๑	ช ^๑ o ^๑ ng ^๑ p ^๑ h ^๑ d ^๑ e ^๑ y ^๑ w ^๑ m ^๑ e ^๑
ห ^๑ a ^๑ g ^๑ p ^๑ e ^๑ m ^๑ d ^๑ e ^๑ m ^๑ s ^๑ u ^๑ p ^๑ h ^๑ o ^๑ ng	p ^๑ h ^๑ u ^๑ e ^๑ n ^๑ c ^๑ r ^๑ w ^๑ u ^๑ n ^๑ h ^๑ a

ห^๑i^๑s^๑s^๑

(๔๙๖) ย ^๑ ิ ^๑ ง ^๑ ป ^๑ ไ ^๑ ย ^๑ ิ ^๑ ง ^๑ แ ^๑ ก ^๑ เ ^๑ า ^๑	ท ^๑ ก ^๑ t ^๑ i ^๑ w ^๑ a
ย ^๑ i ^๑ ng ^๑ k ^๑ i ^๑ d ^๑ j ^๑ i ^๑ t ^๑ d ^๑ y ^๑ i ^๑ ng ^๑ k ^๑ l ^๑ a	s ^๑ u ^๑ n ^๑ o ^๑ ng
ย ^๑ i ^๑ ng ^๑ o ^๑ k ^๑ s ^๑ i ^๑ k ^๑ s ^๑ o ^๑ ng ^๑ s ^๑ i ^๑ p ^๑ d ^๑ a ^๑ h ^๑	n ^๑ a ^๑ m ^๑ e ^๑
t ^๑ u ^๑ w ^๑ p ^๑ h ^๑ o ^๑ ng ^๑	o ^๑ y ^๑ a ^๑ p ^๑ h ^๑ i ^๑ h ^๑ o ^๑ y ^๑ a

ห^๑i^๑s^๑s^๑

(๔๙๗) ไ^๑อ^๑ว^๑า^๑แ^๑ก^๑ง^๑ภ^๑า^๑ช^๑อ^๑ล^๑a^๑เ^๑ล^๑ว^๑

จ^๑e^๑k^๑l^๑a^๑d^๑เ^๑ล^๑ว^๑ไ^๑p^๑เ^๑m^๑o^๑ng^๑t^๑a^๑i^๑g^๑o^๑l^๑h^๑n^๑g^๑h^๑a

t^๑h^๑ng^๑ch^๑a^๑y^๑e^๑n^๑m^๑i^๑t^๑a^๑i^๑h^๑e^๑n^๑ch^๑en^๑o^๑y^๑a^๑ng^๑m^๑a

ch^๑m^๑n^๑a^๑p^๑h^๑u^๑ng^๑ch^๑a^๑ch^๑a^๑p^๑h^๑o^๑ng^๑a^๑m

จ^๑e^๑h^๑e^๑n^๑เ^๑t^๑e^๑m^๑e^๑n^๑a^๑r^๑e^๑y^๑b^๑g^๑e^๑y^๑b^๑h^๑o^๑i^๑l

ต้องข้างเป็นป่าไผ่ไม้ไผ่ไหลตาม
 อันภูผาส่งตระหง่านจะพาลทรมาน
 คดลงหาดทรายอร่ามเสียงงามไป
 โอ้แก่งบ่อกแก่งใหม่เคยได้เห็น
 จิตว่าเป็นแก่งต้นทางหว่างไผ่
 ออกมานอยก้อชวนจรจรไล
 ถึงผาตาสละเลยมใหญ่ชันทุกที่
 ผายตะบิงถึงแก่งพวงไม่หน่วงช้า
 แล่นเลียดายนักหนาต้องหน่ายหนี
 ละลอกใหญ่ฟองฟุดงามดี
 เรือหาปลาจมนลึงอับปาง
 โอ้ว่าแก่งข้างร้องก้องพะนา
 หินเกะกะทางกลางามล้ง
 ต้องหยุดหย่อนผ่อนลงให้ตรงทาง
 ส่วนเรือเราผายวางไปกลางชล
 โอ้แก่งจางแปลว่าจิตชดนักหนา

ปวงนาผายได้ไม้ขัดสน

แต่คราว^{๕๕} นาน^{๕๖} อย^{๕๗} ชง^{๕๘} ลอย^{๕๙} ปน

มาติดขวางทางจนต้องหย่อนกัน

ผาส^{๖๐} ห^{๖๑} เหมือน^{๖๒} ห^{๖๓} ห^{๖๔} ม^{๖๕} บ^{๖๖} น^{๖๗} อย^{๖๘}

พิน^{๖๙} จ^{๗๐} เหมือน^{๗๑} ห^{๗๒} ค^{๗๓} ด^{๗๔} น^{๗๕} ำ^{๗๖} ช^{๗๗}

ถา^{๗๘} น^{๗๙} มา^{๘๐} ก^{๘๑} ว^{๘๒} น^{๘๓} ท^{๘๔} ล^{๘๕} ำ^{๘๖} ค^{๘๗} ญ^{๘๘}

ล^{๘๙} อด^{๙๐} น^{๙๑} เชา^{๙๒} กระ^{๙๓} เทก^{๙๔} แด^{๙๕} ก^{๙๖} น^{๙๗} เบ^{๙๘} ื่อ

ไ^{๙๙} ้ง^{๑๐๐} ส^{๑๐๑} อย^{๑๐๒} ก^{๑๐๓} ล^{๑๐๔} อย^{๑๐๕} ไ^{๑๐๖} ย^{๑๐๗} าว^{๑๐๘} ไ^{๑๐๙} น^{๑๑๐} อย^{๑๑๑}

นำ^{๑๑๒} เป็น^{๑๑๓} ฝ^{๑๑๔} อย^{๑๑๕} แช^{๑๑๖} ด^{๑๑๗} ช^{๑๑๘} ำ^{๑๑๙} น^{๑๒๐} ำ^{๑๒๑} ก^{๑๒๒} ล^{๑๒๓} วน^{๑๒๔} ื่อ

แต่^{๑๒๕} น^{๑๒๖} ำ^{๑๒๗} มา^{๑๒๘} ก^{๑๒๙} ผาย^{๑๓๐} ได้^{๑๓๑} ไ^{๑๓๒} น^{๑๓๓} ร^{๑๓๔} อย^{๑๓๕} เร^{๑๓๖} ื่อ

ท^{๑๓๗} ห^{๑๓๘} น^{๑๓๙} ำ^{๑๔๐} ผา^{๑๔๑} ง^{๑๔๒} ำ^{๑๔๓} ม^{๑๔๔} อะ^{๑๔๕} เค^{๑๔๖} ื่อ^{๑๔๗} น^{๑๔๘} ำ^{๑๔๙} ด^{๑๕๐} ุ^{๑๕๑} คร^{๑๕๒} น^{๑๕๓}

แก^{๑๕๔} ้ง^{๑๕๕} อ^{๑๕๖} ม^{๑๕๗} ห^{๑๕๘} ล^{๑๕๙} ุ^{๑๖๐} ล^{๑๖๑} ะ^{๑๖๒} ล^{๑๖๓} อ^{๑๖๔} ก^{๑๖๕} ไ^{๑๖๖} ญ^{๑๖๗} ไ^{๑๖๘} น^{๑๖๙} ไ^{๑๗๐} ้^{๑๗๑} เ^{๑๗๒} ื่อ

น^{๑๗๓} ำ^{๑๗๔} กระ^{๑๗๕} เ^{๑๗๖} ็น^{๑๗๗} ฟ^{๑๗๘} ฟ^{๑๗๙} อย^{๑๘๐} ม^{๑๘๑} อง^{๑๘๒} ช^{๑๘๓} ย^{๑๘๔} น^{๑๘๕}

เร^{๑๘๖} ื่อ^{๑๘๗} เล^{๑๘๘} ก^{๑๘๙} ไ^{๑๙๐} ้^{๑๙๑} ฟ^{๑๙๒} ำ^{๑๙๓} เ^{๑๙๔} ร^{๑๙๕} ิม^{๑๙๖} เ^{๑๙๗} ติ^{๑๙๘} ม^{๑๙๙} ก^{๒๐๐} ร^{๒๐๑} ำ^{๒๐๒} ก^{๒๐๓} น^{๒๐๔}

ไ^{๒๐๕} น^{๒๐๖} เ^{๒๐๗} น^{๒๐๘} น^{๒๐๙} น^{๒๑๐} ำ^{๒๑๑} เ^{๒๑๒} ำ^{๒๑๓} ไ^{๒๑๔} ำ^{๒๑๕} ง^{๒๑๖} ไ^{๒๑๗} น^{๒๑๘} เร^{๒๑๙} ื่อ

แก^{๒๒๐} ้ง^{๒๒๑} ไ^{๒๒๒} น^{๒๒๓} ไ^{๒๒๔} ้^{๒๒๕} ว^{๒๒๖} ัง^{๒๒๗} เ^{๒๒๘} ีย^{๒๒๙} ห^{๒๓๐} าด^{๒๓๑} อ^{๒๓๒} ำ^{๒๓๓} ย^{๒๓๔} เ^{๒๓๕} ื่อ

งามประเทืองนักระไรอาลัยเหลือ
 หนาเป็นฟองหินตะคุ่มอยู่คูลมเคลือ
 ดไม้เบือผายง่ายสลายดี
 แก่งอาบนางงามไม่นานย่นายอยดก
 เมื่อนางงามเทวียกไปกรุงศรี
 อธิฐานเลี้ยงทานบารมี
 ขออุทกวาริตกลงมา
 พอลาตค่านาคชกษาบ
 นางจึงเข้าไปอาบใต้ภูผา
 จึงเรียกผาอาบนางพลางไคลคลา
 สู่พาราหริภุญไชยพลัน
 มาคราวนี้ไม่มีนารีอาบ
 นาสัมชาบตลอดปีดิชยัน
 งามต้นเพินเขียวช่อเป็นกลุ่มกัน
 แล่นกะสันเลี้ยดายผายผ่านไป
 ไร่ฟ้าขึ้นช่อมโยหาดชัว

ฝายท่วทั้งแก่งบึงแก่งจุมได้
 แต่สองแควงเกวียนวกเวียนไป
 สองแควทำวัดใหญ่ต้องหย่อนยาว
 ตลอดถึงผาหมอนค่อนข้างาก
 หินมากเหมือนหมอนขวางทักกลางหา
 กลัวนิคตสนุกน้อยพลอยเกรี้ยวกราว
 แก่งปากเวียดอกเฝ้าฝายคลองดี
 เส้นเลี้ยตายแก่งอกม้าและผาแอก
 น้ำไหลแตกเป็นสองทางหว่างวิถี
 นับเป็นพวกแก่งใหญ่ในบัญชี
 ถึงผาออผายรตลอดไป
 ตละน้อยแล้วค่อยถึงแก่งฟาน
 แปลขนานว่านางแก่งเราเพ่งใหญ่
 ถึงแก่งกวางแลข้างทางครรไล
 แลเท่าไรไม่เห็นฟานแลกวางเลย
 ตละหลวงแล้วล่องลุ่มปอยสุด

ช่างรับรุดเร็วมานิจจาเอ๋ย
 เมื่อไรจะได้เห็นเหมือนเช่นเคย
 ขอเนลยลาแล้วจำแคล้วไกล
 ใ้ว่าถ้าภูผาศิลาลาด
 งามสอาดตั้งข้างสลักไสล
 แลไม้จืดหลายหลากเปลี่ยนฉากไป
 ทุกคิ่งนาชวนให้พึงดาชม
 ใ้ว่าอาลัยจริงผาวังจู้
 หน้าผาชันแลดูข้างงามส้ม
 ผาหัวฮอกผายิงยั้งเกลากลม
 ผาโป่งหมดรัมราบรันดึ
 ผาซัวแปลสพานพานไฟเราะ
 เป็นเชิงเขาะหินตะคุ่มชะอุมศรี
 ผายาลัวะแลเหมือนคนบนนคร
 รูปยายชึ่งนางพราวแพรวดา
 ผาฮ่อมแสนผาสะเปาเข้าแก่งก่อ

หินเป็นช่องามวิไลคล้ายเลขา

เป็นรูปปลาเทโพโตกามา

ติดที่หน้าผาเห็นเป็นเหมือนจริง

ผาพระนอนเหมือนพระพุทธรเจ้า

บรรทมยาวบนแท่นแผ่นศิंहค์

ผาประทับเชิงผาน่าประวิง

เหมือนเทียนกิ่งจุดตามงามอุไร

ผาผิงแดดระการตระหง่านขง

เหมือนรวงผิงแดดส่องข้างไศล

ผาแมวเห็นรูปแมวมามกระไร

ผาม่านใหญ่เหมือนวิสูตรรดไอล

ผาแต้มแวมวาวราวจำหลัก

ผามู่งามนักแปลว่าขวาน

ผาวงเหมือนหน้าคชาธาร

ข้างในถ้ำงามตระการเป็นทรายทอง

ผาวัวแปลว่าพัดสัต์โบก

ผาเต่าหินชะโงกเป็นโตรกช่อง
 ผาค้นเม็ดสนัดใหญ่เพล็นใจมอง
 ผาบ่อลมลมนองมากมี
 ผาประทุนแสงามอร่ามตา
 พวกมดกามาส่งกลับทัน
 แก่งส้มป่อยผายง่ายสบายดี
 ไม่ต้องการคนที่ชำนาญทาง
 โอแต่นมแต่จะแลล็บ
 เมื่อไรจะได้กลับไปแก่งกว้าง
 ชมลิค่างบ้างชน้อแก่งกว้าง
 โคกระหิงมะหิงช้างแสนอาไลย
 เมื่อวันมาในแก่งไข่เกลี้ยงว่า
 นางแก่งข้ามคงคาชนเนินไสล
 เราหยิบปิ่นไม้ทันมันจึงไคล
 ถ้าหาไม่ชวนคงอันตราย
 โอวิหคนกกระหาแลกาเหว่า

นกเค้าโมงโกกิลาหลาย
 นกปรอดตีทองร้องกำจาย
 โพรดกกระสาลายมากมี
 นกกระทงนกเงือกเล็กอยู่คู่
 นางนวลบินพริ้วในไพรศรี
 แก้วกาลิงพิลาบเปล้าเขาขันดี
 เสี่ยงเสนาะเป็นที่ยวนวิญญา
 ไฉ่แม่ประกาบเป็นแสนอาลัย
 สัตตอใหญ่ร่วมทั้งเรือขล้า
 เคยเป็นที่นั่งนอนผ่อนกายา
 ไฉ่นาวาขอลาแล้วแคล้วครรไล
 จงอยู่เถิดภูผาพนานี้
 ทั้งฝูงสัตว์จุฑาบทวัน้อยใหญ่
 ตัวเราจะลาถ้กลับรถไฟ
 ขอให้อยู่เป็นสุขทุกวันเอย.

(๔๙๘) นิ วรรณจรสู่ดาว
 ราช ล่องปวงสัตตภันท์
 คลาด ไปไผ่จิตต์หัน
 แก่ง ไหญ่เล็กเรศร้าง

แดนอรัญ
 แก่งกว้าง
 กลับสู่ อิกนา
 ไปวันหวลหา
 พิลัย

(๔๙๙) สิบเก้าวันรุ่งแล้ว
 และผ่านบอเนียวสถาน
 เป็นที่ร่วมจัดการ
 ยลกระทิงงามอ้าง

ออกยาน
 ทุ่ง
 ผูกล่อง ชุงเฮีย
 จับเลียงเดิมเขาวัว
 พิลัย

(๕๐๐) บ้านนาพอล่วงแล้ว
 อยู่ติดกับคองคา
 ดอยแก้วหยุดแวงหา
 ลักครุเวลานอย

ยลผา
 เย็นย้อย
 ชุดแก้ว คำเฮีย
 บัใดเลยจร
 พิลัย

(๕๐๑) ผาสามเงาฝั่งน้ำ
เทียบท่าชบวนพลัน
พระเสด็จจรจรลี
ยลพุทธรูปงามตง

ตวัน ตกนา
หยุดยั้ง
ยังท ฝ่าเฮย
เพื่อไว้มูชา

พิสมัย

(๕๐๒) พุทธรูปงามน
นางพระจามเทวี
คราวเสด็จจรลี
ทรงจากฤพระนามสกลาง

ตำนานมี
ก่อสร้าง
ไปสู่ ลำพูนเฮย
เสร็จแล้วกลับเรือ

พิสมัย

(๕๐๓) ชบวนออกกล้องน้ำ
เรือตटनाตนทราย
คนเข้มนวเรียงราย
ดูเกาะตะเภาตง

ผืนผาย
หยุดยั้ง
ชุดลาก เข้มนว
ห่มแล้วพักแรม

พิสมัย

(๕๐๔) เรือติดออดรอน	เต็มประดา
ทิศท่าทางเทศา	เหมาะจ้าน
จึงประดิษฐ์สักรวา	เลี่ยมเล่น ส่นุกเฮย
กับพระยาวิสูตรคาน	แคะไค้เทศา

พิสัย

(๕๐๕) สักรวาตามเสด็จประพาสเหนือ
 ล่องเรือจากเชียงใหม่ไกลเคหา
 ยามสามหนาวเลี้ยวเจี้ยวออกอา
 แต่ฝ่ายท่านเทศาอุ่นสบาย
 มีตำรองสองตำรับบำรุงสุข
 ตัวเราทุกข์หามีที่ไหนไม่
 กรุณาแบ่งมาบ้างเป็นไร
 เราจะได้พ้นทุกข์เป็นสุขเอย

วิสูตร

- (๕๐๖) สักรวาตั้งใจหาไว้อีก
ถึงเมืองตากคงจะสมอารมณ์ประสงค์
ได้กะเกณฑ์เตรียมไว้โดยใจจง
จะได้ส่งของรับไว้ฉบับพลัน
จะขอแบ่งขอปันนั้นไม่เหมาะ
มีจำเพาะไว้เกลือกเผื่อเลือกสรร
สำหรับเดี่ยวล่องไปจะไม่ทัน
ถ้าผลุนผลันพลาดทำไม่ได้เอ๋ย.

วิสูตร-บ. ร.

- (๕๐๗) สักรวาข้าขอขอบใจท่าน
เออเช่นนั้นจึงสมว่าคมสัน
ขอจงรักจากว่าชั้ว
ถ้าแม่นมันจะได้เตรียมไว้รับรอง
จะเข็ดลางเรือไว้ให้สอาด
ปูเสื่อสาตจัดไว้มิให้หมอง
ทั้งสำหรับจะคอยรับประทับประคอง
ผ้าห่ม “ หรือ ” ของเทศาให้ซาเอ๋ย

วิสูตร

(๕๐๘) ลักรวาช้อรบัค้ำมั่น
 ทั่วอานนคังจะสัมอามณั้ประสงคั
 ถาคลาดเค็ลออนเลือนนัตติคิตดลง
 จะรับส่งกำซบตั้งยังกำแพง
 คงจะไต่ลึงนนเป็นมันเหมาะ
 ผัวเพราะ “ หรือ ” คงได้ไม่กินแห่นง
 ลักรับแก่นันหวาอย่าระเวง
 ถึงจะแย่งก็คงให้ไม่ได้เออย

วิสูตร-บ. ร.

(๕๐๙) มกรายั้สืบเข้า
 สัมเต็จทรงยาตรา
 ตากเก่าเพื่อทศัณา
 ถ้ายภาพมหาธาตุเจ้า

เจตนา พิกาเออย
 สั้ดาว
 สัถูป สัถานแฮ
 เสร็จแล้วกลับเรือ

พิสัย

(๕๑๐) เวลาเกือบดับแล้ว	ชบวนคลา
ตอนม้วนมีปลับปลา	ประทัບร้อน
ออกถึงตากนาฬิกา	เกือบย่ำ คำเฮีย
ข้าราชการเฝ้าขับซ่อน	พรั่งพร้อมเรียงราย

พิสัย

(๕๑๑) กลางคืนพินพาทยพร้อม ดนตรี	
ร้องขับมโหรี	แซ่ซ้อง
ประดิษฐ์สักการามิ	หลายบท
ขอพระเกียรติยศพร้อม	ส่งร้องถวายเลี้ยง

พิสัย

(๕๑๒) สักการาเสด็จพระแม่เจ้า
 ประพาศเหล่าภาคเหนือส่วนสยาม
 พาพระราชธิดาส่งงาม
 ราชวงศ์ทรงตามมากมี

พระประสงค์จะให้ทรงทอดพระเนตร
 ขอบเขตตณูชนเขานทีศรี
 หังพวกราษฎร์ไพร่ฟ้าประชาชน
 จะได้ชมบารมีทั่วกันเอย

วิสูตร

- (๕๓๓) สักกรวเสด็จเรือที่นั่ง
 ล่องน้ำราษฎรตั้งพรังอวยพรถวาย
 รวชนวนชวนพิศเพริดพราย
 ราชวัชปลิวปลายหงส์ลำ
 ไตรรงค์ขึงประจักษ์ลำเรือรว
 ล่องเป็นทิวงามสง่าทงหน้าหลัง
 สะพริบพร้อมนาวามาประดัง
 ยลสืบहरวมทงทงเอย

วิสูตร

- (๕๓๔) สักกรวรวชนวนเสด็จล่อง
 ในห้วงทองนำพวงคนทีศรี
 งามเรื่อนำลำหน้าจรด

งามทนงทงส์พรรณราย

งามเรอตามพรั่งพร้อมลอมคืบคัง

งามทงทงทิวปลิวขยาย

ผ่านไทรราษฎรน้อยบอบกาย

ช่องถวายพระพรจรเอย

พิสัย

(๕๑๕) มกรายสืบเอ็ดเข้า

เรอเล็กข้ามคางคา

โบราณสถูปนานา

ค่านักเจ้าอยุธยา

ชาติรา

ฟากโน้น

หลายแห่ง

ปลูกไว้เนิ่นนิน

พิสัย

(๕๑๖) เล็ดจตุลห้วยแม่ท้อ

ทอดพระเนตรเจดีย์สถาน

นเรศวรชอูปการ

คราวชนะหงษา

บนาน

ทัน

สถูป ไร่เสีย

เกียรติไว้กาลนาน

พิสัย

(๕๑๗) พระนารายณ์สร้างสถูปไว้ ตำบล น้ะฮัย
 อักพระเจ้ากรุงธน ก่อสร้าง
 เขาแก้วดยบูล แบบนเร ศัวรแฮ
 ทรงถ่ายภาพวาดร่าง ทิวแล้วกลบเรือ

(๕๑๘) บ่ายดำเนินสู่ห้อง ตลาด ดากเฮีย
 พวกพม่าเชียงใหม่มักลาด เกล่อนพอง
 ซากลับยุรยาตร ถนนหน้า จังหวัดเฮีย
 เวลาศาลครว้ง เหล่าลวนนักรเรียนหญิง
 พิลัย

(๕๑๙) ประทับทอดพระเนตรทั้ง วงศ์
 ปวงราชการมวลมา นั้เง้า
 ปีดนากส่งสักรวา บทแต่ง ไว้เฮีย
 หลิวทพิรักษาเข้า ส่องร้องมโหรี
 พิลัย

(๕๒๐) สักรวาปวงข้ากราบพระบาท
 พระราชชายาदारารัศมี
 มีพระคุณกรุณาในคราน
 ทรงกระทำหน้าที่อำนวยการ
 พระปรีชาสามารถสิ้นเลิศ
 อุปถัมภ์ได้เกิดเพราะบรรหาร
 หมั้นเจ้าเหล่าราชบริพาร
 ขอประทานด้วยน้ำใจววยชัยเอย
 วิสูตร

(๕๒๑) สักรวาอันว่าพ่อเจ้า
 ผู้เป็นเค้านครพงศ์บุรีศรี
 ได้เอื้อเฟื้อข้าเจ้ามาคราวน
 ลักษณเมเปรมปรีดทองมวล
 สิ่งใดขัดได้จัดปรีกษาแก่
 แม่นแต่ขอขอบสอปล้วน
 ขอสุเทพดอยสุเทพจงเชิดชวน
 ทวยชาติทองมวลววยพรเอย
 วิสูตร-บ. ร.

(๕๒๒) ลักรวาระหว่างแก่งไช่แก่งว่า
 งามสง่าป่าเขาสูงระโห่ง
 ล่องลงมานาวาตองไช่โยง
 ส่องหิม่อมโยคโคกลงถึงบันทม
 จะอาศัยผาหมอนมาเอนอิง
 ให้เกรงกริ่งจะทับเอาเรือลุ่ม
 ต่างแย่งคว่ำหาพิมเส้นขยดม
 เรือไม่จมนักพอลหายสบายเอย

วิสูตร-บ. ร.

(๕๒๓) ลักรวาระแม่เจ้าชาวเสด็จ
 พวกลัวเมืองเตรียมเสด็จทุกถ้วนหน้า
 ที่ประทับแรมรอนผ่อนกายา
 ถิ่นเนาทำริมลำแม่น้ำพิงค์
 ลมเหน้อยยากลำบากทั้งปวงหมด
 ขอลอองบงกชพระยอดหญิง
 ถ้ำพระองค์ทรงพระตำราญยัง
 ขาทางหลายชายหญิงหรรษาเอย

๑. หม่อมลำความและหม่อมอบ จิสกุล ณ อุรุยา

๒. คณะกรรมการเมืองตากแต่งและร้องถวาย

(๕๒๔) สักริ^๕วาเร^๕อช^๕บ^๕ว^๕ร^๕บ^๕เ^๕ด^๕จ^๕
 ต^๕าง^๕เต^๕ร^๕ย^๕ม^๕เ^๕ร^๕จ^๕พ^๕ร^๕อ^๕ม^๕ห^๕น^๕า^๕ช^๕ล^๕า^๕ห^๕ล^๕า^๕ย^๕
 ต^๕ง^๕จ^๕ิ^๕จ^๕ิต^๕ต^๕ค^๕ิ^๕ด^๕เ^๕า^๕อ^๕ง^๕ค^๕เ^๕า^๕น^๕า^๕ย^๕
 ล^๕า^๕บ^๕า^๕ก^๕า^๕ย^๕ม^๕ิ^๕ค^๕ิ^๕ด^๕ม^๕ง^๕ก^๕ิ^๕จ^๕า^๕ร^๕
 ต^๕ว^๕ย^๕อ^๕า^๕น^๕า^๕จ^๕บ^๕า^๕ท^๕บ^๕ง^๕ก^๕อ^๕ง^๕ค^๕เ^๕ม^๕เ^๕า^๕จ^๕
 ค^๕ุ^๕ม^๕ค^๕ร^๕อ^๕ง^๕เ^๕ล^๕า^๕ป^๕ระ^๕ชา^๕มา^๕ป^๕ระ^๕ส^๕า^๕น^๕
 ค^๕ว^๕า^๕ม^๕เ^๕็^๕บ^๕ว^๕ย^๕ไ^๕ห^๕เ^๕ม^๕เ^๕ว^๕พ^๕า^๕น^๕
 ต^๕า^๕ง^๕ล^๕ำ^๕ร^๕า^๕ญ^๕ล^๕ิ^๕ม^๕ท^๕ุ^๕ก^๕ข^๕ท^๕ุ^๕ค^๕น^๕เ^๕อ^๕ย^๕

(๕๒๕) สักริ^๒วามา^๒ป^๒ระ^๒ท^๒บ^๒ท^๒ิ^๒ระ^๒ห^๒เ^๒ง^๒
 ไ^๒ด^๒ต^๒ก^๒เ^๒ต^๒ง^๒ร^๒บ^๒เ^๒ด^๒จ^๒พ^๒ระ^๒เ^๒ม^๒เ^๒ห^๒ญ^๒ิง^๒
 พ^๒ระ^๒ค^๒ุ^๒ณ^๒เ^๒ล^๒ิ^๒ศ^๒ล^๒ำ^๒ม^๒ิ^๒ป^๒ระ^๒ว^๒ิง^๒
 ท^๒ง^๒ช^๒า^๒ย^๒ห^๒ญ^๒ิง^๒เ^๒า^๒พ^๒ระ^๒บ^๒า^๒ท^๒มิ^๒ชา^๒ด^๒ว^๒ัน^๒
 ช^๒า^๒พ^๒ระ^๒พ^๒ุ^๒ท^๒ข^๒เ^๒า^๒ป^๒ล^๒ม^๒ก^๒ม^๒ล^๒ย^๒ง^๒ล^๒น^๒เ^๒ล^๒อ^๒
 พ^๒ระ^๒ค^๒ุ^๒ณ^๒เ^๒อ^๒เ^๒ล^๒อ^๒ย^๒ง^๒ท^๒ก^๒ส^๒ิ^๒ง^๒ส^๒ร^๒ร^๒พ^๒เ^๒—

ข้าพระพุทธเจ้าขอนอบมอบชีวิต
แทบพระบาททรงธรรม์จวบชีพมรณ

พิสมัย

(๕๒๖) ขอเดชะข้าพระพุทธเจ้า
พวกข้าเหล่านักเรียนนรรษา
พระแม่เจ้าปกเกล้าเหล่าประชา
ใต้ฝ่าฝ้าดอองธุลีดินด้นัก
สรรพภัยอย่ากลายมาใกล้บาท
จงพินาศสูญเพิ่มพูนผลศักดิ์
พระประสงค์สิ่งไรได้พร้อมพรัก
แจ้งประจักษ์เจเนจิตต์ จตุพิชพร

พิสมัย

(๕๒๗) วาระน้อมตถ์มณฑลเลิศ
แด่นประเสริฐยนิต์จะมีไหน

พวกข้าเจ้าเหล่านักเรียนสตรีไทย
 มีใจภักดีพร้อมน้อมกมล
 ขอแสดงละครร้องฉลองบาท
 ที่ประพาศเหนือขากมามากหน
 เพื่อพระองค์ทรงผ่อนพระสีก
 ข้าทุกคนของฉลองพระคุณเอย

พิสมัย

(๕๒๘) ละครเนื้อเรื่องพม่าแท้ ดัดแปลง

กายแต่งคำร้องแสดง	พม่าล้วน
ฝึกหัดเล่นแข็งแรง	เต็มจิตต์ ถวายนา
พระโปรตปรานถ้วน	เล็กแล้วเสด็จจง

พิสมัย

(๕๒๙) ยี่สิบสองรุ่งเช้า

ปวงขบวนยาตรา	นาวา
ดินดัดชุดเขนมา	ล่องนา
ลูประดางสองท่มลา	แทบตลอด ทางเขย
	ทรงกลายแรม

พิสมัย

(๕๓๐) เขตต์ระเห่งเห่งเห่ง เหลือใจ

เรือเรือเรอตโตไกล

ชักพน

เข่นเข่นเข่นเพียงไร

บ่เลือน หลุดเฮ้ย

ผืนจิตตชนชนชน

เล่นล้อเลียนกัน

บ. ร.

(๕๓๑) ลักรวน้ำแห้งไม่แรงไหล

เรือลำใหญ่ล่องลำบากยากนักหนา

จากตากแต่เข้าเกานาฬิกา

ไปไม่ถึงพลับพลาหยุดกลางทาง

ถ้าเจ้าคุณสมุหจะร้อนใจ

รีบออกเดินเร็วไปเป็นเหาะอย่าง

กระเบนหลุดกไม่หยุดที่กลางทาง

เดินพลางโจงพลางไม่วางเอย

พิสัย

(๕๓๒) ลักขระเรือเทศาออกไปแล้ว
 ขบวนเรือติดเป็นแถวไม่ได้เรื่อง
 ยิ่งติดหนักเข้าระอาเวลาเปลือง
 หงโยกเยกของหัวท้ายย้ายเปลี่ยนลำ
 แลเห็นเขาปะดางอยู่แวม ๆ
 แต่พอถึงหัวแหลมก็พลบค่ำ
 มืดเข้าไม่เห็นร่องจิงต้องคลำ
 ถึงตรอนเกอบย่ำยามหนึ่งเอย

พิสัย

(๕๓๓) ยี่สิบสามรุ่งเช้า	แปดนาฬิกาเฮย
ปวงขบวนออกคลา	ถืองดิน
ลวงจอดบุชา	เจ้าเพอ คุ่มนา
เขตตตาก้าแพงกน	ต่อท้ายติดคลอง

พิสัย

(๕๓๔) ศาลเจ้าตำบลัน	ลือชา
จรเข้หัวกำมา	ใหญ่แท้
ลอยทมนต์คองคา	เห็นบ่อย
คอยบ่เห็นนานแม่	แต่น้อยจำไกล

พิสัย

(๕๓๕) ถีบเอ็ดครั้งลุทยง	เกาะดำ แะเฮย
เรือขบวนเข้าจอดลำ	ลำถวน
บายสมุทรเทศานำ	เสด็จสู่ เหนือนา
ทอดเนตรต่อวันถวน	พวกค้าปลาเสด็จ

พิสัย

(๕๓๖) ยลเสร็จเสด็จกลับเมอ	พลับพลา
ท่านท่านทรงสักรวา	ต่อโต
ทงหม่อมมกตอบบมา	หลายบท
ผลัดอ่านคฺยกันโอ	คิดข้อความซ้ำ

พิสัย

- (๕๓๗) น. นี. สักกรวาระอาเหลือเรือดิตตน
 ๒ อ. ป. คนต้องยืนเข้านาไม่หยุดหย่อน
 ๓ ห. ว. จะดูดลากเท่าไรไม่อย่ากร
 ๔ ห. ชอบฟกรอนอยู่บนหาดชาดสิ่งยล
 ๕ ด. ร. ยิ่งเรือใหญ่ไปไปก็หยุดพัก
 น. น. ไม่รู้จักวากรอยกพนหน
 อ. ป. จนคนนั่งอยู่บนเรือต้องลงชล
 ห. ว. ล่าละวนท่องนารำไปเอย
- (๕๓๘) ด. ร. สักกราเรือดิตจนผิดคาด
 น. น. ทำให้คลาดที่ประทับสลักกลุ่ม
 อ. ป. ที่ฟกรอนกลับต้องนอนนอนกลุ่ม
 ห. ว. ใต้ออกยุ่มยามยั่วตัวเป็นเป็น

-
๑. น. น. สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ
 ๒. อ. ป. พระองค์เจ้าเจ้าอภัยนริศ
 ๓. ห. ว. พระองค์เจ้าหม่อม
 ๔. ห. เจ้าจอมมารดาหม
 ๕. ด. ร. พระราชชายาเจ้าดารารัศมี

- น. น. การเดินเรือมีดคำเส้นลำบาก
- อ. ป. ทำให้ยากแท้ ๆ แลไม่เห็น
- ห. ว. ต้องตะโกนเหนือไต้ดูไม่เว้น
- ด. ร. อยากจะลูกชนเด่นเช่นเองเอย
- (๕๓๙) ห. ว. สักรวาคอยดูจรเข้า
- ห. ไม่ประสบพบแต่เหล่าหุ้มมัจฉา
- อ. ป. คอยไปก็จนเนิ่นเกินเวลา
- น. น. จำเป็นจำคลาคลาดต่อไป
- ห. ว. อนิจจาเสียแรงมาจนถึงที่
- อ. ป. จะให้เห็นสักทีก็ไม่ได้
- ห. ว. น. น. หรือว่าเจ้าไม่โปรดด้วยข้อใด
- อ. ป. จึงดลให้แพ้อากริมมจริงเอย
- (๕๔๐) น. น. สักรวาวันนคิตผิตถนัด
- น. น. ไม่ควรเร่งรีบรัดมาถึงนี้

๑. หมายถึง สมเด็จพระบวรราชราชนุภาพ เมื่อเสด็จล่องเรือมา เคยเห็นจรเข้าที่วังเจ้า

- อ.ป. จอดอยู่วังเจ้าก่อนก็จะดี
 ห.ว. เผื่อได้เห็นกุมภบ้างสักครา
 อ.ป. คิดไปทำให้โมโหหนัก
 น.น. ถ้าเมื่นจักคอยอีกสองชั่วโมงกว่า
 ห.ว. จะได้เห็นส่มคิดเจตนา
 อ.ป. ดั่งคนไปหาปลาเขาว่าเอย

(๕๔๑) สักรวาล่องมาถึงวังเจ้า
 ขบวนเจ้าจอดบูชาที่หน้าศาล
 ขอดูมาตเรือเพื่อตำราญ
 จอดเป็นนานไม่ได้เห็นจำเป็นคลา
 พอบ่ายสองพวกตมของเขาดูเห็น
 ดำหมื่นลอยอยู่ข้างภูผา
 ตกกลางคืนหม่อมมหันพลันอุรา
 เรือมีช่องทำฝาปิดมิดเอย

หิตย

(๕๔๒) ลักรวากล่าวความยามล่องแก่ง

นำลงแหงหยอนเรือเบือนกหนา

ที่ล่ำเล่ผายไต้ไม้รอร

ผิพายร้องเฮฮาซ่าเสียงดัง

ผายนายท่ายยนจ่องร้องยดเซา

เพื่อเร่งเร้าลูกถ่อแข่งขอชน

ส่วนเจ้าคุณที่ไปในเรือน

ฟังสำคัญว่าให้หยุดเสียดกลางทาง

จึงบัญชาดูว่าฮ้อย่างไร

มาหยุดกันทำไมในแก่งกว้าง

นายท่ายนงมอมขมพลาง

เรือผายห่างสุดแก่งจึงแจ้งเออย

หม่อมลำดวน

๑. เร่งให้ชักกรรเชียงยาว

๒. หมายถึงพระยาบุรุษรัตน และพระยาวิสูตร

(๕๔๓) ยึดบัสเจตครึ่งเช้า ยাত্রา
 ลุปากคลองแม่ระกา หยตเช้า
 ทรงเรือเสาะกุมภา เพือทอด พระเนตรเฮีย
 คนถ่อพบเหี้ยเว้า วาน “ บุตร ” มั่น
 หิลัย

(๕๔๔) เล็ดจกกลับเรือออกคล้อย คลาไคล
 เรือติดเป็นตอนไป บ่อยเช้า
 คนเข็นมากถึงใจ ตามหาด ทรายนา
 ลุบายกำแพงลำ แต่งร้องลักรวา
 หิลัย

(๕๔๕) ต. ร. ลักรวามาในคลองแม่ระกา
 ต. ร. หมายจะได้ทัศนจักรเข
 บ. ร. ต่างตงตาคอยดูอยู่ท่งเพ
 น. น. คืดคะเนว่าจะพบเป็นแน่นอน
 ว. ส. ขอบพระทัยในเจ้าทงสองศาล

ว. ส. น. น. ได้^๒ประทานให้^๒เห็น “บุตร” บน
ไม้^๒ขอน

อ. ป. พอ^๒ถ่ายรูป^๒ได้^๒เสร็จ^๒แล้ว^๒กรับ^๒จร

ห. ว. มา^๒อวด^๒คน^๒ให้^๒กระ^๒ฉ่อน^๒แม่^๒น้ำ^๒เอ๋ย

(๕๔๖) สัก^๒ร^๒ว^๒า^๒มา^๒ถึง^๒ย่าน^๒บ้าน^๒โคง^๒เตง

เห^๒มา^๒ะ^๒เห^๒ม^๒ง^๒ซ^๒อน^๒ด^๒น^๒ก^๒ห^๒นา

ซ^๒่าง^๒โคง^๒เตง^๒โคง^๒เว^๒้า^๒เข้า^๒ดำ^๒รา

ป^๒วง^๒นา^๒ว^๒า^๒มี^๒อ^๒ย^๒าก^๒จะ^๒จาก^๒ไป

เด^๒ต^๒ด^๒กร^๒อน^๒หน^๒อน^๒มา^๒ก^๒เร^๒อ^๒ก^๒ต^๒ด

ท^๒ง^๒ย^๒ง^๒ผ^๒ิด^๒ที่^๒ป^๒ระ^๒ท^๒ับ^๒ก^๒ลับ^๒ไถ^๒ล

ร^๒้อน^๒เบ^๒็น^๒ร^๒เ^๒ม^๒อด^๒อด^๒ให้^๒ซ^๒ัด^๒ใจ

ถ^๒่า^๒ลง^๒ไป^๒เซ^๒็น^๒เร^๒อ^๒เ^๒อง^๒ค^๒ง^๒เก^๒้ง^๒เอ^๒ย

วิสูตร-บ. ร.

(๕๔๗) สัก^๒ร^๒ว^๒า^๒ห^๒ก^๒คำ^๒ร^๒้อง^๒ถ^๒ำ^๒บ^๒าก

ดู^๒เห^๒ม^๒ี^๒อน^๒มา^๒ก^๒ไป^๒ก^๒ว^๒่า^๒เบ^๒า^๒บ^๒ที่^๒เค^๒ย^๒เ^๒็น^๒

ห^๒ร^๒อ^๒ป^๒ระ^๒ดิ^๒ษ^๒สุ^๒ค^๒ว^๒าม^๒ซ^๒ัด^๒ให้^๒ซ^๒ัด^๒เจ^๒น

จ^๒ึง^๒เก^๒ิน^๒เก^๒ณ^๒ท^๒ี่^๒ส^๒อ^๒ง^๒คำ^๒ด^๒้วย^๒จำ^๒ใจ

อนันพันชนตองไขความคิดลึก
 นกแลวนกอาจเพอละเมอได้
 ถึงกล่าวเหชนเมอหลับด้วยนับไว
 พอร้องได้ด้ามบทกตณเอย

บ.ร.-วิสูตร ทอหม่อม

(๕๔๘) ยี่สิบห้าแปดครึ่งเข้า ยাত্রา
 พระเสด็จโดยนาวา เล็กข้าม
 ชนสู่ท่าโรงสุรา ประทับ หามเฮย
 ดำรavnนำเดินห้าม เหล่าผู้คนกราย
 หิลัย

(๕๔๙) ประพาศตลาดเรียงราย ของวางขายมัวถวน
 หลายหลากมีมากถวน ตั้งค้าธรรมดา มวลนา
 หิลัย

(๕๕๐) วัดชีนางเกาตรร พุทธรูปอันชำรุดแล้ว
 รวมหลายสมัยเพริดแพร้ว เพื่อให้ชมกัน ทวนา
 หิลัย

(๕๕๑) เสด็จยาดทรายนิตย์ยาน ผ่านสถานราชกิจดาว
ลูกำแพงอะคร้าว ก่อนด้วยศิลา แลงมवल

พิสัย

(๕๕๒) สถานพระคิวัระ อิกทงวัดพระแก้ว
หลักเมืองศักดิ์สิทธิ์แผ้ว เหล่านบูชา ทวนา

พิสัย

(๕๕๓) เสด็จนอกนครา ลูวัดป่ามดโกส
วัดพระนอนพระยืนไซร์ อิกทงวัดกา แลงงาม

พิสัย

(๕๕๔) นายอำเภอรานกระต่าย นำผืนผายทวทง
วัดอวาสีใหญ่ต่ง ทร่อนพลับพลา ท่านนา

พิสัย

(๕๕๕) มีสระศิลาแลง ผังเป็นแท่งใหญ่กว้าง
ประทับประรำช้าง เครื่องนำเสวย ถวายนา

พิสัย

๑. ดำนานพระแก้วมรกตกล่าวว่า พระแก้วเคยประดิษฐานอยู่เมือง
กำแพงเพชรนครหนึ่ง

๒. รองอำมาตย์ตรี ขุนพิจารณ์กิจประชา (นิม ศรีจันทร์)
นายอำเภอรานกระต่าย

(๕๕๖) เล็ด^๑จตามเขตต์^๒ขอบ วั^๓ตช่วงรอบสู่^๔ต้าย
ทรงถ่ายภาพหลากไ^๕ ทั่ว^๖แล้วกลับทาง เก่านา
พิสัย

(๕๕๗) ประดิษฐ^๑สักรวา อ่านเฮฮามากผู้
คัก^๒จกกำหนดรู้ คำ^๓แล้วดนตรี แล^๔ดงนา
พิสัย

(๕๕๘) น.น. สักรวาอำเภอพรานกระต่าย
น.น. จะ^๑รู้จักชาวช้าย^๒ก็หาไม่
ห.ว. ไ^๓แต่ยม^๔แหะ ๆ อยู่^๕เรื่อยไป
อ.ป. จะ^๑พูดว่ากระไร^๒เกือบ^๓ไม่^๔เป็น
ว.ส. เคย^๑ชำนาญ^๒แต่การจับ^๓กระต่าย
บ.ร. การ^๑ท่ง^๒หลาย^๓จึง^๔แล^๕ไม่^๖ใคร^๗เห็น
น.น. คิ^๑ด^๒ไ^๓น^๔จ^๕ิง^๖ไ^๗ได้^๘ไป^๙เล^{๑๐}อก^{๑๑}เพ^{๑๒}น
น.น. ให้^๑มา^๒เล่น^๓ตลก^๔ประ^๕ชัน^๖ไม่^๗ขัน^๘เอย

๑. ว.ส. พระยาวิสูตรสาครดิษฐ์

๒. บ.ร. พระยาบุรุษรัตนราชภักดิ์

(๕๕๙) สักกรวอนิจจาเตรเปเล่าปลุก
 เราฟังทุกเช้าเหมาะเพราะนักหนา
 ขาดเป็นตอนย้อนกลับสืบไปมา
 ตังอร่าฟังสองเช้าไม่เข้าใจ
 ไต่ภาคเพียรเรียนเทศาเพื่อว่ากล่าว
 ท่านกลับเข้าใจผิดคิดเคืองให้
 ถ้อยว่าเขาเป่าถูกทุกคราวไป
 เราไม่ใช่ทหารเตรยอมแพ้อย

พิสัย

(๕๖๐) สักกรวฟังเตรปลุกเมื่อเช้ามืด
 เลี้ยงช้างผัดนักระไรครูไหนสอน
 จวนต้องเฝ้าโผนวังทงทนอน
 หรือชาวนครสวรรค์ฟังว่าเพราะดี
 ขอท่านเทศาจงได้โปรด
 อย่าให้โสดพวกเราต้องบ่นนี้

ม^๕ร^๕บ^๕ส^๕ง^๕ใ^๕ห^๕ท^๕ท^๕า^๕น^๕มา^๕ท^๕ง^๕น^๕
 ใ^๕ป^๕ซ^๕า^๕ง^๕ห^๕น^๕า^๕ด^๕า^๕ด^๕ค^๕ง^๕เพ^๕ร^๕า^๕ะ^๕เ^๕ย^๕

บ. ร. - วิสูตร

(๕๖๑) บ^๕ท^๕ร^๕อ^๕ง^๕ข^๕อ^๕ง^๕ค^๕ณ^๕ะ^๕ก^๕ร^๕ม^๕ก^๕า^๕ร^๕เ^๕ม^๕เ^๕ก^๕า^๕แ^๕ง^๕
 ร^๕อ^๕ง^๕ส^๕่ง^๕ค^๕ร^๕อ^๕ง^๕ส^๕า^๕ย^๕
 ส^๕ั^๕ก^๕ร^๕ว^๕า^๕ข^๕า^๕พ^๕ร^๕ห^๕เ^๕จ^๕า^๕
 ข^๕อ^๕น^๕อ^๕ม^๕เ^๕ล^๕า^๕ก^๕ร^๕า^๕บ^๕ส^๕ำ^๕ม^๕ต^๕า^๕ม^๕น^๕ุ^๕ส^๕ัน^๕ห^๕
 ก^๕ะ^๕ต^๕ัญ^๕ญ^๕ร^๕ท^๕ว^๕ท^๕ุ^๕ก^๕ต^๕ว^๕ค^๕น^๕
 ต^๕ล^๕อ^๕ด^๕จ^๕น^๕ข^๕า^๕ว^๕ต^๕ล^๕า^๕ด^๕ร^๕า^๕ษ^๕ฏ^๕ร^๕
 ไ^๕ด^๕ข^๕น^๕ห^๕ม^๕เด^๕ข^๕า^๕ฝ^๕า^๕พ^๕ร^๕ห^๕า^๕ท^๕
 เ^๕ด^๕็^๕จ^๕ป^๕ร^๕ะ^๕พ^๕า^๕ค^๕ด^๕ิ^๕ย^๕เ^๕ร^๕เ^๕อ^๕น^๕าง^๕ป^๕ะ^๕ส^๕ล^๕อ^๕น^๕
 ข^๕ล^๕ม^๕า^๕ร^๕ค^๕จ^๕า^๕ก^๕ร^๕ะ^๕ห^๕ง^๕แ^๕บ^๕ง^๕เ^๕ป^๕ั^๕น^๕ด^๕อ^๕น^๕
 ป^๕ร^๕ะ^๕ท^๕บ^๕ร^๕อ^๕น^๕แ^๕ร^๕ม^๕แ^๕ว^๕ง^๕ก^๕า^๕แ^๕ง^๕เ^๕ย^๕

บ. ร. - วิสูตร

(๕๖๒) สักกรวาชำบาทราชกิจ
 ทั่ทวยราชญ์มีจิตตคิตหรรษา
 แล่นปลาบปลื้มในพระกรุณา
 พระแม่เจ้าเสด็จมาสู่กำแพง
 ต่างจัดทำพลับพลาที่ประทับ
 ไว้สำหรับรับเสด็จจากระแหง
 ถึงยากเย็นเป็นไม่เสียตายแรง
 มุ่งแสวงจงรักภักดีเอย

(๕๖๓) สักกรวาทรงองค์ทรงฉลาศ
 เสด็จประพาศนครปูลุสสถาน
 ทอดพระเนตรเขตต์วัดฤแห่งโบราณ
 ออกจากลหกลเมืองเวียงฤทธิ
 มีอารามตามระยะพระสถูป
 พุทธรูปองค์กระวินพระชินศรี

ที่^๑ชา^๒ร^๓ด^๔ห^๕ก^๖พ^๗ง^๘ก^๙ย^{๑๐}ม^{๑๑}

พ^{๑๒}อ^{๑๓}เ^{๑๔}็น^{๑๕}ที่^{๑๖}เพ^{๑๗}ล^{๑๘}ิ^{๑๙}น^{๒๐}เ^{๒๑}น^{๒๒}พระ^{๒๓}ท^{๒๔}ย^{๒๕}เ^{๒๖}ย

- (๕๖๔) ถั^๑กร^๒ว^๓า^๔ข^๕อ^๖า^๗ร^๘ก^๙ษ^{๑๐}อ^{๑๑}น^{๑๒}ศ^{๑๓}ก^{๑๔}ด^{๑๕}ส^{๑๖}ท^{๑๗}
 ช^{๑๘}ง^{๑๙}ส^{๒๐}ถ^{๒๑}ิต^{๒๒}ย^{๒๓}ห^{๒๔}เ^{๒๕}ล^{๒๖}ง^{๒๗}ก^{๒๘}า^{๒๙}พ^{๓๐}ง^{๓๑}เพ^{๓๒}ช^{๓๓}ร^{๓๔}เ^{๓๕}ช^{๓๖}ง^{๓๗}ช^{๓๘}น^{๓๙}
 ท^{๔๐}ง^{๔๑}พระ^{๔๒}พ^{๔๓}ท^{๔๔}ท^{๔๕}ท^{๔๖}ร^{๔๗}ร^{๔๘}ร^{๔๙}ม^{๕๐}ส^{๕๑}ง^{๕๒}ส^{๕๓}ม^{๕๔}ท^{๕๕}ร^{๕๖}ง^{๕๗}ท^{๕๘}ร^{๕๙}ร^{๖๐}ม^{๖๑}
 ช^{๖๒}ว^{๖๓}ย^{๖๔}ป^{๖๕}อ^{๖๖}ง^{๖๗}ก^{๖๘}ัน^{๖๙}ต^{๗๐}ร^{๗๑}ร^{๗๒}พ^{๗๓}ก^{๗๔}ย^{๗๕}บ^{๗๖}ไ^{๗๗}ก^{๗๘}อ^{๗๙}ง^{๘๐}ค^{๘๑}
 ข^{๘๒}อ^{๘๓}ใ^{๘๔}ห^{๘๕}ย^{๘๖}ง^{๘๗}ย^{๘๘}น^{๘๙}ม^{๙๐}น^{๙๑}พระ^{๙๒}ช^{๙๓}ณ^{๙๔}ษา^{๙๕}
 พ^{๙๖}ล^{๙๗}ะ^{๙๘}มา^{๙๙}สู่^{๑๐๐}พระ^{๑๐๑}อ^{๑๐๒}ย^{๑๐๓}า^{๑๐๔}ง^{๑๐๕}ป^{๑๐๖}ระ^{๑๐๗}ส^{๑๐๘}ง^{๑๐๙}ค^{๑๑๐}
 ป^{๑๑๑}ระ^{๑๑๒}ส^{๑๑๓}บ^{๑๑๔}ส^{๑๑๕}ท^{๑๑๖}ห^{๑๑๗}ก^{๑๑๘}ป^{๑๑๙}ระ^{๑๒๐}ก^{๑๒๑}าร^{๑๒๒}ด^{๑๒๓}ำ^{๑๒๔}ร^{๑๒๕}า^{๑๒๖}ญ^{๑๒๗}อ^{๑๒๘}ง^{๑๒๙}ค^{๑๓๐}
 ข^{๑๓๑}อ^{๑๓๒}ใ^{๑๓๓}ห^{๑๓๔}ท^{๑๓๕}ร^{๑๓๖}ง^{๑๓๗}ม^{๑๓๘}อ^{๑๓๙}ง^{๑๔๐}ศ^{๑๔๑}ร^{๑๔๒}ิ^{๑๔๓}น^{๑๔๔}ว^{๑๔๕}เ^{๑๔๖}ย

- (๕๖๕) ย^๑ี^๒ด^๓ิ^๔บ^๕ห^๖ก^๗ร^๘ุ^๙ง^{๑๐}เ^{๑๑}า^{๑๒} ป^{๑๓}ระ^{๑๔}พ^{๑๕}า^{๑๖}ศ^{๑๗} ร^{๑๘}เ^{๑๙}อ^{๒๐}เ^{๒๑}ย^{๒๒}
 ถ^{๒๓}ิ^{๒๔}ง^{๒๕}ว^{๒๖}ัด^{๒๗}พระ^{๒๘}บ^{๒๙}ร^{๓๐}ม^{๓๑}ชา^{๓๒}ตุ^{๓๓} ถ^{๓๔}่^{๓๕}ด^{๓๖}ง^{๓๗}ช^{๓๘}น^{๓๙}
 ป^{๔๐}ว^{๔๑}ง^{๔๒}รา^{๔๓}ษ^{๔๔}ฏ^{๔๕}ร^{๔๖}ม^{๔๗}า^{๔๘}ก^{๔๙}เ^{๕๐}ล^{๕๑}อ^{๕๒}น^{๕๓}ก^{๕๔}ลา^{๕๕}ด^{๕๖} เ^{๕๗}น^{๕๘}อ^{๕๙}ง^{๖๐}เ^{๖๑}น^{๖๒}น^{๖๓}
 ส^{๖๔}ว^{๖๕}น^{๖๖}ห^{๖๗}ม^{๖๘}า^{๖๙}ก^{๗๐}ค^{๗๑}ด^{๗๒}อ^{๗๓}ง^{๗๔}ย^{๗๕}า^{๗๖}ว^{๗๗}ด^{๗๘}น^{๗๙} ร^{๘๐}ั^{๘๑}ม^{๘๒}เท^{๘๓}เ^{๘๔}ย^{๘๕}เ^{๘๖}น^{๘๗}ด^{๘๘}บ^{๘๙}า^{๙๐}ย

ทิลัย

(๕๖๖) พระมหาธาตุสถูป^๑นี้ ชำรุดมา เดิมเฮีย
 พญาตะกำศรีทธา ก่อสร้าง
 แปลงรูปเคลื่อนคลาดคลา แบบมานี้ สถูปเฮีย
 เสร็จแต่ตั้งเมืองร้าง ช่อพร่องเศียร^๒
 พิลัย

(๕๖๗) ระยะทางแปดสิบเส้น ปรมาณ
 เมืองเก่ามีปราการ ใหญ่ล้อม
 เสิงเทินอยู่มมประสาน กอบก่อ แลงเฮีย
 ประทับ^๑เกา^๒พรอม เหล่าข้าตามหลาม
 พิลัย

(๕๖๘) สักรวาหคำทำกลอนกล่าว
 เพราะใช้ร้องสาวเส้ายาวนักหนา
 ถึงสามท่อนแล้วย้อนกลับอีกครา
 จึงเขียนมาเพื่อสดวกพวกดนตรี

๑. คำเมืองแปลว่า พม่า

๒. ที่จริงก็เป็นขอม ก่อด้วยศิลาแลง

นอนนิพนธ์จนละเมอเพ้อวัน
 เพราะในอกมกมุนถึงมารศรี
 ด้วยจากมาสองเดือนเหมองสองปี
 กลางวันยन्दตงงลมเอ๋ย

หม่อมตอบ บ. ร.

(๕๖๙) ถักรวาชเขียนด้วยแบ่งมาแจ้งเรื่อง
 เจ้าคุณเคืองหรือไม่ชอบไม่ตอบสาร
 เป็นธรรมเนียมถักรวามานมนาน
 จำว่าชานตอบกันเช่นนั้นเอ๋ย

หม่อมตอบ บ. ร.

(๕๗๐) ถักรวาสองคำเขียนด้วยแบ่ง
 ทำให้เคลงใจนักชกส่งสัย
 เวลารอนรนเป็นพันไป
 ยังขาดแต่นำอบไทยขอทานเอ๋ย

บ. ร. ตอบหม่อม

กลอนเสภาคณะดนตรีบรรเลง ถวายพระวิมา-
ดาเธอ กรมพระสุทธาสินีนาฏ ที่เมืองกำแพงเพชร
วันที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๐

(๕๗๑) สืบ^๕นวยกประนม^๕ขันธ์^๕เหนือเกล้า^๕
บังคมบาทพระแม่เจ้าจักรีศรี^๕
ทุกพระองค์เสด็จ^๕มาในคราน^๕
ขอรองพระบารมี^๕นรินทร์^๕
ฝ่าพระบาทประพาศ^๕ภาคพยัพ^๕
พระที่นั่งนางปะลำ^๕ดับแลสลอน^๕
เมืองเชียงใหม่^๕แลระแหง^๕กำแพงนคร^๕
ประทับแรม^๕แลร้อน^๕ลำดับกาล^๕
ทย^๕สืบ^๕สืบ^๕มกรา^๕ถึง^๕เมือง^๕น^๕
ประทับ^๕แรม^๕ราตรี^๕สถาน^๕
พวกรา^๕เจ้า^๕เหล่า^๕ข้าราชการ^๕
ล้วน^๕ปรี^๕เปรม^๕เกษม^๕สันท^๕ทุก^๕ตัว^๕คน^๕

ยึดห้ามกราเสด็จประพาส
 ตามโรงเรือนบ้านตลาดตลอดถนน
 ทวยราษฎร์นั่งตมูชามามากคน
 ตามวิสัยของชนชาวกำแพง
 เสด็จโดยราชยานผ่านถึงวัด
 ชีนางเกาศาลารัฐบาลแสง
 ศาลเรือนจำโรงตำรวจตรวจแข็งแรง
 แล้วเสด็จในกำแพงเมืองโบราณ
 ทรงสการพระเจดีย์ทิศทิศ
 พระพุทธรูปสถูปสถิตยทุกสถาน
 แล้วเสด็จกลับพลับพลามิทันนาน
 เพื่อทรงพระตำราญทุกพระองค์
 ราตรแล้วได้มदनตรรอง
 สักรวาทพร้อมดั่งประสงค์
 ข้าพระพุทธเจ้าข้าราชการใต้ดวง
 บรรเลงเพลงถวายร้องดั่งพร้อมเพรียงกัน

ยัสืบหกมกรามาประพาศ
 ยิงวัดพระบรมธาตุสถานสุวรรณ
 ทอดพระเนตรภูมิประเทศที่ล้ำคณ
 ทุ่งเศรษฐีครั่งกระนนตานานมี
 อันทุ่งเศรษฐีมีมาแต่ก่อนเก่า
 โบราณเล่าว่านครทุมคือทนิ
 ครั่งหนึ่งเคยเป็นเมืองสมบูรณดี
 คุบารมีแห่งเจ้ากรุงสุโขไทย
 เป็นเมืองประตุดงอยู่ตวันตก
 ชิงอาจปกป้องหมู่วิปกษัย
 เพื่อดความสันติสุขดับทุกชกษัย
 ยังประเทศของไทยให้คังนาน
 บดินมถึงจะเอบอ้าง
 แต่วัดร้างแลสถูปเจดีย์สถาน
 อิกขอบคั่นคูค่ายแลประการ
 ชิงลวนแต่เป็นสถานบ้องอันตราย

ในคณันมเสภาขบรวง
 กับดนตรีได้ฉลองพระคุณถวาย
 ตามโปรเกมประทับแรมราตรีท้าย
 พอรุ่งเช้าเสด็จผายจากพลับพลา
 ฝ่าพระบาทเสด็จประพาศในครานี
 ขำพระพุทธรเจ้าสุดที่โสมนัสสา
 ล้วนภักดีในพระคุณยอดบุญญา
 ราชวรทงภาราแสนปรีดี
 แต่เศร้าใจได้ข่าวว่าประทับ
 ส่องราตรีเสด็จกลับจากที่
 แล่นว่าเหว่ทวหน้าประชาช
 ด้วยได้ชมพระบารมีเพียงน้อยวัน
 อันพระเดชพระคุณวิบุลย์ยศ
 จกลือชาปรากฏบันลือลั่น
 เด่นดำรงอยู่ทุกคณวัน
 ผู้ในจิตต์เกล้านนนิรันดร

ขอเดชาอนุภาพองค์พระพุท
 อักพระธรรมไธสูตานุสาสน์สอน
 แลพระสังฆสํวากพระชินวร
 เทพยเจ้าฤทธิรอนทั่วโลกา
 จงปกป้องผององค์พระแม่เจ้า
 ทรงลํารายณ์ค้ำเช่าอารักขา
 หิงทุกข์ไศรยโรครภัยไม่บีทา
 ทรงลํารายณ์ทุกพระอิริยาบถเอย

หลวงมณูนาทวิมลฤคย์
 และนายเพ็ญ สุนทรณะสิน แต่ง

(๕๗๒) สักกรวาล่องลงมาถึงกำแพง
 เพชรไฉ่ดงเคยเป็นเมืองลําคัญหนัก
 มีประการฐานทัพลํารับพัก
 พลพิทักษ์แว่นแคว้นพระนคร

อดีตกาลการปกครองเป็นของลูก
 หลวงพิทักษ์พิทยอดิศร
 เพื่อบำรุงอาณาเขตยศดร
 ตั้รอนเสียแต่แรกให้แตกเอย

วิสูตร

(๕๗๓) ยี่สิบเจ็ดรุ่งเช้า	ขบวนคลาด กำแพงเฮีย
ลุมวิวัตพระธาตุ	หยุดถ้วน
พระเสด็จยวราช	ถ่ายรูป สดุดนา
แบบสุโขไทยถ้วน	ก่อไว้ปางบรรพ์

พิสัย

(๕๗๔) เจ็ดยี่ธาตุพัน	สถิตยฝั่ง นานา
น้ำเซาะส่วนบนพัง	ตกนา
วารลิกเป็นวัง	วนอยู่ เนืองเฮีย
จึงเรียกวังธาตุกลา	กล่าวพร้องตามมูล

พิสัย

(๕๗๕) ทรงเกา^๕อ^๕หาม^๕จ^๕ร^๕ด^๕ ตามทางอันแต่ง^๕ส^๕ล^๕้าง^๕
 ลุนคร^๕ไทร^๕ตร^๕ง^๕ร^๕้า อยู่ไกล^๕วัง^๕ร^๕า^๕ตุ^๕ เก^๕่าน^๕
 พิลัย

(๕๗๖) ส^๕ถ^๕ญ^๕ป^๕ก^๕ล^๕าง^๕ส^๕ง^๕ไ^๕หญ^๕่ มี^๕บ^๕ร^๕ร^๕ไ^๕ด^๕ก^๕อ^๕น^๕
 ทิศ^๕ต^๕ว^๕น^๕อ^๕อก^๕น^๕ัน ช^๕อ^๕ง^๕ต^๕ง^๕พ^๕ท^๕ร^๕ร^๕ูป^๕ เ^๕ี้ย^๕ว^๕น^๕
 พิลัย

(๕๗๗) เจ^๕ต^๕ย^๕ร^๕าย^๕ร^๕ี^๕ย^๕บ^๕ร^๕ี^๕ย^๕ง มี^๕อ^๕ย^๕ู่^๕เพ^๕ย^๕ง^๕ด^๕ำ^๕ม^๕ด^๕ำ^๕น^๕
 อุ^๕บ^๕ไ^๕ส^๕ถ^๕ส^๕ง^๕ส^๕อ^๕ำ^๕น^๕ ก^๕อ^๕ด^๕ว^๕ย^๕ศ^๕ิ^๕ล^๕า แ^๕ง^๕น^๕
 พิลัย

(๕๗๘) ต^๕ร^๕ิ^๕ก^๕ย^๕า^๕ม^๕บ^๕ร^๕ณ^๕ก^๕าล^๕ ค^๕ง^๕โ^๕อ^๕พ^๕าร^๕ไ^๕น^๕อ^๕ย^๕
 วิ^๕ศ^๕ว^๕ะ^๕ป^๕ระ^๕ดิ^๕ษ^๕สุ^๕พ^๕ร^๕อ^๕ย^๕ เ^๕พ^๕ริ^๕ต^๕แ^๕ร^๕ว^๕ำ^๕ม^๕ต^๕า ย^๕ิง^๕แ^๕ล^๕
 พิลัย

(๕๗๙) ท^๕ร^๕ง^๕ถ^๕ำ^๕ย^๕ภ^๕า^๕พ^๕เ^๕ร^๕็^๕จ^๕ พ^๕ร^๕ะ^๕เ^๕ด^๕็^๕จ^๕ก^๕ล^๕ิ^๕บ^๕เม^๕อ^๕
 เ^๕ร^๕็^๕อ^๕ง^๕ง^๕า^๕ม^๕อะ^๕เค^๕อ^๕ พ^๕ร^๕ัง^๕พ^๕ร^๕อ^๕ม^๕ข^๕บ^๕ว^๕น^๕ ท^๕ว^๕น^๕
 พิลัย

(๕๘๐) สามครั้งลุ^๕ต^๕ต^๕

บ้าน^๕ท^๕ป^๕วง^๕นา^๕วา

เย็น^๕เส^๕ด^๕จ^๕ท^๕ว^๕ด^๕ตา

ชา^๕กล^๕บ^๕ท^๕าง^๕เด^๕ิน^๕อ^๕อม

พล^๕ับ^๕พ^๕ลา^๕แ^๕รม^๕เฮ^๕ย

ห^๕ย^๕ด^๕พ^๕ร^๕อม

ท^๕ง^๕ท^๕ว^๕ด^๕ ร^๕้าง^๕เฮ^๕

หม^๕บ^๕าน^๕มา^๕เร^๕ือ

พิสัย

(๕๘๑) บ^๕าน^๕โค^๕น^๕ด^๕ำ^๕บ^๕ล^๕ช^๕้อ^๕พ^๕ร^๕อง^๕ เค^๕ย^๕มี^๕ เม^๕อง^๕เฮ^๕ย

นา^๕ม^๕น^๕คร^๕ค^๕ณ^๕ท^๕

เร^๕ิด^๕ร^๕้าง

ด^๕ำ^๕นา^๕น^๕แ^๕ห่ง^๕จ^๕าม^๕เท^๕ว^๕

ว^๕ง^๕ค^๕้อ^๕อ^๕ก^๕ น^๕า^๕ม^๕นา

อ^๕ก^๕พ^๕ร^๕ะ^๕ร^๕่วง^๕จ^๕า^๕ก^๕อ^๕้าง

ช^๕้อ^๕ไ^๕ว^๕ด^๕ร^๕ง^๕ก^๕ัน

พิสัย

(๕๘๒) ย^๕ล^๕ี^๕บ^๕เป^๕ด^๕ร^๕ุ่ง^๕เ^๕้า

ป^๕ระ^๕พ^๕าส^๕ ว^๕ัด^๕เฮ^๕ย

นา^๕ม^๕ว^๕ัด^๕ข^๕นา^๕น^๕ป^๕รา^๕ด^๕า^๕ท

อ^๕ย^๕ู่^๕ไ^๕ก^๕ล^๕

พ^๕ุ^๕ท^๕ร^๕ู^๕ป^๕เ^๕้า^๕เก^๕ล^๕อ^๕น^๕ก^๕ลา^๕ด

ร^๕ว^๕ม^๕เพ^๕ื่อ^๕ ช^๕ม^๕นา

พ^๕ร^๕ะ^๕ห^๕น^๕ง^๕ค^๕ี^๕ลา^๕ไ^๕ช^๕ร^๕

เพ^๕ริ^๕ด^๕เพ^๕ร^๕ว^๕ัง^๕า^๕ม^๕ค^๕ร^๕ัน

พิสัย

(๕๘๓) ทอดพระเนตรเสร็จแล้ว ออกนาวา

สืบเฝ้าหน้าพิกา กงไชร

ถึงบ้านท่าพุดซา หยตพัก ร้อนเฮีย

ออกอุทานได้ พรังพร้อมบายสาม

พิสัย

(๕๘๔) เรือจอดที่เรียบรอย เล่ดจคลา

คลองแห่งขลุงนาวา เล็กแผ้ว

เพื่อแสวงเสาะกุมภา เกลือกกลับ ประสงค์เฮีย

พบแต่เลื่อปลาเกลว ผ่านเลี้ยวกลับพลัน

พิสัย

(๕๘๕) ลักรवाल่องมาถึงคลองขลุง

เข้าจอดค้ำหน้าวัดอ้อแอเหลื่อ

ตลิ่งน้อยไม่มทจอดเรือ

ต้องจอดซ้อนกันเผื่อเหลื่อปะปน

พอเวลานาฬิกาว่างยามเช้า
 ดำรวจเป่านกหวีดกรีดสามหน
 หม่อมมิดิตว่าเปรตร้องก้ององอน
 พร่ำสวดมนต์แผ่ส่วนบุญวนวายเอย

หิลับ

(๕๘๖) มกรายสืบเก่า	ตวันงาย
คณะมุงกุมภหลาย	ออกช้า
จนจิตดับส่มหมาย	สับแต่ รอยนา
จนล่วงเลยเขตดล้า	กลับย้อนปากคลอง

หิลับ

(๕๘๗) เรือขบวนออกก่อนแล้ว นานครัน	
เพราะนัดไปพบกัน	แห่งหน้า
ทรงเรือประพาศฝัน	ผายล่อง ตามเฮ้ย
ขบวนจอดคอยถ้า	ที่ร่อนวังคนที

หิลับ

(๕๘๘) พวกผมแดงนั่งเฝ้า	พร้อมมูล
ถามไถ่ถึงตระกูล	บอกถ้วน
ขุนไชยจากเพชรบูรณ์	เป็นปู่ ทวดนา
บุตรและหลานเครือถ้วน	หลานแดงหลาย

พิสัย

(๕๘๙) หากบิตรเกิดเกล้า	ผมดำ
ฝ่ายแม่ผมแดงดำ	คละเข้า
เกิดบุตรมกแดงนำ	พันธ์้อย่าง แม่เฮีย
แดงพ่อดำแม่เกล้า	บุตรนนดำเล่มอ

พิสัย

(๕๙๐) ขบวนจากทรวง	ออกต่อ ไปนา
ลูกบ้านแสนดอ	กิ่งดง
ถึงธานีเวลาพอ	ซ่งบาย ห้าโมง
เรือจอดเขายบียง	พรกพร้อมเพรียงกัน

พิสัย

(๕๙๑) ของถวายหลายอย่างล้วน ทุลถวาย

คฤหบดีมุ่งหมาย

จิตตนิม

อภักตของชนลาย

เหลืองส์ลับ ดำเฮีย

ยังจิตของควาพร้อม

สั่งเลียงคนเรือ

พิสัย

(๕๙๒) บ.ร. ลักรวาเข้าวันนทแยบคาย

บ.ร. ลงเรือผายคลองชลุม่งตาหา

ม.ต. แม่นพบกุมภินดัจจินตนา

ว.ส. จะบ่วงสรวงเทศาให้ถึงใจ

ว.ส. เทศาก็ไม่ยากได้สินบล

บ.ร. ไพล่ไปค้นหวัฏมภามาแต่ไหน

ว.ส. เห็นสามหัวไม่เห็นตัวไม่พอใจ

บ.ร. จิงมะเหลเถไถต่อไปเอย

- (๕๕๓) ห.ว. สักรวาใจแห่งไม่เกล้งว่า
 น.น. จะคิตกลอนสักรวาหาคล่องไม้
 ต.ร. ด้วยไม่เห็นจรเข้ตงตงใจ
 ว.ส. ที่เทศาสัญญาไว้งไม่เจอะ
 ว.ส. ที่เทศาสัญญาไว้งไม่เจอะ
 ว.ส. เจ้าพ่อเหลืองตามไชยกัใจจิต
 น.น. ต้นแต่มีดว่าอย่างไรว่าไปเถอะ
 ห.ว. ไหน ๆ ก็อยู่ในจะเหลวเลอะ
 น.น. ปล่อยให้มันก่อเคอะไปเถิดเอย

- (๕๕๔) สักรวาเทศาอร่าสน
 รับของมันเร้งจิตคิตมุงหมาย
 มิได้กลัวแต่ร่อนนอนสบาย
 กระวนกระวายเสาะแสวงแหล่งกุ่มกิน

๑. สมเด็จพระที่นั่งทรงเตือนให้พระยานบุรุษรัตน์ ต่อกล่อน แต่กั้นเตือน
 นั้นเป็นกถอนต่อกันได้คืบแล้ว เคยได้หัวเราะรันท้เร้งสำราญไปในเรือ
 ถ้าเที่ยวกัน

บังเอนเจ้าเหลืองดาบไชยไม่สังเคราะห์
 ให้จึงเจาะกมภัทถวิล
 ออกเทศาคตกออยากได้ชน
 นังนอนจินนาการรำคาญเอย

มหินทรเดช

(๕๕๕) มกราคมสามสิบเช้า ยাত্রา
 ลูแห่งบ้านพลับพลา พรังพร้อม
 พอสืบเอดนาฬิกา กับกิง
 ลำราญพระยานอัมมิ รับเข้านครสวรรค์
 พิสมัย

(๕๕๖) ช่างกลึงนามบุศย์เฝ้า ถวายของ
 ดลัปใหญ่ผอบสอง สิ่งถ้วน
 กับของอันจิตต์ปอง หวังโฆษ ณาเฮย
 หลายอย่างทรงชอล้วน เครื่องไม้แดงกลึง
 พิสมัย

(๕๕๗) นาฬิกาโมงครึ่งแล้ว คลาไคล
 บรรพตตลพิไสย หยุตยง
 พระเสด็จจรครวไล ประพาศ
 ถนนพระเจ้าเสือครึ่ง เสด็จคล้องกุญชร
 ทิพย์

(๕๕๘) เรือนนตริบเสด็จพร้อม จรลี
 หยุตณะบ้านหูกวาง บัชา
 ตาเนินส่วถิ ดตทุ่ง รามเฮย
 ระยะสืบหาเส้น ตูบง
 ทิพย์

(๕๕๙) พงศาวดานกล่าวอ้าง ออกความ
 พระเจ้าเสือเสด็จถึง ทงน
 จรสู่คอกกษัตราตาม หมายมุง ตรงเฮย
 บึงใหญ่ขวางกันไว้ กิดจร
 ทิพย์

(๖๐๐) จั๋งโงการตรัสไ้	โอรส สองนา
ฟ้าเพชรและฟ้าพร	ก่อสร้าง
ถนนใหญ่ไปจรด	ปากฝั่ง โพน้เฮย
ให้เสร็จทันข้างข้าม	รุ่งวัน

พิสัย

(๖๐๑) โอรสเกณฑ์ไพร่พร้อม ถมบั้ง	
รีบรุดทำงานทัน	สั่งให้
แล้วเสร็จจากพอลถึง	กำหนด พระนา
ถนนใหม่พลวงได้ชา	เร่งทำ

พิสัย

(๖๐๒) พระเสด็จทรงคชข้าม บึงจร	
ที่นั่งทรงชาถ้ำดำ	หล่มเข้า
พระพิโรธโอรสรอน	รานไล่ พินาญเฮย
หากะบฏพ่อเจ้าแท้	ชุดพลาง

พิสัย

(๖๐๓) โอรสหลบเลี้ยงเล่น	ไปปล้น
ทูลแม่เจ้าดุสิตนาง	ช่วยข
ขอโทษโปรดดทนต์	ต้องพ น้องเฮ้ย
บึงแห่งหกวางไชร	เกิดมุล

พิสัย

(๖๐๔) พินิจทางใหญ่ข้าม	บึงมี จิงนา
ยลชาติเป็นตอนสนัญ	แหล่งนา
ทอดพระเนตรเสร็จจล	ลากลับ เรือเฮ้ย
ลูปลับพลาลาห่า	กิงเยน

พิสัย

(๖๐๕) ส้ามสืบเอดรุ่งเช้า	ขบวนคลา
ทเกาเฉยเวลา	เที่ยงกา
บถงซงพลับพลา	จำหยุด พักเฮ้ย
ออกบ้ายจวนท่มล้า	ลูพร้อมนครสวรรค์

พิสัย

(๖๐๖) พลั๑ป๒ลาทำที่หน้า	ศาลา รั๑ฐ๒เฮ๒ย
แพ๑ใหญ่ป๒ราณาวา	อยู่ข้าง
ราชวงศ๑์จ๒อดรายมา	ลำดับ
ที่๑เค๒บ๒ข๒ล๒ก๒ข๒ก๒บาง	เปลี่ยนแก๑พ๒อด๒บาย
	ทิสัย

(๖๐๗) กุ๑ม๒ภา๒ท๒น๒ง๒เช๒า	ยาน๒ย๒น๒ด๑ ประ๒พา๒ศ๒เฮ๒ย
ส๑ค๒ล๒แห่ง๑ส๒ต๒ร๒ม๒ณ๒ท๒ล	หยุดยั้ง
พระ๑เส๒ด๑จ๒จร๒ด๒ล	ตรวจท๑ว ส๑ถ๒าน๒นา
เคย๑ประ๒ทาน๒ทร๒พ๒ย๑ส๑ร๒าง	ก๑อ๑เก๒อ๑การ๑ศ๑ึก๑ชา
	ทิสัย

(๖๐๘) ทร๑ง๑ถ๑าย๑ภ๑า๒พ๑หมุ๑แล้ว	ไค๒ล๒ค๒ลา
ท๑ว๑การ๑ส๑ู๒ชา	อยู่ไค๑ล
เส๒ร๑ด๑เส๒ด๑จ๒ยา๒ตรา	ตลาดท๑ว ย๑าน๒เฮ๒ย
ร๑าน๑ส๑ุด๑ทาง๑หน๑ื่อ๑ไ๒ช๑ร	กล๑บ๑เม๒อ๑ทาง๑เด๒ิม
	ทิสัย

(๖๐๙) บ่ายดีโมงครังน เสด็จยล
 กสิกรรมมณฑล ให้กว้าง
 ส่วนฝึกเริ่มออกผล แลสลับ สลอนนา
 เบ็ดไถ่สุกรสร้าง ฝึกเลี้ยงทดลอง

พิสมัย

(๖๑๐) ทอดพระเนตรเสร็จงาน พลัปลลา
 ชิงเล่นพละศึกษา โปรดถ้วน
 เสวยเครื่องนาชา ของว่าง
 บอกขอเจ้าของถ้วน เหล้าข้าราชการ

พิสมัย

(๖๑๑) เสวยเสร็จเสด็จคล้อย จรจรล
 กลับที่ประทับพลัน ไปร้องข้อง
 องค์พระราชชายาอัญ เชิญเสด็จ เสวยเหยย
 ข้าราชการด้วยพอง สู้เลี้ยงเกาเหလာ

พิสมัย

(๖๑๒) เจ้านายข้าราชการ รับเชิญ
 สำนักรวมประเพณี ถูกต้อง
 กลับเสด็จดำเนิน สู่สโมสร สรวเสย
 ทอดพระเนตรละครร้อง เหล่าล้วนครุสตร์
 พัสัย

(๖๑๓) ละครนามเรื่องพรอ้ง วิวาท์สแลง
 ดำรงเดิมจิตต์แสดง ทิวหน้า
 สลับฉากกั้นแข่ง สัมผัสภาพ
 พอลงเวลาหา ทมแล้วกลับเรือ
 พัสัย

นักเรียนสตรีนครสวรรค์

ร้องถวายพระพรเวลาแสดงละครร้อง

(๖๑๔) แรกเริ่มโรงเรียนสตรี ประจำมณฑลนี้ ได้มี
 แต่การนานมา แต่เล็กไม่พอศึกษา อีกทั้งหลังคา
 มุงจากมีฝาเป็นแผง ไม่มีใครคิดพลิกแพลง ครั้นจะ

เปลี่ยนแปลง ขาดผู้อุปถัมภ์นำไป ต่อมาครั้งพระยา
 รัตนไชย เป็นเทศาไชร์ ฝ่าพระบาทเสด็จสมเด็จजन
 สวรรค์ ทรงพระกรุณานันต์ ประทานเงินหกพัน พร้อม
 ด้วยสมเด็จหญิงสององค์ สร้างโรงเรียนใหม่มั่นคง
 สมดังจำนงค์ ของฝ่าพระบาทผู้มี พระทัยกรุณานารี
 นำปลื้มปิติ เด็กหญิงมาเรียนมากหลาย การเรียน
 เจริญมากมาย เกินความคาดหมาย นักเรียนขยันเย็ด
 เน้นหนา พระยามหินทรเดชา ซึ่งเป็นเทศา บัดนี้
 คิดทำต่อเสริม ขยายขยายโรงเรียนเดิม ก่อสร้าง
 เพิ่มเติม ให้กว้างกว่าเก่าเข้าที่ บัดนี้เกือบเสร็จพอดี
 ฝ่าพระบาทมี พระทัยกรุณามาเยือน นับเป็นบุญลาภ
 ยิ่งเสมออน เสด็จมาดักเดือน พวกหม่อมฉันให้
 พากเพียร ขอสถานที่เล่าเรียน จงเนาจำเนียร
 จำเริญด้วยพระบารมี ขอจงเจ้าของสถานที่ พระชนม์
 หมั่นเป็นศุภผดุนาน อนึ่งประสงค์ของการ
 สร้างศึกษาสถาน อุทิศประสงค์นานา แด่องค์สมเด็จ

พระราม่า ธิบ^๑ติ^๒ท^๓ห^๔า พระคุณ^๕ล^๖า^๗บ^๘ภ^๙พ^{๑๐}ส^{๑๑}ยาม ขอผล
 กุศล^{๑๒}อ^{๑๓}น^{๑๔}ง^{๑๕}าม จ^{๑๖}ง^{๑๗}ไ^{๑๘}ด^{๑๙}ด^{๒๐}ค^{๒๑}ตาม พระองค^{๒๒}ผู้^{๒๓}ล^{๒๔}บ^{๒๕}เ^{๒๖}ว^{๒๗}น^{๒๘}าน
 ขอพระองค^{๒๙}ช^{๓๐}ง^{๓๑}ท^{๓๒}ร^{๓๓}น^{๓๔}ิ^{๓๕}พ^{๓๖}า^{๓๗}น ท^{๓๘}ร^{๓๙}ง^{๔๐}ท^{๔๑}ร^{๔๒}า^{๔๓}บ^{๔๔}ด^{๔๕}ิ^{๔๖}ย^{๔๗}ญ^{๔๘}า^{๔๙}น ใ^{๕๐}
 ้^{๕๑}ก^{๕๒}ุ^{๕๓}ศ^{๕๔}ล^{๕๕}ท^{๕๖}ท^{๕๗}ร^{๕๘}ง^{๕๙}ส^{๖๐}น^{๖๑}อ^{๖๒}เ^{๖๓}ย

(๖๑๕) ส^๑ัก^๒ร^๓ว^๔า^๕ข^๖้า^๗พ^๘ระ^๙บ^{๑๐}า^{๑๑}ท^{๑๒}พ^{๑๓}ร^{๑๔}อ^{๑๕}ม^{๑๖}ท^{๑๗}ง^{๑๘}ห^{๑๙}ม^{๒๐}ด

ขอ^๑ป^๒ระ^๓น^๔ต^๕บ^๖ง^๗ค^๘ม^๙ก^{๑๐}ม^{๑๑}เก^{๑๒}ษ^{๑๓}า

ผู้^๑ก^๒ร^๓อ^๔ร^๕อ^๖ง^๗ร^๘ับ^๙ส^{๑๐}ัก^{๑๑}ร^{๑๒}ว^{๑๓}

บ^๑ำ^๒ร^๓เ^๔อ^๕พ^๖ระ^๗ว^๘ิ^๙มา^{๑๐}ด^{๑๑}า^{๑๒}เท^{๑๓}ว^{๑๔}

การ^๑เส^๒ด^๓จ^๔ป^๕ระ^๖เว^๗ศ^๘เส^๙ร^{๑๐}จ^{๑๑}ส^{๑๒}ร^{๑๓}ร^{๑๔}พ

เส^๑ด^๒จ^๓จะ^๔กล^๕บ^๖ค^๗น^๘เ^๙า^{๑๐}บ^{๑๑}ุ^{๑๒}ร^{๑๓}ี^{๑๔}ร^{๑๕}

ภ^๑ย^๒แ^๓ค^๔ล^๕ว^๖ค^๗ล^๘า^๙ด^{๑๐}ด^{๑๑}ว^{๑๒}ย^{๑๓}อ^{๑๔}ำ^{๑๕}น^{๑๖}า^{๑๗}จ^{๑๘}พ^{๑๙}ระ^{๒๐}บ^{๒๑}า^{๒๒}ระ^{๒๓}ม^{๒๔}

เส^๑น^๒ย^๓ิน^๔ดี^๕ขอ^๖ท^๗ร^๘ง^๙พ^{๑๐}ระ^{๑๑}เจ^{๑๒}ริ^{๑๓}ญ^{๑๔}เ^{๑๕}ย

พิ^๑ส^๒ย

(๖๑๖) ส^๑ัก^๒ร^๓ว^๔า^๕ตาม^๖เส^๗ด^๘จ^๙ล^{๑๐}ิ^{๑๑}ลา^{๑๒}ศ^{๑๓}

ป^๑ระ^๒พ^๓า^๔ศ^๕ก^๖สิ^๗ก^๘ร^๙ร^{๑๐}ม^{๑๑}ร^{๑๒}อ^{๑๓}ง^{๑๔}ร^{๑๕}เ^{๑๖}ย^{๑๗}น^{๑๘}ห^{๑๙}เ^{๒๐}ย^{๒๑}

ผู้^๑ก^๒ห^๓ด^๔ค^๕ร^๖ร^๗การ^๘เล^๙ย^{๑๐}ง^{๑๑}ช^{๑๒}ี^{๑๓}พ^{๑๔}ว^{๑๕}

ใ^๑้^๒แพ^๓ร^๔ไ^๕ป^๖ด^๗ิ^๘ง^๙เ^{๑๐}ล^{๑๑}ำ^{๑๒}ซ^{๑๓}า^{๑๔}ว^{๑๕}พ^{๑๖}า^{๑๗}ร^{๑๘}า

ทอดพระเนตรเขตต์^{๔๕}ตต^๕เลียงสุกร
 กับส่วน^{๖๖}ผก^{๖๗}ชบ^{๖๘}ชอน^{๖๙}มีค่า
 ประทับ^{๗๐}ที่^{๗๑}มีการ^{๗๒}กิ^{๗๓}พา
 เหล่า^{๗๔}พล^{๗๕}ะ^{๗๖}คึก^{๗๗}ษา^{๗๘}แสดง^{๗๙}เอ^{๘๐}ย

พิสัย

- (๖๑๗) ทอดพระเนตร^{๘๑}กิ^{๘๒}พา^{๘๓}เส^{๘๔}ร^{๘๕}จ^{๘๖}สร^{๘๗}ร^{๘๘}พ
 ประทับ^{๘๙}ไ^{๙๐}ตะ^{๙๑}เส^{๙๒}ว^{๙๓}ย^{๙๔}เค^{๙๕}ร^{๙๖}ว^{๙๗}ง^{๙๘}
 ของ^{๙๙}ก^{๑๐๐}ิน^{๑๐๑}เ^{๑๐๒}ล^{๑๐๓}น^{๑๐๔}ส^{๑๐๕}าร^{๑๐๖}พ^{๑๐๗}ด^{๑๐๘}จ^{๑๐๙}ว^{๑๑๐}าง
 เม^{๑๑๑}น^{๑๑๒}นิ^{๑๑๓}ว^{๑๑๔}าง^{๑๑๕}บ^{๑๑๖}อ^{๑๑๗}ก^{๑๑๘}เจ้า^{๑๑๙}ของ^{๑๒๐}ต^{๑๒๑}อ^{๑๒๒}ง^{๑๒๓}ข^{๑๒๔}อ^{๑๒๕}ม
 เท^{๑๒๖}ศา^{๑๒๗}จ^{๑๒๘}ัด^{๑๒๙}เม^{๑๓๐}ง^{๑๓๑}ค^{๑๓๒}ุด^{๑๓๓}ล^{๑๓๔}ก^{๑๓๕}ไ^{๑๓๖}ม^{๑๓๗}ั^{๑๓๘}ด^{๑๓๙}
 ไ^{๑๔๐}ตะ^{๑๔๑}เร^{๑๔๒}า^{๑๔๓}อด^{๑๔๔}ของ^{๑๔๕}ต^{๑๔๖}มิ^{๑๔๗}แต่^{๑๔๘}ส^{๑๔๙}ัม
 พระ^{๑๕๐}ยา^{๑๕๑}ล^{๑๕๒}ำ^{๑๕๓}รา^{๑๕๔}ณ^{๑๕๕}ข^{๑๕๖}้าว^{๑๕๗}ห^{๑๕๘}น^{๑๕๙}ี^{๑๖๐}ย^{๑๖๑}ว^{๑๖๒}ห^{๑๖๓}่อ^{๑๖๔}ชา^{๑๖๕}ละ^{๑๖๖}เป^{๑๖๗}า^{๑๖๘}ก^{๑๖๙}ล^{๑๗๐}ม
 หล^{๑๗๑}ว^{๑๗๒}ประ^{๑๗๓}ค^{๑๗๔}ิน^{๑๗๕}ประ^{๑๗๖}ส^{๑๗๗}ม^{๑๗๘}ข^{๑๗๙}น^{๑๘๐}ม^{๑๘๑}เป^{๑๘๒}ีย^{๑๘๓}ด^{๑๘๔}
 หล^{๑๘๕}ว^{๑๘๖}น^{๑๘๗}รา^{๑๘๘}ข^{๑๘๙}น^{๑๙๐}ม^{๑๙๑}ไ^{๑๙๒}ส^{๑๙๓}ไ^{๑๙๔}ส^{๑๙๕}ไ^{๑๙๖}ห^{๑๙๗}เ^{๑๙๘}น^{๑๙๙}เ^{๒๐๐}ก
 แ^{๒๐๑}ชน^{๒๐๒}วิ^{๒๐๓}ด^{๒๐๔}เค^{๒๐๕}็ก^{๒๐๖}ของ^{๒๐๗}หล^{๒๐๘}ว^{๒๐๙}ค^{๒๑๐}ัก^{๒๑๑}แ^{๒๑๒}ละ^{๒๑๓}หล^{๒๑๔}ว^{๒๑๕}ศ^{๒๑๖}รี
 ข^{๒๑๗}้าว^{๒๑๘}ท^{๒๑๙}อด^{๒๒๐}ท^{๒๒๑}ร^{๒๒๒}ง^{๒๒๓}เค^{๒๒๔}ร^{๒๒๕}อง^{๒๒๖}เร^{๒๒๗}ือ^{๒๒๘}ง^{๒๒๙}ร^{๒๓๐}ู^{๒๓๑}จ^{๒๓๒}
 หล^{๒๓๓}ว^{๒๓๔}ไ^{๒๓๕}ส^{๒๓๖}ภ^{๒๓๗}ณ^{๒๓๘}จ^{๒๓๙}ัด^{๒๔๐}มี^{๒๔๑}มา^{๒๔๒}ก^{๒๔๓}มา^{๒๔๔}ย

หลวงบรรพตสังขมโสมนัส
 หลวงพิศาลจิตขนมบั้งสันทั้งหลาย
 ขนมโก้ยวนโคปะนัดจัดเรียงราย
 ของสองนายขุนประกอบขุนประเดิม
 ขนมบั้งหน้าหมตสอาด
 นายพุดมุงมาตช่วยส่งเสริม
 นายหลั่นนายบัณฑิตยคิดเดิม
 ทำทองม้วนมาเพิ่มอร่อยดี
 ขนมฝรังสพานดำทำเหมาะ
 ช้อนะเพาะเป็นของนายราช
 นาสาฝรังทงเครื่องตมมากมี
 ของหลวงศรีสโมสรขจรนาม
 ถ้ายะกินให้สันทุกอย่างไป
 ท้องไม่มีไล่จนล้นหลาม
 ขอบขอบใจผู้ใดออกนาม
 เสร็จแล้วตามเสด็จกลับพลับพลาเอย

(๒๓๘) สักรวาเวลาล่วงทุ่มเศษ
ตามเสด็จปากน้ำโพไฮเตลใหญ่
พระราชชายากรุณาเป็นพันไป
ประทานเลี้ยงพวกในชบวนคลา
รวมทงเจ้าแลเหล่าบริวาร
ทั่วทุกท่านมากหลามสามสิบกว่า
เป็นพระคุณเหลือล้นคนนา
ขอนบนวันทาทุกคนเอย

พิสัย

(๒๓๙) สักรวาทศนาลคร้อง
นามช้องวิวาท์แสดงเล่นแข่งขัน
ของคณะครูสตรีวิสัยพรรณ
ประจํานครสวรรค์มณฑล
รวมความตามททศนา
ต้องชมว่าใช้ได้ไม่ไร้ผล
แต่ร้องจึ่งหวัะคละปน
ถ้าฝึกฝนไปนานได้การเอย

พิสัย

(๒๒๐) ส่องกุ่มภา ^๒ รุง ^๒ เซ ^๒ า	จ ^๒ ร ^๒ ล ^๒
ว ^๒ ด ^๒ ส ^๒ ว ^๒ ร ^๒ ร ^๒ ณ ^๒ ค ^๒ ร ^๒	ผ ^๒ ง ^๒ น ^๒ า
ท ^๒ ร ^๒ ง ^๒ ถ ^๒ าย ^๒ บ ^๒ ไ ^๒ ส ^๒ ถ ^๒ เ ^๒ จ ^๒ ด ^๒ ย ^๒	ห ^๒ ล ^๒ าย ^๒ ภ ^๒ า ^๒ พ ^๒
เ ^๒ ร ^๒ ว ^๒ จ ^๒ เ ^๒ ด ^๒ จ ^๒ ด ^๒ ง ^๒ ร ^๒ เ ^๒ อ ^๒ ข ^๒ า ^๒ ม ^๒	ก ^๒ ล ^๒ บ ^๒ ย ^๒ ง ^๒ เ ^๒ ด ^๒ ร ^๒ ย ^๒ ม ^๒ ข ^๒ อง ^๒

พิ^๒ล^๒ย^๒

(๒๒๑) บ ^๒ าย ^๒ ข ^๒ บ ^๒ ว ^๒ น ^๒ ร ^๒ เ ^๒ อ ^๒ ห ^๒ เ ^๒ ญ ^๒ เ ^๒ น ^๒ อ ^๒ ย ^๒ ย ^๒ า ^๒ ด ^๒ ร ^๒ า	
ถ ^๒ อ ^๒ ส ^๒ ู ^๒ แ ^๒ ค ^๒ ว ^๒ ค ^๒ ง ^๒ ค ^๒ า	น ^๒ า ^๒ น ^๒ ไ ^๒ ช ^๒ ร ^๒
น ^๒ า ^๒ ง ^๒ ไ ^๒ ด ^๒ ย ^๒ เ ^๒ น ^๒ เ ^๒ อ ^๒ ส ^๒ ถ ^๒ า	น ^๒ ิ ^๒ จ ^๒ อด ^๒ แ ^๒ ร ^๒ ม ^๒ เ ^๒ ย ^๒ ย ^๒
เพ ^๒ ื่อ ^๒ ส ^๒ ด ^๒ ว ^๒ ก ^๒ ข ^๒ น ^๒ ข ^๒ อง ^๒ ไ ^๒ ก ^๒ ล ^๒	ด ^๒ ำ ^๒ ง ^๒ พ ^๒ ร ^๒ อ ^๒ ม ^๒ เ ^๒ ด ^๒ ร ^๒ ย ^๒ ม ^๒ ส ^๒ ร ^๒ ร ^๒ พ ^๒

พิ^๒ล^๒ย^๒

(๒๒๒) ส^๒ั^๒ก^๒ร^๒ว^๒า^๒ข^๒ำ^๒พ^๒ร^๒ะ^๒พ^๒ุ^๒ท^๒ห^๒เ^๒จ^๒ำ^๒
 บ^๒ร^๒ร^๒ด^๒า^๒ห^๒เ^๒ล^๒ำ^๒ส^๒ถ^๒ิ^๒ด^๒ย^๒เ^๒ว^๒เ^๒ย^๒ง^๒เ^๒ช^๒ย^๒ง^๒เ^๒ห^๒ม^๒
 ส^๒่ง^๒เ^๒ด^๒เ^๒จ^๒ด^๒ง^๒เ^๒ช^๒ด^๒ค^๒ท^๒ำ^๒ง^๒ร^๒ถ^๒ไฟ^๒
 ข^๒อ^๒ท^๒ูล^๒ล^๒าก^๒ล^๒ั^๒บ^๒ไ^๒ป^๒น^๒ค^๒ร^๒า

ทกระยะพังบารมี
 อมหนาตักทวนหนา
 ขอสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในโลกา
 อภิบาลรักษาสิ่งองค์เอย

พิสมัย

- (๖๒๓) สักการาคิดเวลาเสด็จประพาส
 ยี่สิบเก้าพฤศจิกายนคศลาดกรุงศรี
 ประเวศเขตตชนบททวมดดี
 กลับสู่กรที่สามกุ่มภาเวลาชาย
 นับวันใดหกสิบเจ็ดเสร็จถ้วน
 ทุกคนล้วนไม่ทุกข์สนุกหลาย
 เดชะพระบารมีคุ้มครองกาย
 ทั้งไพร่นายผาสักทุกคนเอย

พิสมัย

- (๖๒๔) สักการากุ่มภาสู่กรที่สาม
 คณิงยามเสด็จกลับกลับกรุงศรี
 ทุกคนใจหนึ่งเต็มเปรมปรีดิ์
 จะใดคนสู่ที่บานเรือนกัน

แต่ใจหนึ่งคงคิดถึงผู้
 ที่เคยอยู่เคยพบเคยสับสนต์
 สองเดือนกว่าเป็นเวลานานครัน
 จะต้องจากพรากกันสู่ถิ่นเอย

ทักข

- (๖๒๕) ลักรวาทรงข้ารู้ลับาท
 เหล่าราชบริพารสันตงผอง
 ขอบังคมบาทาผาดอง
 ในวาระที่จะต้องจากกัน
 เป็นล้ามพวกแยกย้ายไปอยู่กลับ
 ใจวามวับเรรวนให้วุ่นปั่น
 เคยร่วมสุขร่วมสนุกมาด้วยกัน
 เกษมสันต์เพราะพระเดชปกเกษเอย

วิสูตร - บ.ร.

- (๖๒๖) ลักรวาทาลัยเหลือเรือแม่ปะ
 ที่เคยพะพิงอาศัยคล้ายเคหา
 บัดนี้ต้องจากไปอาลัยลา
 จงอยู่เถิดนาวาให้ล้าราญ

เมื่อฝ่ายแกลงติดตนให้วัดก
 จะร่วพกร้าวแยกแตกฉาน
 อุปสรรคไต่แม่ปะมิพะพาน
 ถาล้วงเกินขอประทานอภัยเออ

วิสูตร - บ.ร.

(๖๒๗) สยามกุ่มภาแปดเข้า นาวี เคลื่อนเฮย
 ล่องสู่สถานี เสร็จพร้อม
 ถบถกพอด รดเทียม สถานา
 กรมทำนกำแพงนอม รับชนจากเรือ

พิสัย

(๖๒๘) ข้าราชการสั่งเล็ดจทั้ง หญิงชาย ทวนา
 เจ้าแห่งพงคเจ้านาย ฟันอง
 พระยาเพชรพิสัย ศิริสวัสดิ์
 ลากลับสู่เมืองพอง ไปเว้นอาตุร

พิสัย

(๖๒๙) มีดำรัสแก่ผู้

ทูลลา

โดยพระทัยกรุณา

สู่
สู่ตชง

ต่างคนต่างอำลา

กันทั่ว

รถเคลื่อนพากันอง

อดอนอาลัย

พิสัย

(๖๓๐) พระกรุณามีมากลา

เหลือหลาย

ผู้ใหญ่เด็กหญิงชาย

ทั่ววัน

เฝ้าฟังพจนพิปราย

ปลาบปลื้ม กมลเฮย

ต่างนิยมบารมีล้วน

แซ่ซ้องสาธุการ

พิสัย

(๖๓๑) ส่งตลอดกรุงเทพมหานคร

เทศา

อีกพระราชาชา

จิตต์เศร้า

โดยที่ไม่อาจคลา

ไคลกลับ ก่อนเฮย

จำติดอาลัยแต่

ส่งให้สุดทาง

พิสัย

(๖๓๒) บ่ายโมงครึ่งรถเข้า สถานี
 จังหวัดลพบุรี ใหญ่กว้าง
 สามครั้งศูนย์ครศรี อยุธเยศ
 ผู้ปกครองเมืองสร้าง พรังพร้อมชานชลา
 พัสัย

(๖๓๓) เวลาจวนจวบเข้า หกนา พิกาเฮีย
 ลุสถานจิตรดา ผ่องแผ้ว
 เจ้าตรีธาราชาการมา รับเสด็จ
 ทรงตรัสปราสัยแล้ว สู้ยัง วังสถาน
 พัสัย

(๖๓๔) พุศิจิกายี่สิบเก้า จากนคร
 กุมภะที่สามจร กลับบ้าน
 หกสิบเจ็ดวารบวร บานจิต ทิวเฮีย
 โดยพระบารมีตรำน แม่คุ้มภัยผอง
 พัสัย

(๖๓๕) จบนิพนธ์เสด็จคล้อง ไคลคลา

องค์พระวิมาดา ด้ดาว

มณฑลภาคเหนือพา ยีพล่อง แก่งเฮีย

จดเพื่อเป็นเกียรติหา หน่งชนาทาง

พิสัย

สำนักหอสมุด

